

ที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่ผ่านกระยะยาวในเชียงใหม่

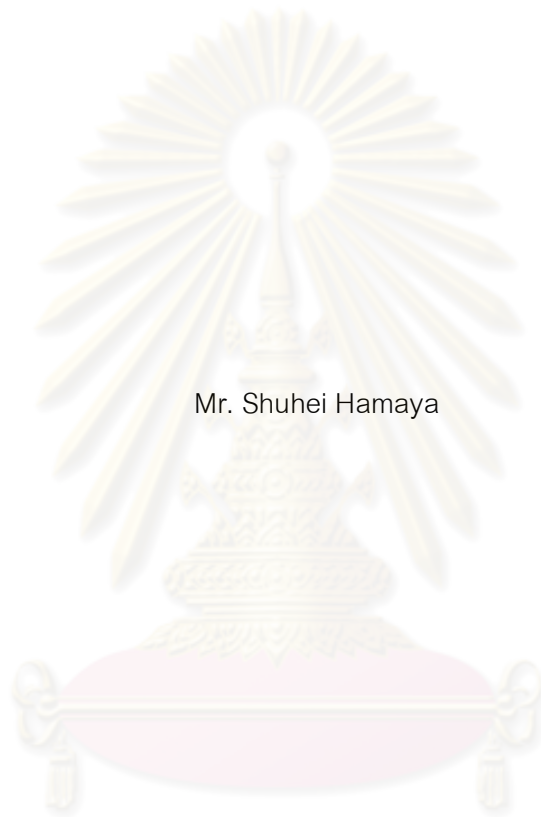

นายชอุเษ ฮะมะยะ

ศูนย์วิทยพัทพยาบาล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรม ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2553
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RESIDENTIAL LIVING OF JAPANESE RETIREES IN CHIAGMAI

Mr. Shuhei Hamaya

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science Program in Architecture

Department of Architecture

Faculty of Architecture

Chulalongkorn University

Academic Year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวใน
เชียงใหม่

โดย

นายชูเฮ ฮะมะยะ

สาขาวิชา

สถาปัตยกรรม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เทิดศักดิ์ เตชะกิจขจร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต จุลาสัย

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

..... คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต จุลาสัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปิ่นรัชฎ์ กาญจนนัชฐิติ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เทิดศักดิ์ เตชะกิจขจร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต จุลาสัย)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสริชญ์ โชติพานิช)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นุสดี ทิพทัส)

ชอุเอะ ฮะมะยะ : ที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.
(RESIDENTIAL LIVING OF JAPANESE RETIREES IN CHIANGMAI)
อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ.ดร. เทิดศักดิ์ เตชะกิจจวร, อ. ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ร่วม: ศ. ดร. บัณฑิต จุลาสัย, 81 หน้า.

เชียงใหม่เป็นเมืองที่มีสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ รัฐบาลไทยส่งเสริมให้เชียงใหม่เป็นที่พำนักระยะยาวของผู้สูงอายุชาวต่างชาติ กลุ่มผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่เลือกการพำนักระยะยาวในเชียงใหม่ จึงต้องการศึกษาสภาพ สภาพที่อยู่อาศัยทั้งในเชียงใหม่และญี่ปุ่น รวมทั้งความต้องการและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 66 ปี มีสภาพร่างกายแข็งแรง ไม่มีปัญหาด้านสุขภาพ ปัจจุบันอาศัยอยู่กับคู่สมรส โดยบุตรธิดายังคงอยู่ที่ญี่ปุ่น และส่วนใหญ่อาศัยเงินบำนาญ ขณะที่อยู่ที่เชียงใหม่ มีค่าใช้จ่ายระหว่างการพำนักระยะยาวในเชียงใหม่อยู่ระหว่าง 45,000~200,000 เยนต่อเดือน สถานภาพทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างแบ่งได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ ผู้เคยมีรายได้สูงซึ่งเคยมีค่าใช้จ่ายที่ญี่ปุ่น มากกว่า 250,000 เยนต่อเดือน ผู้เคยมีรายได้ปานกลางที่เคยมีค่าใช้จ่ายที่ญี่ปุ่น ระหว่าง 150,000 ~ 250,000 เยนต่อเดือน และผู้เคยมีรายได้ต่ำที่เคยมีค่าใช้จ่ายที่ญี่ปุ่นน้อยกว่า 150,000 เยนต่อเดือน พบว่ากลุ่มผู้เคยมีรายได้สูงและปานกลางมีแนวโน้มการใช้ชีวิตไม่แตกต่างไปจากที่ญี่ปุ่นโดยมีคุณภาพชีวิตที่เหมือนเดิมหรือดีขึ้นกว่าเดิม ส่วนกลุ่มผู้เคยมีรายได้ต่ำมีแนวโน้มการใช้ชีวิตและคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างจากที่ญี่ปุ่น แม้ว่าส่วนใหญ่จะมีที่อยู่อาศัยในญี่ปุ่นเป็นบ้านเดี่ยวแต่เมื่อย้ายมาอยู่ที่เชียงใหม่กลับเลือกที่จะเช่าห้องชุดพักอาศัยในเมือง เพราะขนาดครอบครัวเล็กลง แต่มีบางส่วนเลือกบ้านเดี่ยวเนื่องจากมีสัตว์เลี้ยง หรือสมาชิกในครอบครัวต้องนั่งรถเข็น การตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่เป็นไปตามคำแนะนำของเพื่อนชาวญี่ปุ่นหรือบริษัทนายหน้าญี่ปุ่นในเชียงใหม่ แต่เนื่องจากไม่มีข้อมูลเพียงพอเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่จึงทำให้ประสบปัญหาต่างๆ อันเป็นเหตุให้ต้องหาที่อยู่อาศัยใหม่ ทั้งนี้ ส่วนใหญ่ไม่ต้องการอยู่อาศัยในโครงการที่พักอาศัยโดยเฉพาะสำหรับชาวญี่ปุ่น

ภาควิชา.....สถาปัตยกรรมศาสตร์.....ลายมือชื่อนิสิต.....shukai klangu
สาขาวิชา.....สถาปัตยกรรม.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา.....2553.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม.....

527418025 : MAJOR ARCHITECTURE

KEYWORDS : RESIDENTIAL LIVING / JAPANESE RETIREES / CHIANGMAI

SHUHEI HAMAYA : RESIDENTIAL LIVING OF JAPANESE RETIREES IN CHIANGMAI. ADVISOR : ASST. PROF. TERDSAK TACHAKITKACHORN, Ph.D., CO-ADVISOR : PROF. BUNDIT JURASAI, Ph.D., 81pp.

Chiangmai is seen as a comfortable city for the elderly and the Thai government has promoted it as a preferred destination for long-stay retired foreigners. Recently, Chiangmai has become a popular residence for Japanese retirees. This study focuses on the status, conditions, needs and other factors associated with the choice of residence for Japanese retirees in Chiangmai.

The study found that most of the Japanese retirees in Chiangmai were more than 66 years old, did not have health problems, lived with their spouse, and had children in Japan. Their expenses while living in Chiangmai were covered by their pension, which was approximately 45,000~200,000 JPY per month. Based on their expenses in Japan, the Japanese retirees can be classified into 3 types, which are the high income group whose expenses are more than 250,000 JPY per month, the middle income group whose expenses are between 150,000~250,000 JPY per month, and the low income group whose expenses are lower than 150,000 JPY per month. The high and middle income groups tended to have a similar or better quality of life, while the low income group seems to be able to maintain a befitting quality of life. This study also determined that although the Japanese retirees used to live in a single detached house in Japan, they chose to live in a condominium in Chiangmai due to the smaller family size. Nonetheless, those who have special needs such as having a pet or wheel chair would choose to live in a single detached house. In addition, it also found that while choosing a place to stay, they tended to receive advice from Japanese friends or Japanese brokers in Chiangmai, as insufficient information could cause problems. Surprisingly most of them were not willing to live in housing developed specifically for the Japanese.

Department : Architecture.....	Student's Signature <i>shuhei Hamaya</i>
Field of Study : Architecture.....	Advisor's Signature <i>Terdsak Tachakitkachorn</i>
Academic Year : 2010.....	Co-advisor's Signature <i>Prof. Bundit Jurasai</i>

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ล่วงสำเร็จลงได้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ผศ. ดร. เทิดศักดิ์ เตชะกิจขจร ศ. ดร. บัณฑิต จุลาสัย ที่ให้โอกาสในการศึกษาที่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้สละเวลาที่มีค่าให้คำแนะนำ และขอคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในมุมมองที่หลากหลายในการทำวิจัย

ขอขอบคุณทางกองทุนรัชดาภิเษกสมโภชจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มอบทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้ผู้เขียนมีโอกาสได้ศึกษาทางด้านวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณ ผศ. ดร. เสริชย์ โชติพานิช ผศ. ยุวดี ศิริ รัต. พรรณชัทธ สุริโยธิน คุณรัชดา โชติพานิช คุณมนสิณี อรรถวานิช คุณดำเนิน เตชะใหม่ คุณพีรเดช ลำดับวงศ์ ที่ให้ความช่วยเหลือด้านการตรวจภาษา และให้กำลังใจ

ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านประจำที่ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นผู้แนะนำและสนับสนุนช่วยเหลือมาโดยตลอด รวมทั้ง เจ้าหน้าที่ในภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ทุกท่าน

ขอขอบคุณชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการสัมภาษณ์ ได้แก่ Abe Hiroshi, Fujimoto Isao, Fujimoto Tomoko, Goto Kunihiko, Hasegawa Kiyoshi, Higuchi Jyunichi, Hattori Yasuko, Hoda yoshio, Ikegami Masako, Ishii Shigekazu, Ishikawa Yasuo, Kadoh Yukio, Kimura Minoru, Kondoh Yoshio, Kondo Kazuko, Matsuyama Satoko, Matsuyama Tsutomu, Morikawa Kuniyasu, Morita Yasaka, Nagashima Kazuo, Nagashima Kunie, Nakanishi Hiroko, Nakanishi Shigetoshi, Nishiu Sachiko, Noda Kazushi, Ohta Hiromitsu, Okabe Kazuhiko, Okabe Keiko, Okamura Shizue, Shida Sachiko, Shida Yoshiharu, Shinozuka Shinichiro, Shoji Kunitada, Takada Keita, Takada Sadako, Watanabe Katsuhiko, Watanabe Yasuko

สุดท้ายขอขอบพระคุณบิดา-มารดา และครอบครัวที่ให้การสนับสนุนทุกๆ ด้าน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมา.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
3. ขอบเขตการศึกษา.....	5
4. นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
5. วิธีการดำเนินการวิจัย.....	6
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
1. แนวคิดเกี่ยวกับการพำนักระยะยาวของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น.....	8
2. แนวคิดเกี่ยวกับการพำนักระยะยาวในประเทศไทย.....	9
3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
บทที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูล.....	17
1. สถานภาพของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	20
2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	31
3. ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	43
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
1. สถานภาพของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	49
2. สภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	54
3. ความต้องการและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	57
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	59
1. สรุปผลการศึกษา.....	59

2. ข้อเสนอแนะ.....	63
รายการอ้างอิง.....	64
ภาคผนวก.....	67
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	81

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 แสดงประเทศที่ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นเลือกพำนักระยะยาว 10 อันดับทั่วโลก.....	1
ตารางที่ 1.2 แสดงค่าเงินดอลลาร์สหรัฐ (เยน).....	2
ตารางที่ 1.3 แสดงจำนวนชาวญี่ปุ่นเดินทางไปต่างประเทศ.....	3
ตารางที่ 1.4 แสดงแนวโน้มของจำนวนผู้สูงอายุในสังคมญี่ปุ่นที่เพิ่มมากขึ้น.....	4
ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนชาวญี่ปุ่นที่ภาคเหนือในประเทศไทย.....	10
ตารางที่ 3.1 แสดงอายุของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	20
ตารางที่ 3.2 แสดงอาชีพก่อนการเกษียณของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	21
ตารางที่ 3.3 แสดงสภาพร่างกายของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	21
ตารางที่ 3.4 แสดงโครงสร้างครอบครัวในเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	22
ตารางที่ 3.5 แสดงโครงสร้างครอบครัวในญี่ปุ่นของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	22
ตารางที่ 3.6 แสดงค่าใช้จ่ายทั้งในญี่ปุ่นและเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	23
ตารางที่ 3.7 แสดงสภาพการทำงานหลังการเกษียณของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	24
ตารางที่ 3.8 แสดงรายได้หลักในปัจจุบันของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	24
ตารางที่ 3.9 แสดงความถี่ของกิจกรรมสันทนาการด้านกีฬาที่ต้องมีค่าใช้จ่ายทั้งในญี่ปุ่นและเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	27
ตารางที่ 3.10 แสดงความถี่ของกิจกรรมการรับประทานข้าวนอกบ้านทั้งในญี่ปุ่นและเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	27
ตารางที่ 3-11 แสดงความถี่ของกิจกรรมการท่องเที่ยวระยะสั้นทั้งในญี่ปุ่นและเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	28
ตารางที่ 3.12 แสดงความถี่ของกิจกรรมสันทนาการด้านการศึกษาทั้งในญี่ปุ่นและเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	28
ตารางที่ 3.13 แสดงความถี่ของกิจกรรมสันทนาการด้านความบันเทิงทั้งในญี่ปุ่นและเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	29
ตารางที่ 3.14 แสดงความถี่ของกิจกรรมอาสาสมัครทั้งในญี่ปุ่นและเชียงใหม่ ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	29
ตารางที่ 3.15 แสดงพาหนะที่ใช้ในเชียงใหม่ ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	30

ตารางที่ 3.16	แสดงรูปแบบและบริเวณที่ตั้งที่อยู่อาศัยในญี่ปุ่นของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวใน เชียงใหม่.....	33
ตารางที่ 3.17	แสดงรูปแบบและบริเวณที่ตั้งที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาว ในเชียงใหม่.....	33
ตารางที่ 3.18	แสดงรูปแบบและกรรมสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยในญี่ปุ่นของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาว ในเชียงใหม่.....	34
ตารางที่ 3.19	แสดงรูปแบบและกรรมสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะ ยาวในเชียงใหม่.....	35
ตารางที่ 3.20	แสดงค่าเช่าที่อยู่อาศัยทั้งในญี่ปุ่นและเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวใน เชียงใหม่.....	36
ตารางที่ 3.21	แสดงขนาดพื้นที่ของที่อยู่อาศัยทั้งในญี่ปุ่นและเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะ ยาวในเชียงใหม่.....	37
ตารางที่ 3.22	แสดงความถี่ของการใช้ร้านค้าปลีกที่อยู่อาศัยทั้งในญี่ปุ่นและเชียงใหม่หรือบริเวณที่อยู่ อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	40
ตารางที่ 3.23	แสดงความถี่ของการใช้ห้องสมุดในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่อาศัยทั้งในญี่ปุ่นและ เชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	40
ตารางที่ 3.24	แสดงความถี่ของการใช้สวนสาธารณะในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่อาศัยทั้งในญี่ปุ่นและ เชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	41
ตารางที่ 3.25	แสดงความถี่ของการใช้ฟิตเนสในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่อาศัย ทั้งในญี่ปุ่นและเชียงใหม่ ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	41
ตารางที่ 3.26	แสดงความถี่ของการใช้บริการทางการแพทย์ในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่อาศัยทั้งในญี่ปุ่น และเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	42
ตารางที่ 3.27	แสดงประสบการณ์การย้ายบ้านในเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวใน เชียงใหม่.....	43
ตารางที่ 3.28	แสดงเหตุผลในการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยเดิมในเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนัก ระยะยาวในเชียงใหม่.....	44
ตารางที่ 3.29	แสดงเหตุผลในการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยเดิมในเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่ พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	44
ตารางที่ 3.30	แสดงเหตุผลในการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยปัจจุบันในเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่ พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	45
ตารางที่ 3.31	แสดงความต้องการที่อยู่อาศัยปัจจุบันในเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาว ในเชียงใหม่.....	46

ตารางที่ 3.32 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการพักอาศัยเฉพาะชาวญี่ปุ่นของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนัก ระยะยาวในเชียงใหม่.....	47
ตารางที่ 3.33 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพื้นที่อยู่อาศัยแบบญี่ปุ่นของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาว ยาวในเชียงใหม่.....	48
ตารางที่ 4.1 แสดงโครงสร้างครอบครัวในเชียงใหม่.....	49
ตารางที่ 4.2 แสดงโครงสร้างครอบครัวในญี่ปุ่น.....	49
ตารางที่ 4.3 แสดงค่าใช้จ่ายต่อเดือนในญี่ปุ่น	50
ตารางที่ 4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพด้านเศรษฐกิจกับความถี่ของกิจกรรมสันทนาการด้านกีฬาที่ ต้องมีค่าใช้จ่ายในเชียงใหม่.....	52
ตารางที่ 4.5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพด้านเศรษฐกิจกับความถี่ของกิจกรรมการท่องเที่ยว ระยะสั้นในเชียงใหม่.....	52
ตารางที่ 4.6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพเศรษฐกิจกับความถี่ของกิจกรรมการรับประทานข้าว นอกบ้าน.....	53
ตารางที่ 4.7 แสดงความถี่ของการเป็นอาสาสมัครของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่...53	53
ตารางที่ 4.8 แสดงรูปแบบและบริเวณที่ตั้งที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวใน เชียงใหม่.....	54

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 3.1 แสดงบริเวณที่ตั้งของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	31
ภาพที่ 3.2 แสดงบริเวณที่ตั้งของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	32
ภาพที่ 3.3 แสดงบริเวณที่ตั้งของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	32
ภาพที่ 4.1 แสดงที่อยู่อาศัยแบบห้องชุดพักอาศัยในเมืองของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	55
ภาพที่ 4.2 แสดงที่อยู่อาศัยแบบห้องชุดพักอาศัยในเมืองของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	55
ภาพที่ 4.3 แสดงที่อยู่อาศัยแบบบ้านเดี่ยวนอกเมืองของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	56
ภาพที่ 4.4 แสดงที่อยู่อาศัยแบบบ้านเดี่ยวนอกเมืองของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	56
ภาพที่ 4.5 แสดงพื้นที่อยู่อาศัยแบบญี่ปุ่นในที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	58
ภาพที่ 4.6 แสดงพื้นที่อยู่อาศัยแบบญี่ปุ่นในที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	58
ภาพที่ 4.7 แสดงพื้นที่อยู่อาศัยแบบญี่ปุ่นในที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่.....	58

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เชียงใหม่เป็นเมืองที่มีสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ เช่น มีธรรมชาติที่ร่มรื่น มีความปลอดภัยสูง และมีบริการทางการแพทย์ที่มีมาตรฐาน¹ เป็นแรงจูงใจ ให้กลุ่มผู้สูงอายุจากต่างประเทศเลือกพำนักระยะยาว (Long stay) ทางด้านประเทศไทยเอง ซึ่งเผชิญกับวิกฤตทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ก็คาดหวังรายได้จากเงินตราต่างประเทศ ผ่านการพำนักระยะยาวของชาวต่างชาติ ในปี พ.ศ. 2544 คณะรัฐมนตรีอนุมัติจัดตั้ง บริษัทไทยจัดการท่องเที่ยว จำกัด (TLM)² เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการพำนักระยะยาวของชาวต่างชาติ ในประเทศไทย นอกจากนี้ ในปีพ.ศ. 2548 กระทรวงสาธารณสุขของประเทศไทยยังมีนโยบายส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของธุรกิจดูแลผู้สูงอายุ³ เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยผลักดันให้ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่ชาวญี่ปุ่นนิยมเลือกที่จะพำนักระยะยาว

ตารางที่ 1.1 แสดงประเทศที่ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นเลือกพำนักระยะยาว 10 อันดับ ทั่วโลก⁴

อันดับ	ประเทศ	อันดับ	ประเทศ
1	มาเลเซีย	6	แคนาดา
2	ออสเตรเลีย	7	สเปน
3	เกาะฮาวาย (สหรัฐอเมริกา)	8	อินโดนีเซีย
4	ประเทศไทย	9	ฟิลิปปินส์
5	นิวซีแลนด์	10	สหรัฐอเมริกา

ส่วนทางด้านประเทศญี่ปุ่นเอง ภายหลังจากการประชุม plaza accord ในปี พ.ศ. 2527 ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐได้ลดลงเป็นอย่างมาก ซึ่งกระตุ้นการเดินทางไปต่างประเทศของชาว

¹ จีรพร ศรีวัฒนานุกุลกิจ และ เศกสินศรีวัฒนานุกุลกิจ, ความต้องการและความพึงพอใจของชาวต่างชาติในการพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ (เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2547), หน้า 111-115, 155.

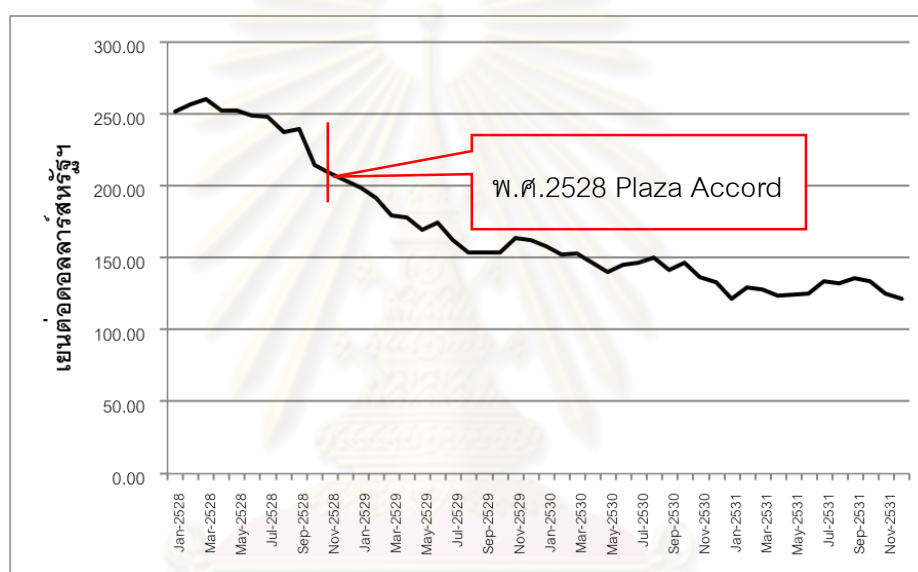
² Thai Longstay Management (TLM) Company Limited, The background of TLM[Online], 1 March 2011. Available from: http://www.thailongstay.co.th/jp/profile/c_profile.php

³ กระทรวงสาธารณสุข, การพัฒนาให้ประเทศไทย เป็นศูนย์กลางสุขภาพของเอเชีย พ.ศ. 2547-2551[ออนไลน์], 1 มีนาคม 2554. แหล่งที่มา: <http://www.moph.go.th/ops/spa/center%20health%20ASIA.ppt#366>

⁴ Longstay fundation, Longstay statics 2009, (Tokyo: Longstay fundation, 2009), pp. 19.

ญี่ปุ่น⁵ สอดคล้องกับแนวโน้มของจำนวนผู้สูงอายุในสังคมญี่ปุ่นที่เพิ่มมากขึ้น กระทรวงอุตสาหกรรมญี่ปุ่น จึงรณรงค์ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเดินทางไปพำนักระยะยาว ในต่างประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาผู้สูงอายุในประเทศ โดยมีเหตุผลว่าบางประเทศมีสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังมีองค์กรหรือบริษัทที่จัดหาข้อมูลเกี่ยวกับการพำนักระยะยาวในต่างประเทศก่อตั้งขึ้นมาเพื่อให้บริการดังกล่าวด้วย⁶ ทำให้ชาวญี่ปุ่น สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำรงชีวิตในต่างประเทศได้สะดวกกว่าเดิม

ตารางที่ 1.2 แสดงค่าเงินดอลลาร์สหรัฐ (เยน)⁷

ในปี พ.ศ. 2547 จีรพร ศรีวัฒนานุกุลกิจ และ รองศาสตราจารย์เศกสิน ศรีวัฒนานุกุลกิจ ศึกษาความต้องการและความพึงพอใจของชาวต่างชาติในการพำนักระยะยาว ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ชาวญี่ปุ่นผู้พำนักระยะยาวส่วนใหญ่เข้าคอนโดมิเนียม และอาศัย อยู่กับคู่สมรส เสียค่าเช่าที่พักอาศัยเฉลี่ยเดือนละ 12,615 บาท โดยมีปัจจัยในการเลือกที่พักอาศัย คือ ความสงบเงียบ โดยส่วนใหญ่ยังมีความไม่แน่ใจเกี่ยวกับชุมชนที่เน้นเฉพาะผู้พำนักระยะยาว

⁵ Ministry of Land Infrastructure Transport and Tourism, White Paper on Tourism[Online], 1 March 2011.

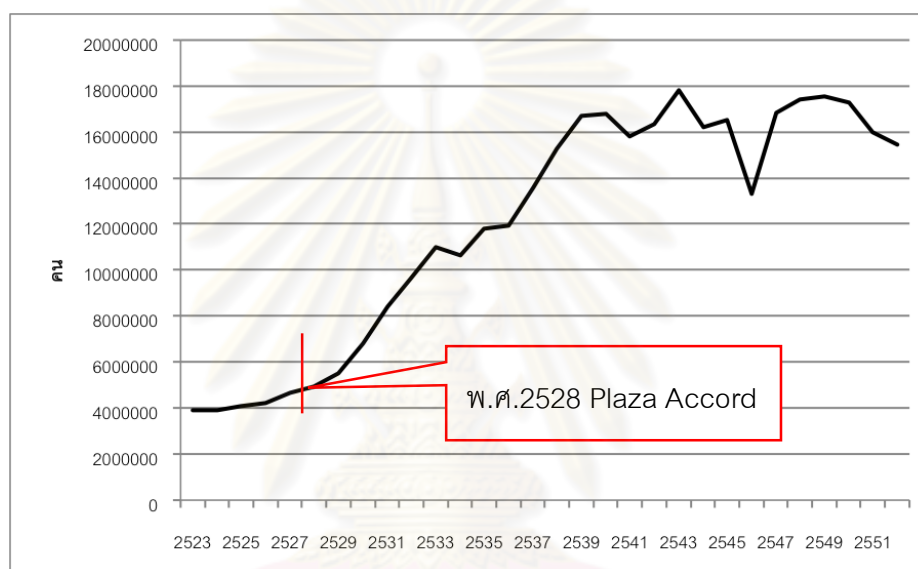
Available from: <http://www.wp.mlit.go.jp/hakusyo/images/npcc/2005/fb1.1.1.1.gif>

⁶ Longstay foundation, The background of Longstay foundation[Online], 1 March 2011. Available from: <http://www.longstay.or.jp/modules/longstay/content0003.html>

⁷ The Board of Governors of the Federal Reserve System, Japan spot exchange rate[Online], 1 March 2011. Available from: http://www.federalreserve.gov/releases/H10/hist/dat89_ja.txt

ทั้งนี้ผู้พำนักระยะยาวมีความต้องการสวนสาธารณะและบริการทางการแพทย์ที่ได้มาตรฐาน⁸ ส่วนในปี พ.ศ. 2553 จากการศึกษ Adaptive Strategy of Japanese Senior Long-Term Stayers and Local Community Responses in Chiangmai พบว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่มีความแตกต่างกัน⁹

ตารางที่ 1-3 แสดงจำนวนชาวญี่ปุ่นเดินทางไปต่างประเทศ¹⁰

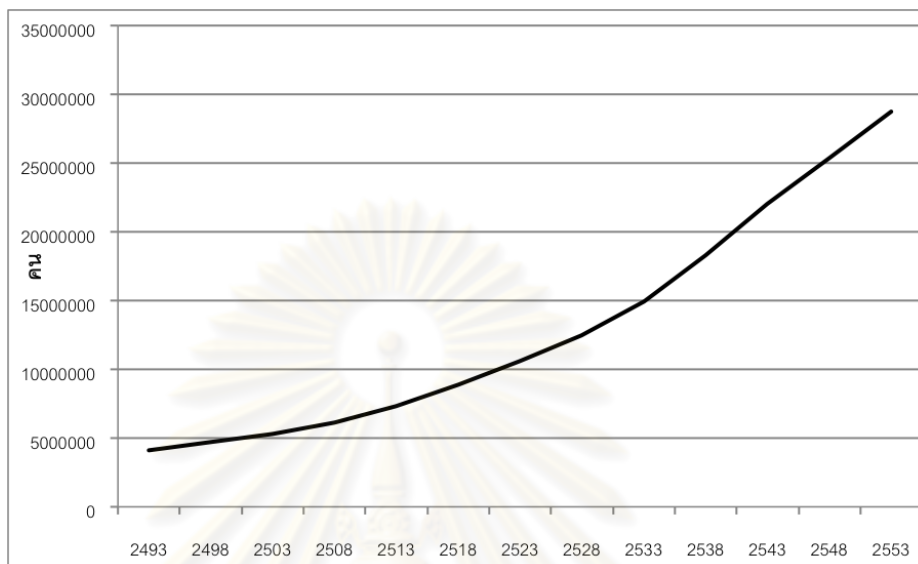
ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁸ จีรพร ศรีวัฒนานุกุลกิจ และ เสกสินศรีวัฒนานุกุลกิจ, ความต้องการและความพึงพอใจของชาวต่างชาติในการพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ (เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2547), หน้า 86, 89, 90, 196, 377, 507.

⁹ Masako Kawahara, "Adaptive Strategy of Japanese Senior Long-Term Stayers and Local Community Responses in Chiangmai," *The Journal of Thai Studies* 10, (July 2010): pp.43.

¹⁰ Ministry of Land Infrastructure Transport and Tourism, White Paper on Tourism[Online], 1 March 2011. Available from: <http://www.wpt.mlit.go.jp/hakusyo/images/npcc/2005/fb1.1.1.1.1.gif>

ตารางที่ 14 แสดงแนวโน้มของจำนวนผู้สูงอายุในสังคมญี่ปุ่นที่เพิ่มมากขึ้น¹¹

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาเบื้องต้นกล่าวได้ว่าธุรกิจเกี่ยวกับผู้พำนักระยะยาวที่ดำเนินการโดยบริษัทไทยจัดการลงสเตรยจำกัดไม่ประสบความสำเร็จ¹² นอกจากนั้นยังพบว่าโครงการพักอาศัยเฉพาะผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นผู้พำนักระยะยาวมีอยู่เฉพาะในกรุงเทพมหานคร¹³ จึงต้องการศึกษาสภาพของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่ สภาพที่อยู่อาศัยทั้งในเชียงใหม่และญี่ปุ่น รวมทั้งความต้องการและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹¹ Ministry of internal affairs and communications statistics bureau, Th elderly population in Japan [Online], 1 March 2011. Available from: <http://www.stat.go.jp/data/topics/topics051.htm>

¹² “สุวิทย์สังสอบบริษัทลงสเตรยขาดทุนยับ,” กรุงเทพธุรกิจ(26 มิถุนายน 2550): 1.

¹³ ภาณี ศรีอัจ, “สภาพการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นในสถานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว :กรณีศึกษาโครงการเรออี ลุมพินี เรสซิเดนซ์ กรุงเทพมหานคร,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต เคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), หน้า 76-77.

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสถานภาพของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวทั้งในเชียงใหม่และญี่ปุ่น
3. เพื่อศึกษาความต้องการและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

3. ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านกลุ่มประชากร
ชาวญี่ปุ่นที่มาพักผ่อน 2 อาทิตย์ขึ้นไปในเชียงใหม่หลังการเกษียณ
 - 1.1 ผู้ที่เป็นสมาชิกในชมรมชาวญี่ปุ่น “Chiangmai Longstay Life Club”
 - 1.2 ผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกในชมรมชาวญี่ปุ่น “Chiangmai Longstay Life Club”
 โดยไม่รวมกลุ่มบริษัทนายหน้าทั้งไทยและญี่ปุ่น
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา
 - 2.1 สถานภาพในประเทศญี่ปุ่นและเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่ประกอบด้วยข้อมูลแสดงสถานภาพทางสังคม และข้อมูลที่แสดง สถานภาพทางเศรษฐกิจ
 - 2.2 สภาพที่อยู่อาศัยในประเทศญี่ปุ่นและเชียงใหม่ ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับบริเวณที่ตั้งที่อยู่อาศัย ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบที่อยู่อาศัย ข้อมูลเกี่ยวกับการถือครองกรรมสิทธิ์ ข้อมูลเกี่ยวกับค่าเช่าที่พักอาศัย ข้อมูลเกี่ยวกับขนาดพื้นที่ของที่อยู่อาศัย
 - 2.3 ความต้องการและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่ ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์การย้ายที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่ ข้อมูลแสดงเหตุผลในการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยทั้งในอดีตและปัจจุบัน ข้อมูลแสดงเหตุผลในการตัดสินใจย้ายที่อยู่อาศัย ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการพักอยู่อาศัยเฉพาะชาวญี่ปุ่นความคิดเห็นเกี่ยวกับพื้นที่อยู่อาศัยแบบญี่ปุ่น

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาว หมายถึง ชาวญี่ปุ่นที่มาพักผ่อน 2 อาทิตย์ขึ้นไปในเชียงใหม่หลังการเกษียณ

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 ข้อมูลทุติยภูมิ

ศึกษาทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้จาก หนังสือ เอกสาร เว็บไซต์ บทความในวารสาร วิทยานิพนธ์ รายงาน ฐานข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ กระทรวงคมนาคมในประเทศญี่ปุ่น สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองในเชียงใหม่ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย มูลนิธิลอสเตย์ญี่ปุ่น และ บริษัทนายหน้าญี่ปุ่นในเชียงใหม่

1.2 ข้อมูลปฐมภูมิ

1.2.1 การสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่ 28 คน

1.2.2 ขั้นตอนการสัมภาษณ์

1.2.2.1 การเตรียมการก่อนสัมภาษณ์ (ก.ค. 2552)

- ติดต่อสถานกงสุลใหญ่ญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขอข้อมูล
- ติดต่อประชาสัมพันธ์ของชมรมผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

- ติดต่อกับผู้นำของชมรมเพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์

1.2.2.3 การเตรียมแบบสัมภาษณ์ (ส.ค. 2552)

- กำหนดเกณฑ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โดยจำแนกโครงสร้างคำถาม

ดังนี้

(ก) ข้อมูลทั่วไป

(ข) ข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยในญี่ปุ่น

(ค) ข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่

- กำหนดรายละเอียดแบบสัมภาษณ์เป็นภาษาไทย เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจ
- เปลี่ยนแปลงรายละเอียดเป็นภาษาญี่ปุ่น

1.2.2.4 การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลขั้นทดลอง (ก.ย. 2552)

- ติดต่อขออนุญาตสัมภาษณ์สมาชิกในชมรม ผ่านประธานชมรม
- ทดสอบการสัมภาษณ์กับสมาชิกชมรมจำนวน 2 คน
- ประเมินผลการสัมภาษณ์ และนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

(พ.ย. 2552)

1.2.2.6 การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลอย่างเป็นทางการครั้งที่ 1 (ต.ค. 2552)

- ติดต่อขออนุญาตสัมภาษณ์สมาชิกในชมรมโดยตรงตามรายชื่อสมาชิก

ที่ได้จากประธานชมรม จำนวนทั้งสิ้น 10 คน

- ทำการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์

1.2.2.7 การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลอย่างเป็นทางการครั้งที่ 2 (ม.ค. 2553)

- ติดต่อขออนุญาตสัมภาษณ์สมาชิกในชมรมโดยตรงตามรายชื่อสมาชิก

ที่ได้จากประธานชมรม จำนวนทั้งสิ้น 10 คน

- ติดต่อขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกในชมรมโดยการแนะนำจากสมาชิก จำนวนทั้งสิ้น 10 คน

1.2.2.8 การเก็บข้อมูลเพิ่มเติม (ม.ค. 2554)

- ทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมโดยติดต่อทางอีเมล

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยการใช้การพรรณนาเชิงวิเคราะห์

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติจากข้อมูลการสำรวจและการสัมภาษณ์

6. ข้อจำกัดในการศึกษา

1. ไม่มีข้อมูลสถิติอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับจำนวนประชากรผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่ จึงไม่สามารถสรุปตัวอย่างได้

2. ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่มีความเป็นส่วนตัวสูง จึงไม่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการศึกษาครั้งนี้เพื่อทำความเข้าใจถึงความต้องการด้านที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาว

2. ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวต่อไปในอนาคต

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพำนักระยะยาวของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น

1.1 นิยามของคำว่า “การพำนักระยะยาว (Longstay)¹

1.1.1 ในประเทศญี่ปุ่นคำว่า longstay เป็นคำที่มูลนิธิลองสเตย์ญี่ปุ่นสร้างขึ้น มีความหมายว่าการพักผ่อนเป็นระยะเวลาในต่างประเทศ มีลักษณะสำคัญ ได้แก่ 1) อาศัยในต่างประเทศเกิน 2 อาทิตย์ขึ้นไป 2) มีการดำรงชีวิตในประเทศญี่ปุ่นด้วย ไม่ใช่การอพยพ หรือพักอาศัยถาวรในต่างประเทศ 3) มีหรือเช่าที่อยู่อาศัยเพื่อดำรงชีวิตประจำวันในต่างประเทศ 4) มีวัตถุประสงค์ที่จะทำกิจกรรมเพื่อการพักผ่อน เน้นการดำรงชีวิตประจำวันมากกว่า การท่องเที่ยว 5) ต้องมีเงินทุนในประเทศญี่ปุ่นเพียงพอ

1.1.2 คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระยะยาวแห่งชาติได้กำหนดว่านักท่องเที่ยวที่มีวันพักตั้งแต่หนึ่งเดือนขึ้นไปโดยในระยะแรกจะเน้นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เกษียณอายุการทำงานแล้ว ต้องเดินทางมาใช้ชีวิตเป็นหลัก และท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมเสริม

1.1.3 บริษัท Northern Heritage Valley ได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (Long Stay) ว่าการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว คือ การส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางให้นักท่องเที่ยวมาอาศัยอยู่เป็น เวลานาน ซึ่งหมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่ 2 สัปดาห์ จนถึง 2-3 เดือน หรือ 2-3 ปี โดยทั่วไปแล้วการท่องเที่ยวประเภทนี้จะมีคามหมายโดยนัยว่าเป็นการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้เกษียณอายุ หรือผู้ที่มีฐานะดี²

อย่างไรก็ตามในการศึกษาครั้งนี้กำหนดคำว่า “ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่” เป็นชาวญี่ปุ่นที่มาพักผ่อน 2 อาทิตย์ขึ้นไปในเชียงใหม่หลังการเกษียณ

1.2 การพำนักระยะยาวของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่น (dual life)³

ในปี พ.ศ. 2548 กลุ่มนักวิชาการในกระทรวงคมนาคมในประเทศญี่ปุ่นได้ทำการศึกษา คาดว่าในปี พ.ศ. 2550 จำนวนผู้เกษียณจะมากถึง 7 ล้านคน ซึ่งเป็นจำนวน ที่สูงที่สุดในประวัติศาสตร์ สอดคล้องกับแนวโน้มที่ลดลงของจำนวนประชากรชาวญี่ปุ่น ในต่างจังหวัด กลุ่ม

¹ Longstay foundation, Longstay statics 2009, (Tokyo: Longstay foundation, 2009), pp. 2-6.

² คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระยะยาวแห่งชาติ, ความเป็นมาของ Long Stay[ออนไลน์], 1 มีนาคม 2554. แหล่งที่มา: <http://www2.tat.or.th/longstay>

³ Dual life laboratory in Ministry of land infrastructure transport and tourism, “The purpose of dual life and strategy” Japan, 29 March 2005.

นักวิชาการในกระทรวงคมนาคมในประเทศญี่ปุ่นจึงเสนอแนวความคิดการพำนักระยะยาวของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นที่เรียกเป็นภาษาญี่ปุ่นว่า Dual Life มีลักษณะสำคัญ ได้แก่ 1) อาศัยในต่างจังหวัด 1-3 เดือนใน 1 ปี 2) มีการดำรงชีวิต และมีที่อยู่อาศัยในเมืองด้วย 3) มีหรือเช่าที่พักอาศัยเพื่อดำรงชีวิตประจำวันในต่างจังหวัด Dual Life ส่งผลต่อสังคมญี่ปุ่น ได้แก่ 1) กระตุ้นเศรษฐกิจในต่างจังหวัด 2) กรณีแผ่นดินไหว ในเมือง ที่อยู่อาศัยในต่างจังหวัดจะถูกใช้เป็นที่หลบภัย 3) ที่อยู่อาศัยในต่างจังหวัดจะช่วยให้ วิธีการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุมีความหลากหลาย เช่น การทำนา การจับปลา เป็นต้น

1.3 การพำนักระยะยาวของชาวญี่ปุ่นในประเทศอื่น⁴

ประเทศที่ชาวญี่ปุ่นนิยมเลือกที่จะพำนักระยะยาว เรียงตามลำดับ ได้แก่ มาเลเซีย ออสเตรเลีย เกาหลี (สหรัฐอเมริกา) นิวซีแลนด์ แคนาดา สเปน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์

สหรัฐอเมริกา ขึ้นอยู่กับความต้องการด้านต่างๆ ได้แก่ เป็นประเทศที่มีชาวญี่ปุ่นทำงาน อยู่จำนวนมาก มีผู้อพยพชาวญี่ปุ่นจำนวนมาก มีชาติพันธุ์ที่หลากหลาย มีวัฒนธรรมหลากหลาย ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก มีอากาศอบอุ่นในช่วงที่ญี่ปุ่นอากาศหนาวมีร้านอาหารญี่ปุ่น จำนวนมาก ไม่ไกลจากประเทศญี่ปุ่นและการเดินทางโดยเครื่องบินที่สามารถบินตรงสู่ประเทศญี่ปุ่นได้โดยสายการบินของญี่ปุ่น

1.4 การรณรงค์โครงการ Silver Colombia 1992⁵

เมื่อปี พ.ศ. 2529 กระทรวงอุตสาหกรรมประเทศญี่ปุ่นมีโครงการรณรงค์ Silver Colombia 1992 ซึ่งเป็นการรณรงค์ส่งเสริมการพำนักระยะยาวในต่างประเทศ ด้วยความคาดหวังว่าประเทศบางแห่งที่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุจะช่วยแก้ปัญหาผู้สูงอายุในสังคมญี่ปุ่น นอกจากนั้นแนวโน้มของค่าเงินที่เพิ่มมากขึ้น จะยังช่วยลดค่าใช้จ่ายของชาวญี่ปุ่นในต่างประเทศอีกด้วย บริษัทอสังหาริมทรัพย์ หรือบริษัทก่อสร้างของญี่ปุ่นจึงมีความสนใจการก่อสร้างที่อยู่อาศัยเฉพาะชาวญี่ปุ่น แต่สื่อมวลชน ทั้งญี่ปุ่นและต่างประเทศวิจารณ์ว่าไม่ควรใช้ต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาผู้สูงอายุ จึงได้ยกเลิกโครงการไป

อย่างไรก็ตามไม่แน่ใจว่าโครงการรณรงค์ Silver Colombia 1992 ประสบความสำเร็จหรือไม่ แต่ทำให้สามารถเข้าใจแนวความคิดการพำนักระยะยาวในต่างประเทศกับชาวญี่ปุ่น

⁴ Longstay fundation, Longstay statics 2009, (Tokyo: Longstay fundation, 2009), pp. 17-19.

⁵ Ministry of economy trade and industry, A press conference of an administrative vice minister at the Ministry of Economy[Online], 1 March 2011. Available from: http://www.meti.go.jp/speeches/data_ej/ej080710j.html

2. แนวคิดเกี่ยวกับการพำนักระยะยาวในประเทศไทย

2.1 บริษัทไทยจัดการล่องสเดย์จำกัด (Thai Longstay Management)⁶ เมื่อปี พ.ศ. 2544 คณะรัฐมนตรีอนุมัติจัดตั้งบริษัท ไทยจัดการล่องสเดย์ จำกัด โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นผู้ถือหุ้นหลักเพื่อส่งเสริมการพำนักระยะยาวในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ คือ รายได้เงินตราต่างประเทศจากการบริการชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในประเทศไทย ได้แก่ การออกบัตรให้สิทธิพิเศษ การบริการช่วยเหลือการสื่อสารในประเทศไทย บริการช่วยเหลือออกวีซ่า บริการช่วยเปิดบัญชีธนาคารในประเทศไทย และบริการช่วยเหลือเรื่องความปลอดภัยภายในประเทศไทย

ทั้งนี้เมื่อปี พ.ศ. 2550 พบว่าธุรกิจเกี่ยวกับการพำนักระยะยาวที่ดำเนินการ โดยบริษัท ไทยจัดการล่องสเดย์ จำกัด ไม่ประสบความสำเร็จ⁷

2.2 นโยบายของรัฐในการพัฒนาให้ไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพแห่งเอเชีย⁸

เมื่อปี พ.ศ. 2546 กระทรวงสาธารณสุขได้ออกแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางสุขภาพของเอเชียระหว่างปี พ.ศ. 2547-2551 โดยมีเหตุผลว่าโรงพยาบาลเอกชนในประเทศไทยมีมาตรฐาน ทั้งยังมีความสามารถมากพอที่จะพัฒนาการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านบริการการแพทย์และสุขภาพ โดยยกระดับมาตรฐานคุณภาพสู่สากลและคาดหวังรายได้จากธุรกิจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ พื้นที่ที่มีการดำเนินการ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ภูเก็ต เชียงใหม่ และเกาะสมุย และมีวิสัยทัศน์ของธุรกิจต่างๆ ได้แก่ ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการแพทย์ของเอเชีย (The Excellent Medical Hub of Asia) เป็นศูนย์กลางการดูแลสุขภาพของเอเชีย (The Wellness Capital of Asia) รวมทั้งเป็นแหล่งกำเนิดของสมุนไพรที่ทรงคุณค่าเพื่อการมีสุขภาพที่ดี (The Origin of Precious Herbs for Superior Health)

ทั้งนี้ปัจจุบันโครงการยังมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องในเชียงใหม่ เช่น กระทรวงสาธารณสุขจัดทัวร์เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่⁹

⁶ Thai Longstay Management (TLM) Company Limited, The services that TLM offers[Online], 1 March 2011. Available from: <http://www.thailongstay.co.th/jp/service.php>

⁷ “สุวิทย์สั่งสอบบริษัทล่องสเดย์ขาดทุนยับ,” กรุงเทพธุรกิจ(26 มิถุนายน 2550): 1.

⁸ กระทรวงสาธารณสุข, การพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพของเอเชีย พ.ศ. 2547-2551[ออนไลน์], 1 มีนาคม 2554. แหล่งที่มา: <http://www.moph.go.th/ops/spa/center%20health%20ASIA.ppt#366>

⁹ สัมภาษณ์ ชินอิจิโระ ชิโนะซึเกะ, ประธานชมรม Chiangmai Longstay Life Club, 14 ตุลาคม 2552.

2.3 ความเป็นมาของชาวญี่ปุ่นในเชียงใหม่¹⁰

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) กำหนดว่า เนื่องจากภาคเหนือมีความเหมาะสมที่จะดำเนินการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมระดับภาค หลายประการ เช่น ความพร้อมด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน แรงงาน วัตถุดิบทางการเกษตร ที่นำมาใช้ในกระบวนการผลิต ระบบการสื่อสาร เส้นทางคมนาคม และความปลอดภัย เป็นต้น จึงจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในเชียงใหม่หรือลำพูน เพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาอุตสาหกรรมในภาคเหนือ บริษัทญี่ปุ่นส่วนหนึ่งจึงจัดตั้งโรงงาน ทำให้ประชากรชาวญี่ปุ่นในภาคเหนือเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนชาวญี่ปุ่นที่ภาคเหนือในประเทศไทย

ปี	พ.ศ. 2523	พ.ศ. 2538	พ.ศ. 2552
จำนวนชาวญี่ปุ่นในภาคเหนือ	27 คน	603 คน ¹¹	3063 คน ¹²

2.4 โครงการที่อยู่อาศัยเฉพาะผู้สูงอายุที่พำนักระยะยาวในประเทศไทย

2.4.1 โครงการริเออิ ลุมพินี เรสซิเดนซ์¹³ เป็นโครงการที่อยู่อาศัยในกรุงเทพมหานครที่มีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะสำหรับชาวญี่ปุ่นที่เกษียณอายุ และต้องการ มาพักผ่อนระยะยาวในประเทศไทย หรือชาวญี่ปุ่นที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยที่มีความต้องการจะพาพ่อแม่มาดูแลระหว่างการทำงาน ซึ่งโครงการนี้เป็นที่อยู่อาศัยที่มีบริการและมีระบบ ที่เอื้อต่อผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น เช่น ระบบการรักษาพยาบาล ห้องซาวน่า และบริการแม่บ้าน เป็นต้น เมื่อปี พ.ศ. 2546 โครงการริเออิ ลุมพินี เรสซิเดนซ์ สร้างโดย บริษัท ริเออิ จำกัด ของประเทศญี่ปุ่น เป็นบริษัทที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการดูแลผู้สูงอายุในประเทศญี่ปุ่น ตั้งแต่เดิมที่ได้รับความร่วมมือของบริษัทไทยจัดการลงสเตย์ (Thai Longstay Management Corporation) สัญญาเช่าอาคารกับบริษัท แอล.พี.เอ็น ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน) ของประเทศไทย นอกจากนั้นปัจจุบันบริษัท ริเออิ จำกัด ยังได้รับใบอนุญาตคณะกรรมการ ส่งเสริมการลงทุน (BOI) ด้วย

¹⁰ Ministry Foreign Affair of Japan, The number of Japanese residents in Chiangmai[Online], 1 March 2011. Available from: <http://www.mofa.go.jp/mofaj/press/iken/06/souryouji/29.html>

¹¹ สัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่สถานกงสุลใหญ่ญี่ปุ่นในเชียงใหม่, 4 มีนาคม 2554.

¹² Ministry of foreign affairs of Japan consular affairs bureau "Annual report of statics on Japanese Nationals Overseas" Japan, October 2009.

¹³ ภานินี ศรีอัจ, "สภาพการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นในสถานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว: กรณีศึกษาโครงการริเออิ ลุมพินี เรสซิเดนซ์ กรุงเทพมหานคร," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), หน้า 76-77.

2.4.2 โครงการ สแกนดิเนเวียน วิลเลจ¹⁴ เป็นโครงการที่อยู่อาศัยในจังหวัดชลบุรีมีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะชาวต่างชาติผู้สูงอายุที่มาพำนักระยะยาว สร้างโดย บริษัท สแกนดิเนเวียน วิลเลจ จำกัด (Scandinavian Village Co., Ltd.) ที่ได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) เป็นโครงการที่อยู่อาศัยที่มีบริการและระบบ ที่เอื้อต่อชาวญี่ปุ่นผู้สูงอายุ เช่น ระบบการรักษาพยาบาล บริการแม่บ้าน ห้องซาวน่า สระว่ายน้ำบริการนวดแผนโบราณไทย และ โปรแกรมกิจกรรมที่จัดขึ้นให้กับผู้พักอาศัยทุกเดือน เป็นต้น บริษัท สแกนดิเนเวียนวิลเลจ จำกัด คาดว่า เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายมีรายได้ที่มั่นคง จากเงินบำนาญ และมีกำลังซื้อสูงจึงสามารถช่วยสร้างรายได้ให้คนท้องถิ่นได้

ทั้งนี้พบว่าบริษัทหลายแห่งซึ่งเคยวางแผนการสร้างโครงการที่อยู่อาศัยเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ยกเลิกไปแล้ว¹⁵ ปัจจุบันยังไม่พบโครงการที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่เฉพาะสำหรับผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

2.5 ชมรมชาวญี่ปุ่นในเชียงใหม่

2.5.1 Chiangmai Longstay Life Club¹⁶ เป็นกลุ่มชาวญี่ปุ่นผู้สูงอายุที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่มีสมาชิก 197 คน มีอายุเฉลี่ย 70 ปี วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) มีปฏิสัมพันธ์กับคนท้องถิ่น 2) มีปฏิสัมพันธ์กับชาวญี่ปุ่นในเชียงใหม่ 3) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำรงชีวิตในเชียงใหม่ มีการทำกิจกรรมสันทนาการต่างๆ ได้แก่ ตีกอล์ฟ เรียนภาษาไทย ร้องคาราโอเกะ ถ่ายรูป เรียนทักษะคอมพิวเตอร์ ไปเที่ยวภูเขา บันไดนาค เป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับการพำนักระยะยาวในเชียงใหม่ร่วมเทศกาลท้องถิ่น จัดพิมพ์นิตยสารของชมรม ฯลฯ เงื่อนไขการเป็นสมาชิก ได้แก่ 1) ชาวญี่ปุ่นอยู่อาศัยในจังหวัดเชียงใหม่หรือบริเวณจังหวัดเชียงใหม่ 2) ผู้ได้รับอนุญาตจากประธานชมรมโดยการสัมภาษณ์

2.5.2 Chiangmai Japanese Association¹⁷ เป็นกลุ่มผู้ทำงานในนิคมอุตสาหกรรมในจังหวัดลำพูนหรือครอบครัวของผู้ที่ทำงาน มีสมาชิกประมาณ 330 คน มีวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมญี่ปุ่นกับไทย 2) มีปฏิสัมพันธ์กับคนท้องถิ่น 3) มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกในชมรม 4) แลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต ในเชียงใหม่ 5)

¹⁴ บัณฑิตา พิไลดีเดช, “พฤติกรรมการณ์อยู่อาศัยในสถานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว : กรณีศึกษาโครงการสแกนดิเนเวียน วิลเลจ ไซลบุรี” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), หน้า 36-44.

¹⁵ สัมภาษณ์ อากิยามะ, พนักงานบริษัท Smily, 14 กรกฎาคม 2552.

¹⁶ สัมภาษณ์ ชินอิชิโระ ชิโนะซึกะ, ประธานชมรม Chiangmai Longstay Life Club, 14 ตุลาคม 2552.

¹⁷ Chiangmai Japanese Association, The purpose of Chiangmai Japanese Association[Online], 1 March 2011. Available from: <http://www.cmjpa.org>

ให้โอกาสทางการศึกษากับบุตรธิดาของผู้ทำงานมีการทำกิจกรรม สันทนาการต่างๆ ได้แก่ เข้าร่วมเทศกาลท่องเที่ยวที่ดิ๊กอล์ฟ จัดพิมพ์นิตยสารของชมรม เงื่อนไขการเป็นสมาชิก ได้แก่ 1) ผู้อยู่อาศัยในจังหวัดเชียงใหม่หรือบริเวณจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีอายุมากกว่า 18 ปี 2) ผู้มี Non Immigrant Visa 3) ผู้ลงทะเบียนชื่อที่สถานกงสุลใหญ่ ญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่

2.6 กฎหมายเกี่ยวกับการถือครองในประเทศไทย

2.6.1 กฎหมายเกี่ยวกับการถือครองในประเทศไทยของชาวต่างชาติ

ประมวลกฎหมายที่ดินหมวด 8 มาตรา 96 ทวิ พ.ศ. 2542 กำหนดว่ามีเงื่อนไขในการถือครองที่ดินในประเทศไทยของชาวต่างชาติดังต่อไปนี้

(1) ประเภทของธุรกิจที่คนต่างด้าวลงทุนซึ่งต้องเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ หรือเป็นกิจการที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้ประกาศให้เป็นกิจการที่สามารถขอรับการส่งเสริมการลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนได้

(2) ระยะเวลาการดำเนินการลงทุนต้องไม่น้อยกว่าสามปี

(3) บริเวณที่ดินที่อนุญาตให้คนต่างด้าวได้มาต้องอยู่ภายในเขตกรุงเทพมหานคร เขตเมืองพัทยา เขตเทศบาล หรืออยู่ภายในบริเวณที่กำหนดเป็นเขตที่อยู่อาศัยตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากอุปสรรคของชาวต่างชาติในการถือครองที่ดิน ในประเทศไทย จึงอาจเป็นผลให้ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่ที่ถือครองที่ดิน และบ้านเดี่ยวในประเทศไทยมีจำนวนน้อย

2.6.2 กฎหมายเกี่ยวกับการถือครองอาคารชุดในประเทศไทยของชาวต่างชาติ

พระราชบัญญัติอาคารชุด (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 มาตรา 6 กำหนดว่าชาวต่างชาติหรือนิติบุคคลสามารถถือครองห้องชุดพักอาศัยได้โดยไม่เกินอัตราร้อยละสี่สิบเก้าของพื้นที่ของห้องชุดทั้งหมดในอาคารชุดนั้น นอกจากนั้น มาตรา 19 กำหนดไว้ว่า ที่ตั้ง ของอาคารชุดนั้นต้องตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เขตเทศบาล หรือเขตราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ที่กำหนดในกฎกระทรวง แสดงให้เห็นว่ากลุ่มผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่ สามารถถือครองห้องชุดพักอาศัยในเชียงใหม่ได้

3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 ในปี พ.ศ. 2547 จีรพร ศรีวัฒนานุกุลกิจ และ รองศาสตราจารย์ เสกสิน ศรีวัฒนานุกุลกิจ ศึกษาความต้องการและความพึงพอใจของชาวต่างชาติในการพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่¹⁸ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของชาวต่างชาติด้านการพำนักระยะยาว 2) ศักยภาพของจังหวัดเชียงใหม่ในการพำนักระยะยาวของชาวต่างชาติ และ 3) ผลกระทบของการพำนักระยะยาวของชาวต่างชาติในจังหวัดเชียงใหม่ มีขอบเขตการศึกษา ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนตัวของชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาว มูลเหตุจูงใจด้านต่างๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจมาพำนักในเชียงใหม่ เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ฯลฯ ลักษณะของกิจกรรมที่ทำในระหว่างที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมนั้น เช่น การท่องเที่ยว การออกกำลังกาย ฯลฯ ความต้องการและความพึงพอใจในการใช้บริการต่างๆ ทั้งส่วนบุคคล และบริการของรัฐ เช่น ที่พักอาศัย สุขภาพ สาธารณูปโภค วิถีชีวิตต่างๆ ฯลฯ โดยการศึกษา ข้อมูล จากการสังเกต การถ่ายภาพประกอบ และการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ 483 ฉบับ รวมชาวญี่ปุ่น 23 คน และการสัมภาษณ์ชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ 5 คน โดยมีการใช้ล่ามแปล จากภาษาญี่ปุ่น

พบว่าชาวญี่ปุ่นผู้พำนักระยะยาวส่วนใหญ่เช่าคอนโดมิเนียมและอยู่อาศัยกับคู่สมรส เสียค่าเช่าที่พักอาศัยเฉลี่ยเดือนละ 12,615 บาท โดยมีปัจจัยในการเลือกที่พำนักอาศัย คือ ความสงบเงียบ โดยส่วนใหญ่ยังมีความไม่แน่ใจเกี่ยวกับชุมชนเฉพาะผู้พำนักระยะยาว ทั้งนี้ผู้พำนักระยะยาวมีความต้องการสวนสาธารณะและบริการทางการแพทย์ที่ได้มาตรฐาน

3.2 ในปี พ.ศ. 2549 ประเทือง หงสรวานกร ศึกษาความต้องการและความพร้อมในการสนองตอบความต้องการเรื่องการท่องเที่ยวแบบพำนักนาน เพื่อการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมโดยชุมชนไทย: กรณีศึกษากลุ่มลูกค้าเป้าหมายคนญี่ปุ่นวัยเกษียณ¹⁹ มีวัตถุประสงค์ทั่วไปเพื่อ 1) ศึกษาสภาพความต้องการของคนญี่ปุ่นวัยเกษียณเรื่องการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาสภาพความพร้อมของคนไทยในจังหวัดเชียงใหม่ในการสนองตอบความต้องการของคนญี่ปุ่นวัยเกษียณเรื่องการท่องเที่ยว แบบพำนักนานในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ประกอบด้วย 1) ความต้องการของคนญี่ปุ่น วัยเกษียณเรื่องการท่องเที่ยวแบบพำนักนานในจังหวัดเชียงใหม่ 2) ลักษณะทางประชากรความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบพำนักนานและความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและทัศนคติ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบพำนักนานนอกประเทศญี่ปุ่นและในจังหวัดเชียงใหม่ 3) ความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะทางประชากรกับความต้องการ

¹⁸ จีรพร ศรีวัฒนานุกุลกิจ และ เสกสิน ศรีวัฒนานุกุลกิจ, ความต้องการและความพึงพอใจของชาวต่างชาติในการพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ (เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2547), หน้า 7-25.

¹⁹ ประเทือง หงสรวานกร, “ความต้องการและความพร้อมในการสนองตอบความต้องการเรื่องการท่องเที่ยวแบบพำนักนาน เพื่อการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมโดยชุมชนไทย: กรณีศึกษากลุ่มลูกค้าเป้าหมายคนญี่ปุ่นวัยเกษียณ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548), หน้า 15-19, 176.

ของคนญี่ปุ่นวัยเกษียณเรื่องการท่องเที่ยว แบบพำนักนานในจังหวัดเชียงใหม่ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว แบบพำนักนานและความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยกับความต้องการของคนญี่ปุ่นวัยเกษียณ เรื่องการท่องเที่ยวแบบพำนักนานในจังหวัดเชียงใหม่ 5) ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบพำนักนานนอกประเทศญี่ปุ่นและในจังหวัดเชียงใหม่กับความต้องการ ของคนญี่ปุ่นวัยเกษียณเรื่องการท่องเที่ยวแบบพำนักนานในจังหวัดเชียงใหม่ 6) ความพร้อมของคนไทยในจังหวัดเชียงใหม่ในการสนองตอบความต้องการของคนญี่ปุ่นวัยเกษียณ เรื่องการท่องเที่ยว แบบพำนักนานในจังหวัดเชียงใหม่ 7) ลักษณะทางประชากร ความรู้เกี่ยวกับ การท่องเที่ยวแบบพำนักนาน และความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมญี่ปุ่นและทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบพำนักนานนอกประเทศญี่ปุ่นและในจังหวัดเชียงใหม่ 8) ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรกับความพร้อมของคนไทยในจังหวัดเชียงใหม่ในการสนองตอบความต้องการของคนญี่ปุ่นวัยเกษียณ เรื่องการท่องเที่ยวแบบพำนักนานในจังหวัดเชียงใหม่ 9) ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบพำนักนานและความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมญี่ปุ่นกับความพร้อมของคนไทยในจังหวัดเชียงใหม่ในการสนองตอบความต้องการของคนญี่ปุ่นวัยเกษียณเรื่องการท่องเที่ยวแบบพำนักนานในจังหวัดเชียงใหม่ 10) ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบพำนักนานนอกประเทศญี่ปุ่นและในจังหวัดเชียงใหม่วัยเกษียณเรื่องการท่องเที่ยวแบบพำนักนานในจังหวัดเชียงใหม่ โดยการใช่แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างคนญี่ปุ่นวัยเกษียณอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปในประเทศญี่ปุ่นจำนวน 342 ราย และในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 63 ราย

พบว่าชาวญี่ปุ่นที่มาพำนักระยะยาวในเชียงใหม่ส่วนใหญ่มีอายุโดยเฉลี่ย 64 ปี ได้พำนักระยะยาว 6 ปี เป็นผู้ที่สมรสแล้ว เคยเป็นข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 30,833-92,499 บาท และมีค่าใช้จ่ายประมาณ 55,500-73,999 บาท รูปแบบการใช้ชีวิตในประเทศไทยเป็นอย่างดีสมบุรณ์แบบ อาศัยอยู่ในเซอร์วิสอพาร์ทเมนต์ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน ทั้งนี้มีความต้องการที่จะส่งเสริมไมตรีอันดีระหว่างประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นด้วยการมีกิจกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมร่วมกับคนไทย

3.3 ในปี.ศ. 2549 ภาณี ศรีอาจ ศึกษาสภาพการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นในสถานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว : กรณีศึกษา โครงการริเออิ ลุมพินีเรสซิเดนซ์ กรุงเทพมหานคร²⁰ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาถึงสภาพกายภาพของ สถานที่พักอาศัย เพื่อการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น 2) ศึกษาถึงพฤติกรรมการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น 3) วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างสภาพกายภาพของ ที่พักอาศัยและพฤติกรรมของผู้พักอาศัยโดยศึกษาข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามผู้พักอาศัย ที่เป็นผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่มีอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไปที่โครงการริเออิ ลุมพินี เรสซิเดนซ์ ตั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไป 25 ชุด

²⁰ ภาณี ศรีอาจ “สภาพการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นในสถานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว : กรณีศึกษาโครงการริเออิ ลุมพินี เรสซิเดนซ์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), หน้า 6.

พบว่าชาวญี่ปุ่นอยู่อาศัยในโครงการที่อยู่อาศัยเฉพาะชาวญี่ปุ่น มีนิสัยเป็นกันเอง แต่จะต้องมีความสนิทสนมกันช่วงระยะเวลาหนึ่ง ที่จะทำให้เกิดความคุ้นเคยกันในระดับหนึ่งก่อน ซึ่งเกิดจากรูปแบบการใช้ชีวิตสังคมชาวญี่ปุ่น เรื่องการจัดลำดับชั้นในสังคม (Hierarchy) และ การเคารพผู้อาวุโส พื้นที่กลุ่มตัวอย่างนิยมการเช่าห้องชาวต่างชาติ ส่วนกลางต้องการสปาหินแบบญี่ปุ่น ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างนิยมพื้นที่อยู่อาศัยแบบญี่ปุ่น นอกจากนี้ยังพบว่าชาวญี่ปุ่นผู้พำนักระยะยาวในกรุงเทพมหานครต้องการพักอาศัยเฉพาะชนชาติเดียวกัน

3.4 ในปีพ.ศ. 2553 Masako Kawahara ศึกษา Adaptive Strategy of Japanese Senior Long-Term Stayers and Local Community Responses in Chiangmai²¹ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของปฏิสัมพันธ์ระหว่างชมรมผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวกับชาวญี่ปุ่นในชาวท้องถิ่นในเชียงใหม่ 2) ศึกษาอิทธิพลของชมรมผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่ต่อสังคมในเชียงใหม่ โดยศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์สมาชิกชมรมผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาว ซึ่งไม่ได้ระบุชื่อชมรม และเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ เช่น สถานกงสุลใหญ่ญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ หอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

พบว่าสมาชิกของชมรมผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่มีปัญหาทางด้านการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาไทย จึงต้องอยู่กับชาวญี่ปุ่นเป็นกลุ่ม และนิยมแสดงตัวเป็นผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาว (longstayer) นอกจากนี้ยังพบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจในสมาชิกของชมรมเหล่านี้มีความแตกต่างกัน

อย่างไรก็ตามผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมท้องถิ่นในเชียงใหม่โดยใช้ความรู้ด้านวัฒนธรรมญี่ปุ่นและสถานะเป็นผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาว ซึ่งมีศักยภาพที่จะช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศญี่ปุ่นกับสังคมภาคเหนือในเมืองไทย ต่อไปในอนาคต

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²¹ Masako Kawahara, "Adaptive Strategy of Japanese Senior Long-Term Stayers and Local Community Responses in Chiangmai," *The Journal of Thai Studies* 10, (July 2010): 35-55.

บทที่ 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สถานภาพของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

1.1 ข้อมูลทั่วไป

1.1.1 อายุ

1.1.2 อาชีพก่อนการเกษียณ

1.1.3 สภาพร่างกาย

1.1.4 โครงสร้างครอบครัวในเชียงใหม่

1.1.5 โครงสร้างครอบครัวในญี่ปุ่น

1.2 สถานภาพทางเศรษฐกิจ

1.2.1 ค่าใช้จ่าย

1.2.1.1 ค่าใช้จ่ายในญี่ปุ่น

1.2.1.2 ค่าใช้จ่ายในเชียงใหม่

1.2.2 สภาพการทำงานหลังการเกษียณ

1.2.3 รายได้หลักในปัจจุบัน

1.3 กิจกรรมสันทนาการ

1.3.1 ความถี่ของกิจกรรมสันทนาการด้านกีฬาที่ต้องมีค่าใช้จ่าย

1.3.1.1 ความถี่ของกิจกรรมสันทนาการด้านกีฬาที่ต้องมีค่าใช้จ่ายในญี่ปุ่น

1.3.1.2 ความถี่ของกิจกรรมสันทนาการด้านกีฬาที่ต้องมีค่าใช้จ่ายใน

เชียงใหม่

1.3.2 ความถี่ของกิจกรรมการรับประทานอาหารนอกบ้าน

1.3.2.1 ความถี่ของกิจกรรมการรับประทานอาหารนอกบ้านในญี่ปุ่น

1.3.2.2 ความถี่ของกิจกรรมการรับประทานอาหารนอกบ้านเชียงใหม่

1.3.3 ความถี่ของกิจกรรมการท่องเที่ยวระยะสั้น

1.3.3.1 ความถี่ของกิจกรรมการท่องเที่ยวระยะสั้นในญี่ปุ่น

1.3.3.2 ความถี่ของกิจกรรมการท่องเที่ยวระยะสั้นในเชียงใหม่

1.3.4 ความถี่ของกิจกรรมสันทนาการด้านการศึกษา

1.3.4.1 ความถี่ของกิจกรรมสันทนาการด้านการศึกษาในญี่ปุ่น

1.3.4.2 ความถี่ของกิจกรรมสันทนาการด้านการศึกษาในเชียงใหม่

1.3.5 ความถี่ของกิจกรรมสันทนาการด้านวัฒนธรรม ได้แก่ ฯลฯ

1.3.5.1 ความถี่ของกิจกรรมสันทนาการด้านวัฒนธรรมในญี่ปุ่น

- 1.3.5.2 ความถี่ของกิจกรรมสันตนาการด้านวัฒนธรรมในเชียงใหม่
- 1.3.6 ความถี่ของกิจกรรมสันตนาการด้านความบันเทิง
 - 1.3.6.1 ความถี่ของกิจกรรมสันตนาการด้านความบันเทิงในญี่ปุ่น
 - 1.3.6.2 ความถี่ของกิจกรรมสันตนาการด้านความบันเทิงในเชียงใหม่
- 1.3.7 ความถี่ของกิจกรรมอาสาสมัคร
 - 1.3.7.1 ความถี่ของกิจกรรมอาสาสมัครในญี่ปุ่น
 - 1.3.7.2 ความถี่ของกิจกรรมอาสาสมัครในเชียงใหม่
- 1.4 พาหนะที่ใช้ในเชียงใหม่

2. สภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวทั้งในเชียงใหม่และญี่ปุ่น

- 2.1 รูปแบบและภูมิลำนําของที่อยู่อาศัย
 - 2.1.1 รูปแบบและภูมิลำนําของที่อยู่อาศัยในญี่ปุ่น
 - 2.1.2 รูปแบบและภูมิลำนําของที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่
- 2.2 รูปแบบและกรรมสิทธิ์ของที่อยู่อาศัย
 - 2.2.1 รูปแบบและกรรมสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยในญี่ปุ่น
 - 2.2.2 รูปแบบและกรรมสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่
- 2.3 เหตุผลในการเลือกที่อาศัยแบบบ้านเดี่ยวในเชียงใหม่
- 2.4 ค่าเช่าที่อยู่อาศัยต่อเดือน
 - 2.4.1 ค่าเช่าที่อยู่อาศัยในญี่ปุ่น
 - 2.4.2 ค่าเช่าที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่
- 2.5 ขนาดพื้นที่ของที่อยู่อาศัย
 - 2.5.1 ขนาดพื้นที่ของที่อยู่อาศัยในและญี่ปุ่น
 - 2.5.2 ขนาดพื้นที่ของที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่
- 2.6 ความถี่ของการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่อาศัย
 - 2.6.1. ความถี่ของการใช้ร้านสะดวกซื้อในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่อาศัย
 - 2.6.1.1 ความถี่ของการใช้ร้านสะดวกซื้อในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่อาศัยในญี่ปุ่น
 - 2.6.1.2 ความถี่ของการใช้ร้านสะดวกซื้อในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่
 - 2.6.2. ความถี่ของการใช้ห้องสมุดในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่อาศัย
 - 2.6.2.1 ความถี่ของการใช้ห้องสมุดในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่อาศัยในญี่ปุ่น
 - 2.6.2.2 ความถี่ของการใช้ห้องสมุดในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่อาศัยใน

เชียงใหม่

2.6.3 ความถี่ของการใช้สวนสาธารณะในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่อาศัย

2.6.3.1 ความถี่ของการใช้สวนสาธารณะในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่อาศัย

ในญี่ปุ่น

2.6.3.2 ความถี่ของการใช้สวนสาธารณะในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่อาศัย

ในเชียงใหม่

2.6.4 ความถี่ของการใช้พิตเนตในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่อาศัย

2.6.4.1 ความถี่ของการใช้พิตเนตในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่อาศัยในญี่ปุ่น

2.6.4.2 ความถี่ของการใช้พิตเนตในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่อาศัยใน

เชียงใหม่

2.6.5 ความถี่ของการใช้บริการทางการแพทย์ในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่

อาศัย

2.6.5.1 ความถี่ของการใช้บริการทางการแพทย์ในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่

อาศัยในญี่ปุ่น

2.6.5.2 ความถี่ของการใช้บริการทางการแพทย์ในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่

อาศัยในเชียงใหม่

3. ความต้องการและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการย้ายที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่

3.1.1 ประสบการณ์การย้ายบ้านในเชียงใหม่

3.1.2 เหตุผลในการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยเดิมในเชียงใหม่

3.1.3 เหตุผลในการตัดสินใจย้ายที่อยู่อาศัยเดิมในเชียงใหม่

3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัย

ปัจจุบัน

3.2.1 เหตุผลในการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยปัจจุบันในเชียงใหม่

3.2.2 ความต้องการที่อยู่อาศัยปัจจุบันในเชียงใหม่

3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการพักอาศัยเฉพาะชาวญี่ปุ่น

3.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับพื้นที่อยู่อาศัยแบบญี่ปุ่น

หมายเหตุ

- จำนวนน้อยหมายถึงถึง จำนวนน้อยกว่า 9 คน หรือน้อยกว่าคิดเป็นร้อยละ 30

- จำนวนปานกลางหมายถึงถึง จำนวนอยู่ระหว่าง 9 ถึง 16 คน หรือจำนวนน้อยกว่าคิดเป็นร้อยละ 30 ถึง 60

- จำนวนมากหมายถึงถึง จำนวนมากกว่า 16 คนหรือมากกว่าคิดเป็นร้อยละ 60

1. สถานภาพของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

1.1 ข้อมูลทั่วไป

1.1.1 อายุ จากการศึกษพบว่า ผู้อายุน้อยกว่า 60 ปี มีจำนวนน้อย ผู้มีอายุ 61 - 65 ปี มีจำนวนน้อย และผู้มีอายุ 66 ขึ้นไป มีจำนวนมาก (ตารางที่ 3.1)

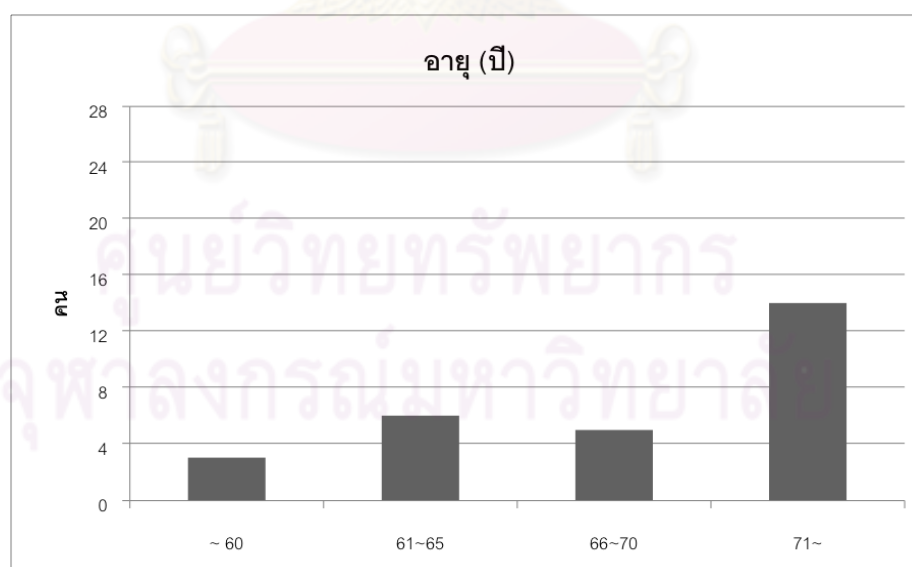
1.1.2 อาชีพก่อนการเกษียณ จากการศึกษพบว่า ผู้เป็นเจ้าของกิจการ มีจำนวนน้อย ผู้เป็นพนักงานบริษัท มีจำนวนมาก ผู้เป็นข้าราชการ มีจำนวนน้อย และผู้มีอาชีพอื่นๆ มีจำนวนน้อย (ตาราง ที่ 3.2)

1.1.3 สภาพร่างกาย จากการศึกษพบว่า ผู้สุขภาพแข็งแรงไม่มีปัญหาด้านสุขภาพ ผู้มีปัญหาด้านสุขภาพแต่ดูแลเองได้ มีจำนวนน้อย ไม่มีผู้มีปัญหาด้านสุขภาพและต้องการคนดูแล (ตารางที่ 3.3)

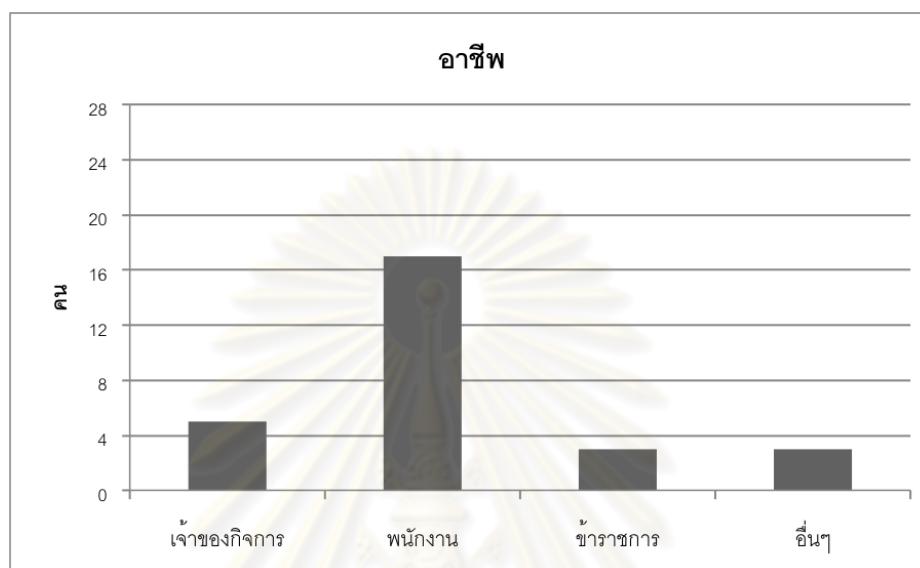
1.1.4 โครงสร้างครอบครัวในเชียงใหม่ จากการศึกษพบว่า ผู้อยู่กับคู่สมรส มีจำนวนมาก อยู่กับบิดา มีจำนวนน้อย และอยู่ลำพัง มีจำนวนน้อย (ตารางที่ 3.4)

1.1.5 โครงสร้างครอบครัวในญี่ปุ่น จากการศึกษพบว่า ผู้มีธิดาบุตร มีจำนวนมาก และผู้ไม่มีธิดาบุตร มีจำนวนน้อย (ตาราง 3.5)

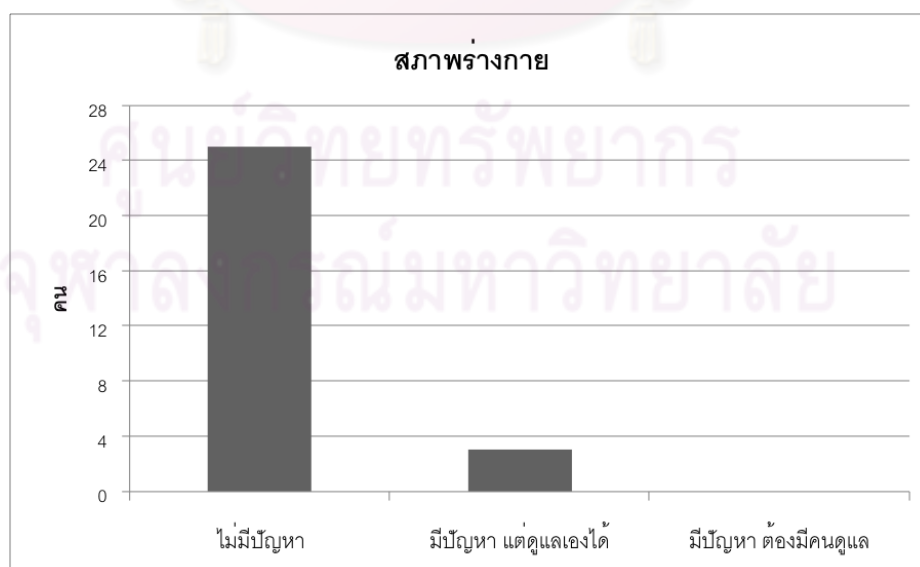
ตารางที่ 3.1 แสดงอายุของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

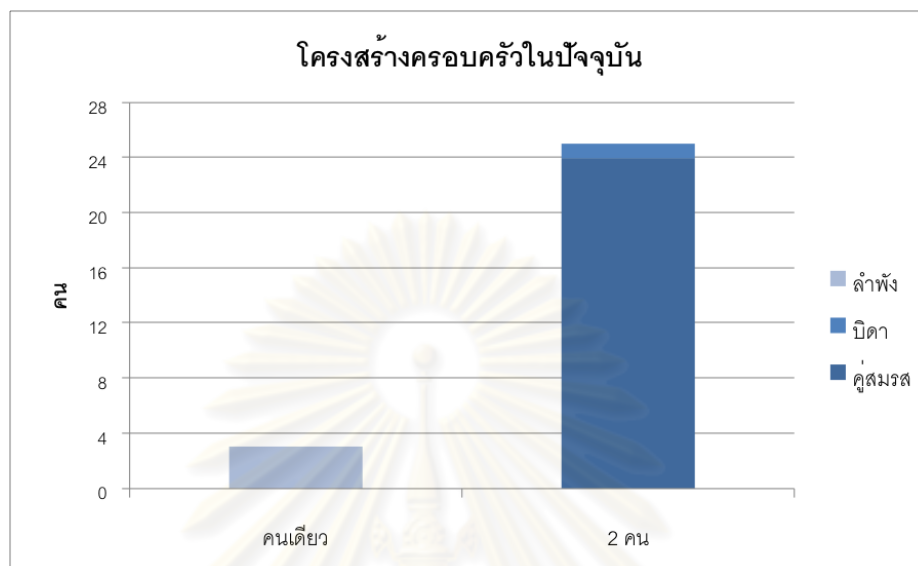
ตารางที่ 3.2 แสดงอาชีพก่อนการเกษียณของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาว
ในเชียงใหม่

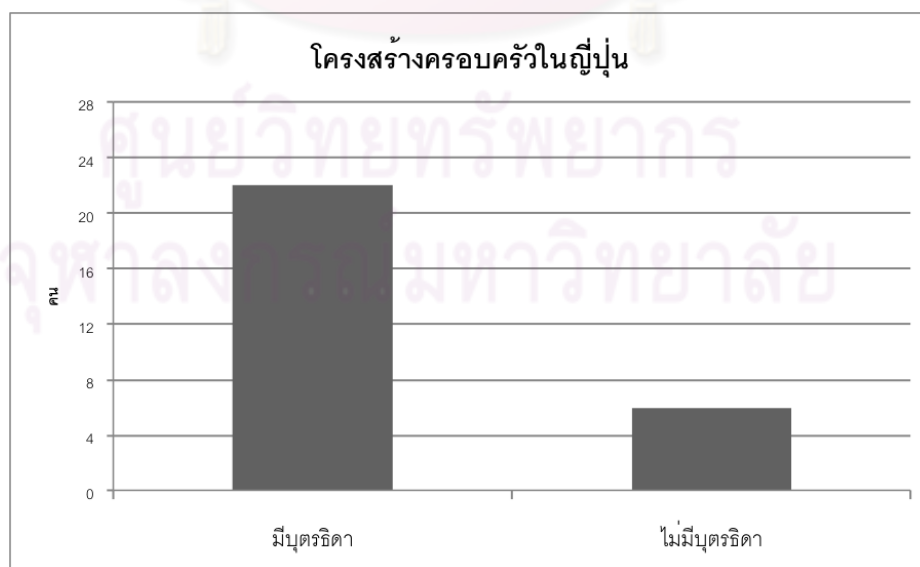
ตารางที่ 3.3 แสดงสภาพร่างกายของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวใน
เชียงใหม่

ตารางที่ 3.4 โครงสร้างครอบครัวในเชียงใหม่

ตาราง 3.5 แสดงโครงสร้างครอบครัวในญี่ปุ่นของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

1.2 สถานภาพทางเศรษฐกิจ

1.2.1 ค่าใช้จ่าย (ตารางที่ 3.6)

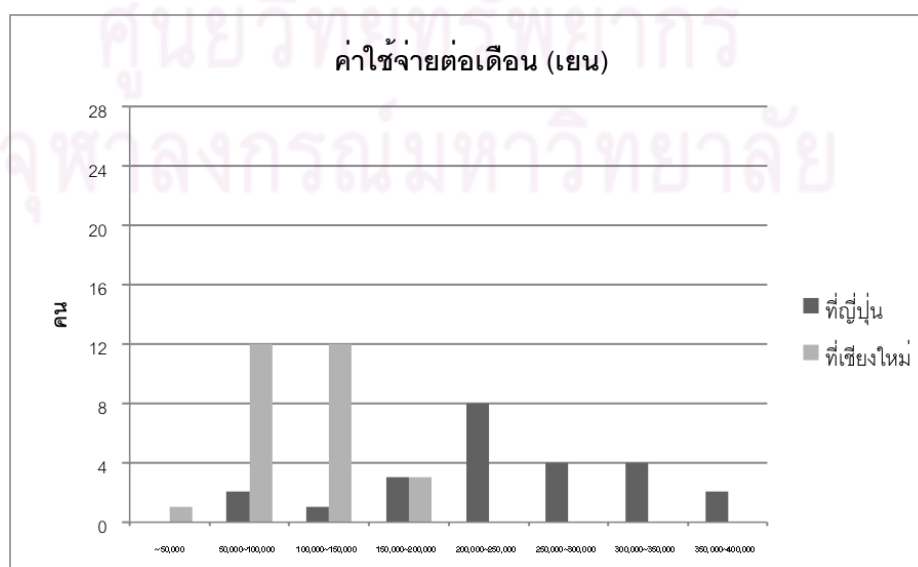
1.2.1.1 ค่าใช้จ่ายในญี่ปุ่น จากการศึกษาพบว่า ไม่มีผู้มีค่าใช้จ่ายน้อยกว่า 50,000 เยนต่อเดือน ผู้มีค่าใช้จ่าย 50,000 - 100,000 เยนต่อเดือน มีจำนวนน้อย ผู้มีค่าใช้จ่าย 100,000 - 150,000 เยนต่อเดือน มีจำนวนน้อย ผู้มีค่าใช้จ่าย 150,000 - 200,000 เยนต่อเดือน มีจำนวนน้อย ผู้มีค่าใช้จ่าย 200,000 - 250,000 เยนต่อเดือน มีจำนวนน้อย ผู้มีค่าใช้จ่าย 250,000 - 300,000 เยนต่อเดือน มีจำนวนน้อย ผู้มีค่าใช้จ่าย 300,000 - 350,000 เยนต่อเดือน มีจำนวนน้อย และผู้มีค่าใช้จ่ายมากกว่า 350,000 เยนต่อเดือน มีจำนวนน้อย ผู้ไม่ตอบคำถาม มีจำนวนน้อย

1.2.1.2 ค่าใช้จ่ายในเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า ผู้มีค่าใช้จ่ายน้อยกว่า 50,000 เยนต่อเดือน มีจำนวนน้อย ผู้มีค่าใช้จ่าย 50,000 - 100,000 เยนต่อเดือน มีจำนวนปานกลาง ผู้มีค่าใช้จ่าย 100,000 - 150,000 เยนต่อเดือน มีจำนวนปานกลาง ผู้มีค่าใช้จ่าย 150,000 - 200,000 เยนต่อเดือน มีจำนวนน้อย ไม่มีผู้มีค่าใช้จ่ายมากกว่า 200,000 เยนต่อเดือน

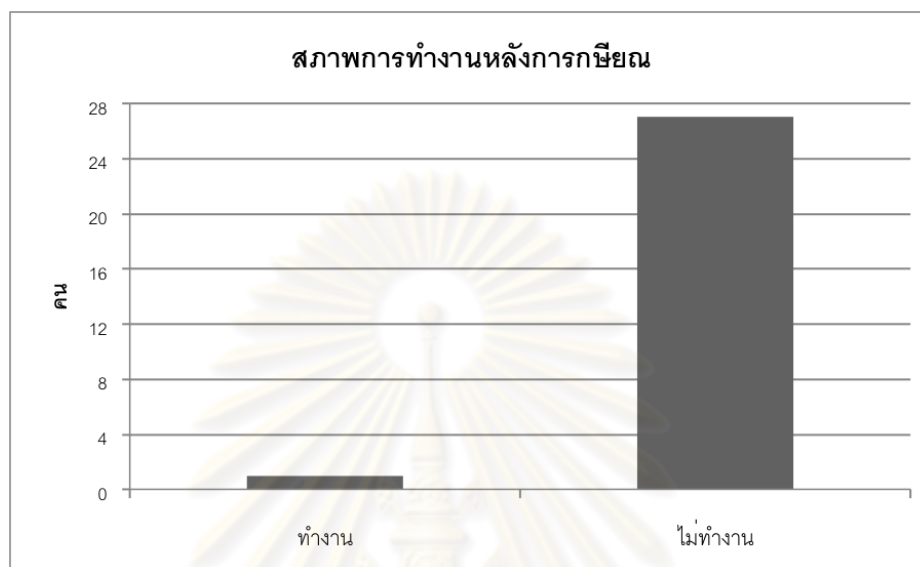
1.2.2 สภาพการทำงานหลังการเกษียณ จากการศึกษาพบว่า ผู้ทำงานอยู่มีจำนวนน้อย มีผู้ไม่ทำงาน มีจำนวนมาก (ตารางที่ 3.7)

1.2.3 รายได้หลักในปัจจุบัน จากการศึกษาพบว่า ผู้อาศัยรายได้หลักจากเงินบำนาญ มีจำนวนมาก

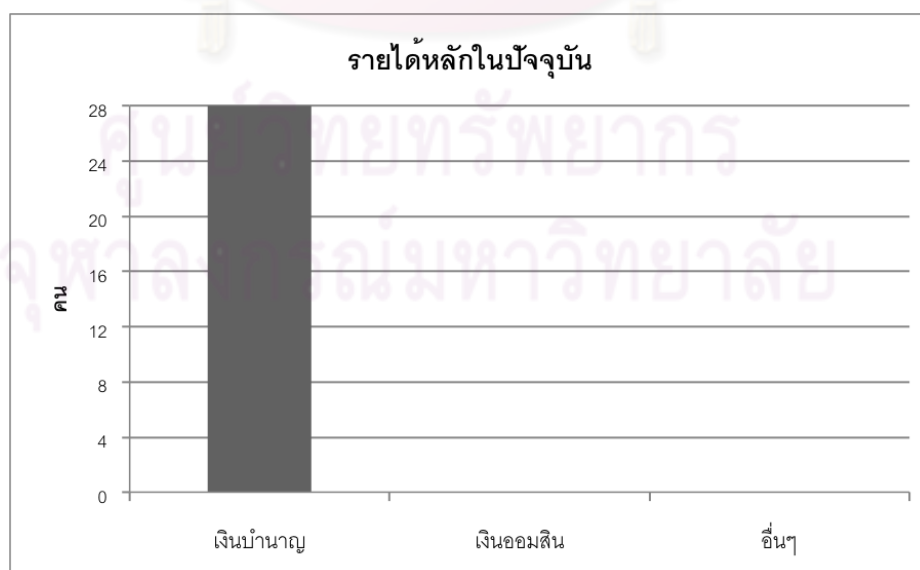
ตารางที่ 3.6 แสดงค่าใช้จ่ายทั้งในญี่ปุ่นและเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

ตารางที่ 3.7 แสดงสภาพการทำงานหลังการเกษียณของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

ตารางที่ 3.8 แสดงรายได้หลักในปัจจุบันของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

1.3.4 ความถี่ของกิจกรรมสันทนากการด้านการศึกษ ได้แก่ เรียนสอนภาษา เรียนสอนทำอาหาร และเรียนรำ ฯลฯ (ตาราง ที่ 3.12)

1.3.4.1 ความถี่ของกิจกรรมสันทนากการด้านการศึกษาในญี่ปุ่น จากการศึกษพบว่า ไม่มีผู้ทำกิจกรรมด้านการศึกษาในญี่ปุ่นเกือบทุกวัน ผู้ทำกิจกรรมด้านการศึกษาในญี่ปุ่นอาทิตย์ละ 1 - 3 ครั้ง มีจำนวนน้อย ผู้ทำกิจกรรมด้านการศึกษาในญี่ปุ่นนานๆ ครั้ง มีจำนวนน้อย ผู้ไม่ทำกิจกรรมด้านการศึกษาในญี่ปุ่น มีจำนวนมาก และผู้ไม่ตอบคำถาม มีจำนวนน้อย

1.3.4.2 ความถี่ของกิจกรรมสันทนากการด้านการศึกษาในเชียงใหม่ จากการศึกษพบว่าผู้ทำกิจกรรมด้านการศึกษาในเชียงใหม่เกือบทุกวัน มีจำนวนน้อย ผู้ทำกิจกรรมด้านการศึกษาในเชียงใหม่อาทิตย์ละ 1 - 3 ครั้ง มีจำนวนน้อย ผู้ทำกิจกรรมด้านการศึกษา ในเชียงใหม่ นานๆ มีจำนวนน้อย ผู้ไม่ทำกิจกรรมด้านการศึกษาในเชียงใหม่ มีจำนวนปานกลาง และผู้ไม่ตอบคำถาม มีจำนวนน้อย

1.3.5 ความถี่ของกิจกรรมสันทนากการด้านความบันเทิง ได้แก่ ดื่มสุรา ร้องคาราโอเกะ ฯลฯ (ตารางที่ 3.13)

1.3.5.1 ความถี่ของกิจกรรมสันทนากการด้านความบันเทิงในญี่ปุ่น จากการศึกษพบว่า ไม่มีผู้ทำกิจกรรมความด้านบันเทิงในญี่ปุ่นเกือบทุกวัน ผู้ทำกิจกรรมด้านวัฒนธรรมในญี่ปุ่นอาทิตย์ละ 1 - 3 ครั้ง มีจำนวนน้อย ผู้ทำกิจกรรมด้านความบันเทิงในญี่ปุ่นนานๆ ครั้ง มีจำนวนปานกลาง ผู้ไม่ทำกิจกรรมด้านความบันเทิงในญี่ปุ่น มีจำนวนปานกลาง และผู้ไม่ตอบคำถาม มีจำนวนน้อย

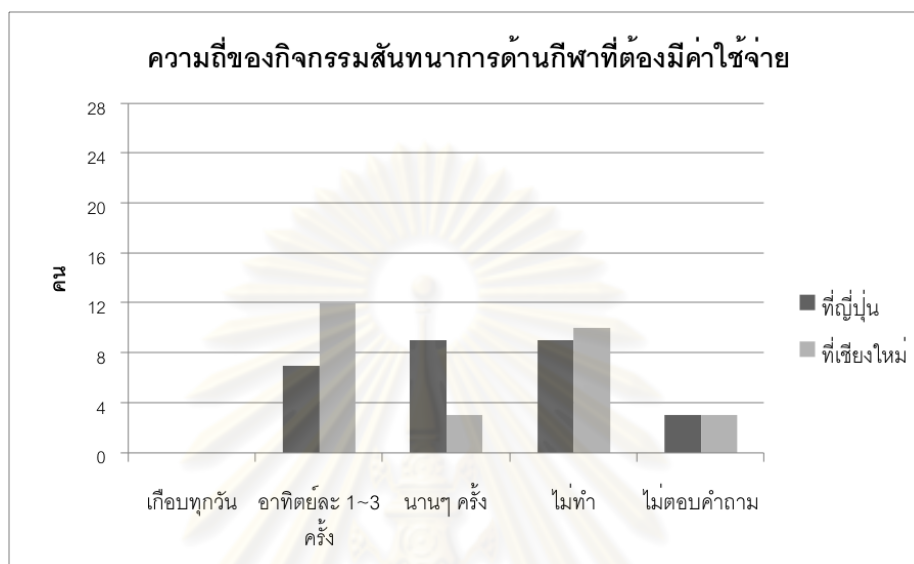
1.3.5.2 ความถี่ของกิจกรรมสันทนากการด้านความบันเทิงในเชียงใหม่ จากการศึกษพบว่า ผู้ทำกิจกรรมด้านความบันเทิงในเชียงใหม่เกือบทุกวัน มีจำนวนน้อย ผู้ทำกิจกรรมด้านความบันเทิง 1 - 3 ครั้ง มีจำนวนน้อยผู้ทำกิจกรรมด้านความบันเทิงในเชียงใหม่ นานๆ ครั้ง มีจำนวนน้อย และผู้ไม่ทำกิจกรรมด้านความบันเทิงในเชียงใหม่ มีจำนวนมาก ผู้ไม่ตอบคำถาม มีจำนวนน้อย

1.3.6 ความถี่ของกิจกรรมอาสาสมัคร (ตารางที่ 3.14)

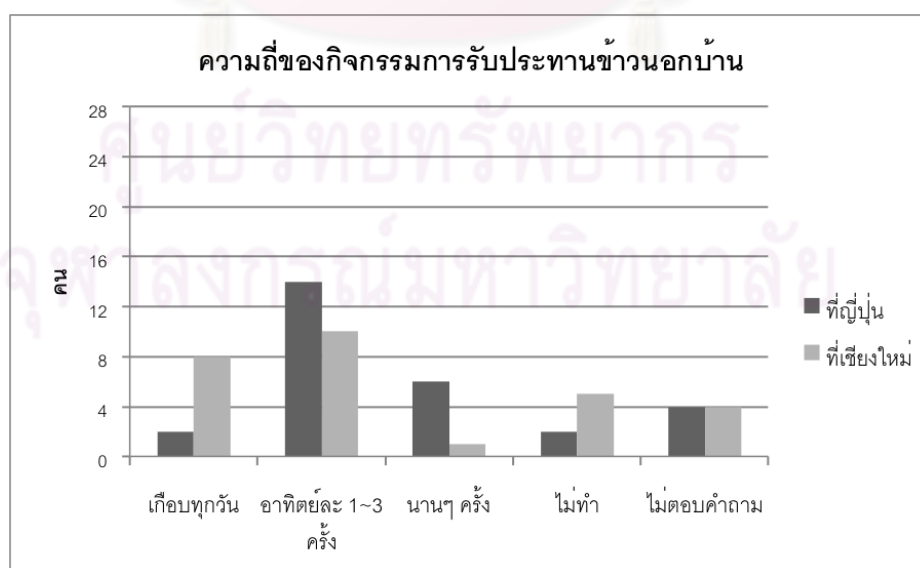
1.3.6.1 ความถี่ของกิจกรรมอาสาสมัครในญี่ปุ่น จากการศึกษพบว่า ไม่มีผู้ทำกิจกรรมของอาสาสมัคร ผู้ไม่ตอบคำถามมีจำนวนน้อย

1.3.6.2 ความถี่ของกิจกรรมอาสาสมัครในเชียงใหม่ ผู้ทำกิจกรรมอาสาสมัครเกือบทุกวัน มีจำนวนน้อย ผู้ทำกิจกรรมอาสาสมัครอาทิตย์ละ 1 - 3 ครั้ง มีจำนวนน้อย ผู้ทำกิจกรรมอาสาสมัครนานๆ ครั้ง มีจำนวนน้อย ผู้ไม่ทำกิจกรรมอาสาสมัครมีจำนวนมาก และผู้ไม่ตอบคำถาม มีจำนวนน้อย

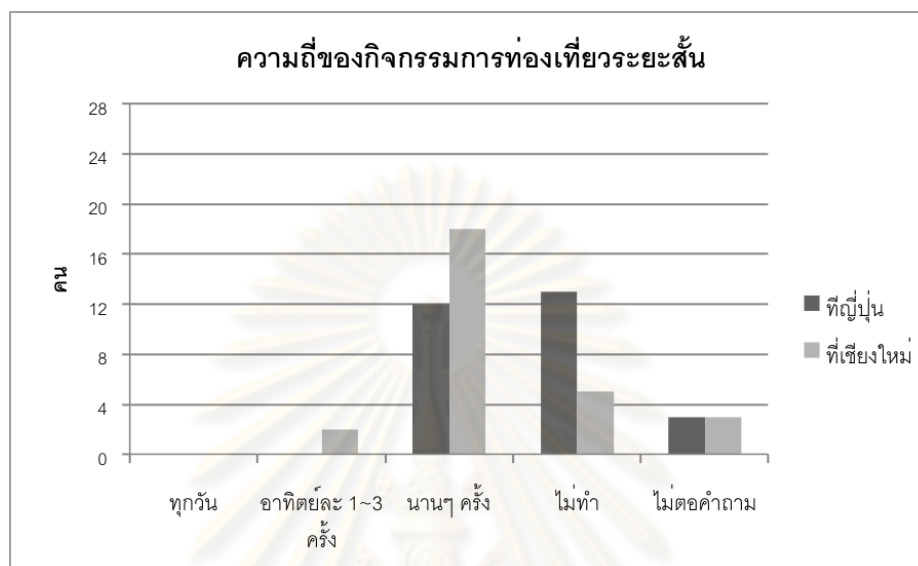
ตารางที่ 3.9 แสดงความถี่ของกิจกรรมสันตนาการด้านกีฬาที่ต้องมีค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

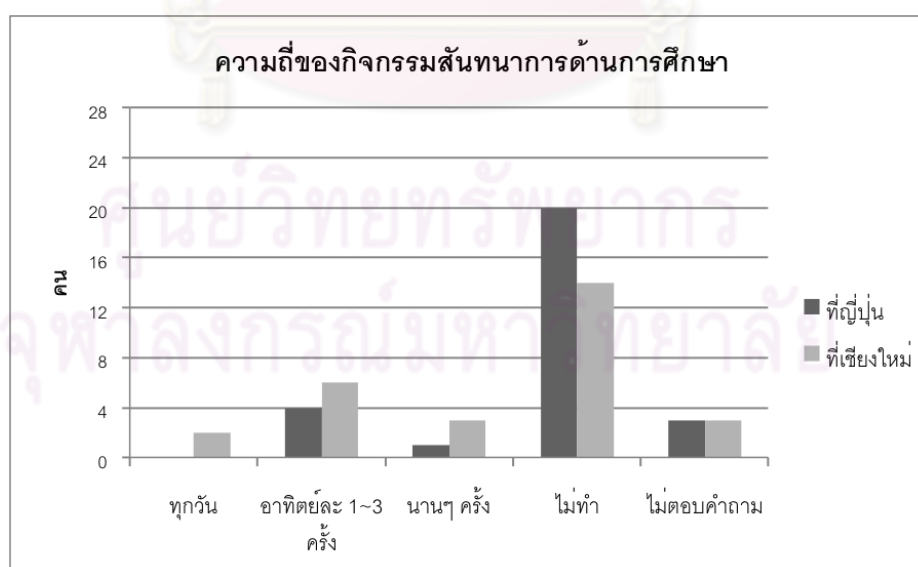
ตารางที่ 3.10 แสดงความถี่ของกิจกรรมการรับประทานอาหารนอกบ้านของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

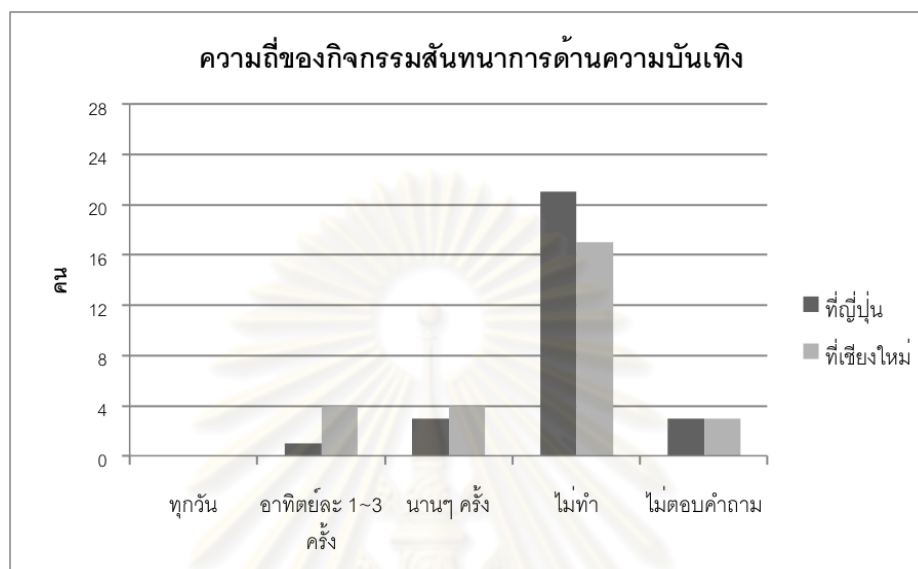
ตารางที่ 3.11 แสดงความถี่ของกิจกรรมการท่องเที่ยวระยะสั้น ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

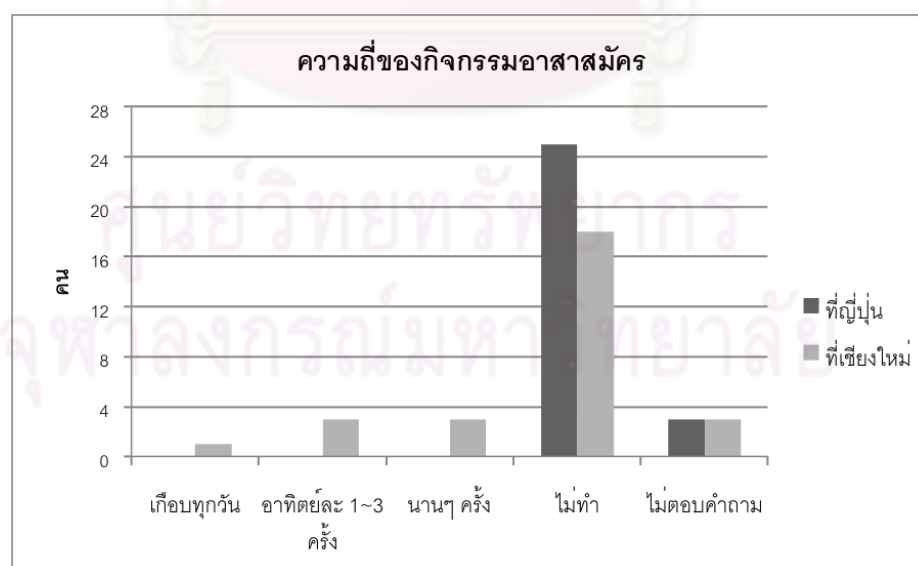
ตารางที่ 3.12 แสดงความถี่ของกิจกรรมสันทนาการด้านการศึกษาของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

ตารางที่ 3.13 แสดงความถี่ของกิจกรรมสันทนาการด้านความบันเทิงของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

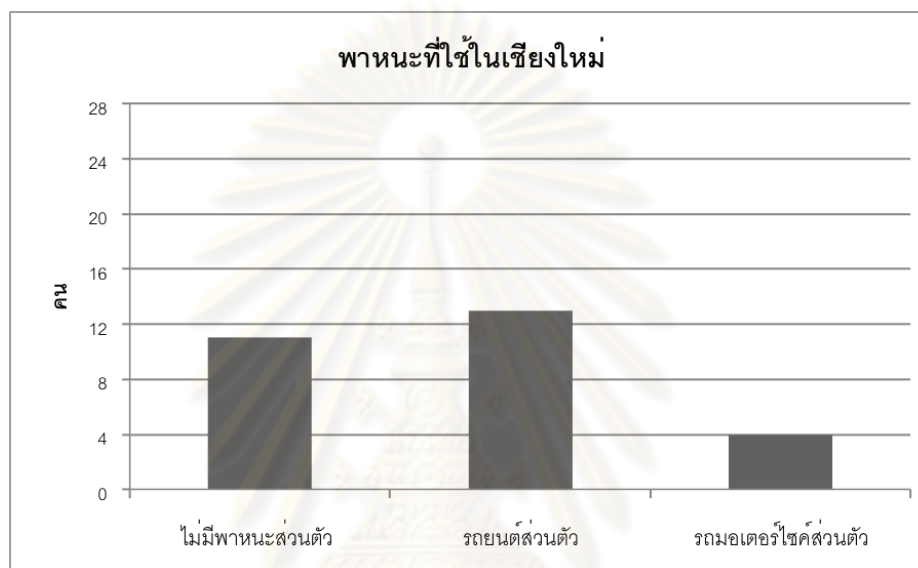

ตารางที่ 3.14 แสดงความถี่ของความถี่ของกิจกรรมอาสาสมัครของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

1.4 พาหนะที่ใช้ในเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า ผู้ไม่มีพาหนะส่วนตัว มีจำนวนปานกลาง ผู้มีรถยนต์ส่วนตัว มีจำนวนปานกลาง และผู้มีรถมอเตอร์ไซด์ส่วนตัว มีจำนวนน้อย

ตารางที่ 3.15 แสดงพาหนะที่ใช้ในเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

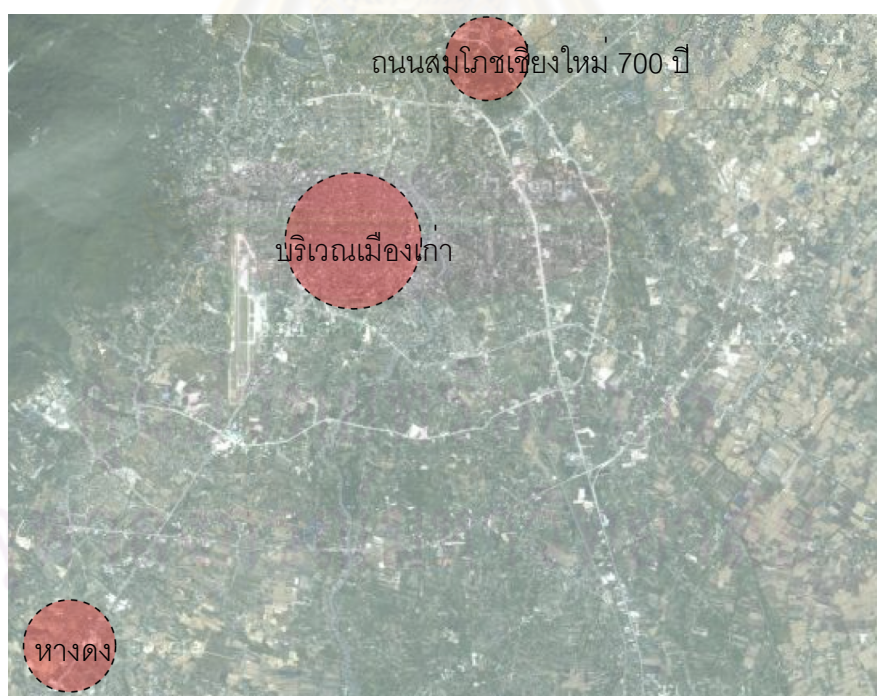
2. สภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวทั้งในเชียงใหม่และญี่ปุ่น

2.1 รูปแบบและที่ตั้งของที่อยู่อาศัย

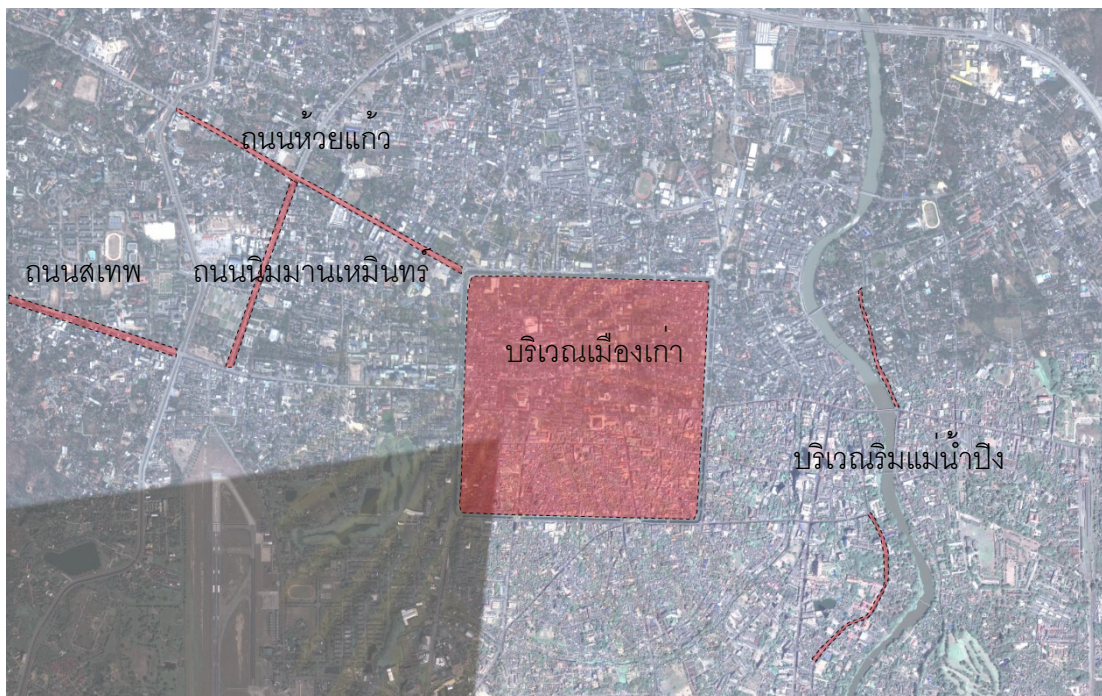
2.1.1 รูปแบบและบริเวณที่ตั้งของที่อยู่อาศัยในญี่ปุ่น จากการศึกษาพบว่า ผู้อยู่อาศัยบ้านเดี่ยวในเมือง มีจำนวนน้อย ผู้อยู่บ้านเดี่ยวนอกเมือง มีจำนวนน้อย ผู้อยู่บ้านเดี่ยวในต่างจังหวัด มีจำนวนน้อย ผู้อยู่ห้องชุดพักอาศัยในเมือง มีจำนวนน้อย ผู้อยู่ห้องชุดพักอาศัยในต่างจังหวัด มีจำนวนน้อย ผู้อยู่ห้องชุดพักอาศัยในต่างจังหวัด มีจำนวนน้อย และผู้อยู่ห้องชุดพักอาศัยในต่างประเทศ มีจำนวนน้อย (ตารางที่ 3.16)

2.1.2 รูปแบบและตำแหน่งที่ตั้งของที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่ จากการศึกษา พบว่า ผู้อยู่อาศัยบ้านเดี่ยวในเมือง มีจำนวนน้อย ผู้อยู่บ้านเดี่ยวนอกเมือง มีจำนวนน้อย ผู้อยู่ห้องชุดพักอาศัยในเมืองมีจำนวนมาก และผู้อยู่ห้องชุดพักอาศัยนอกเมือง มีจำนวนน้อย โดยมักอาศัยในเขตบริเวณเมืองเก่า บริเวณริมแม่น้ำปิง บนถนนห้วยแก้ว สุเทพ และ นิมมานเหมินทร์ (ตารางที่ 3.17)

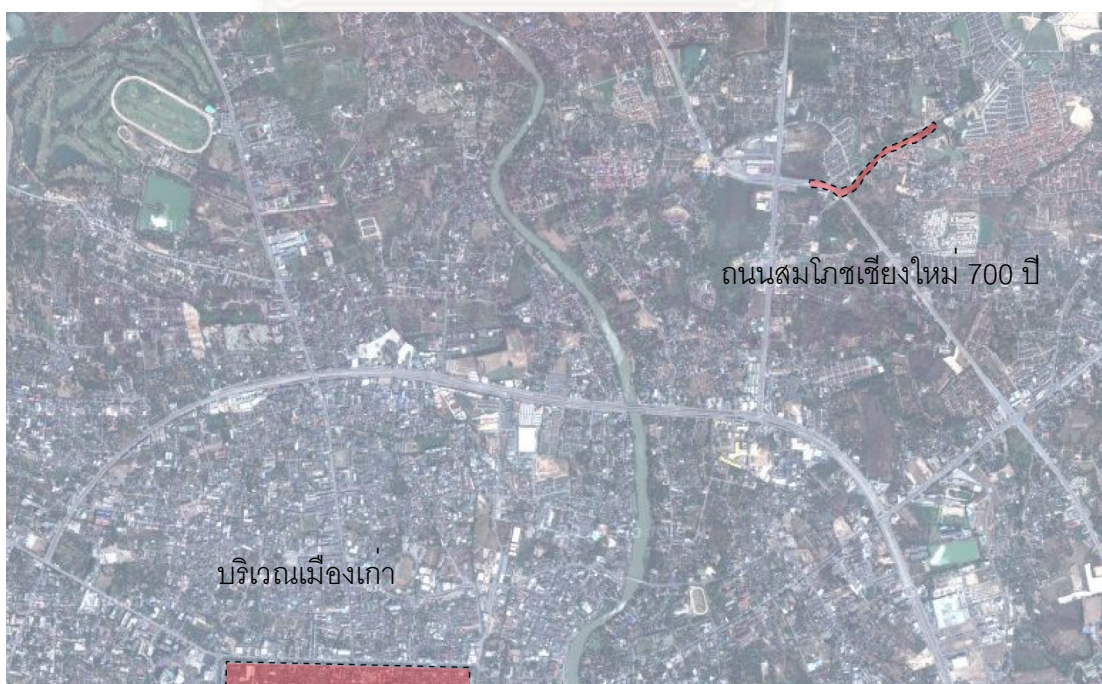
ภาพที่ 2.1 แสดงบริเวณที่ตั้งที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่

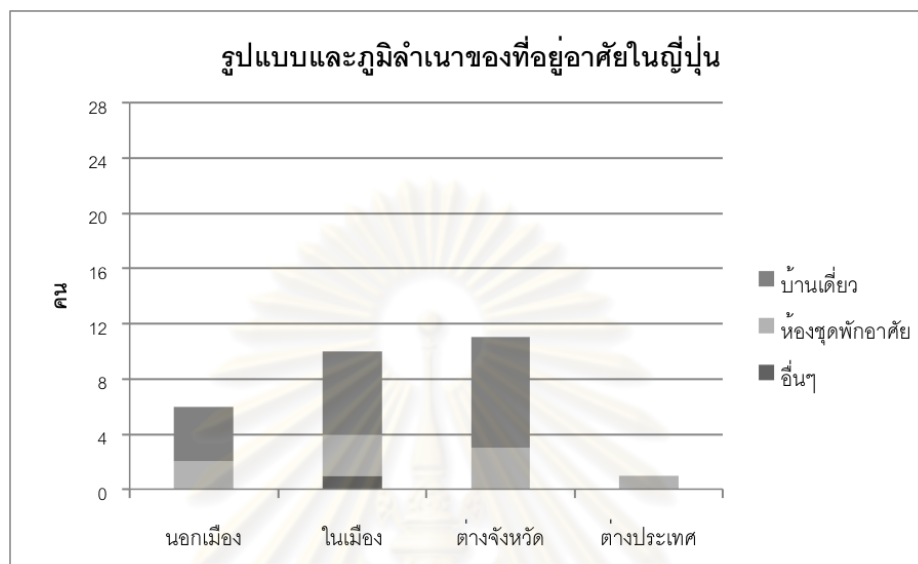
รูปที่ 2.2 แสดงตำแหน่งที่ตั้งที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเมืองเชียงใหม่

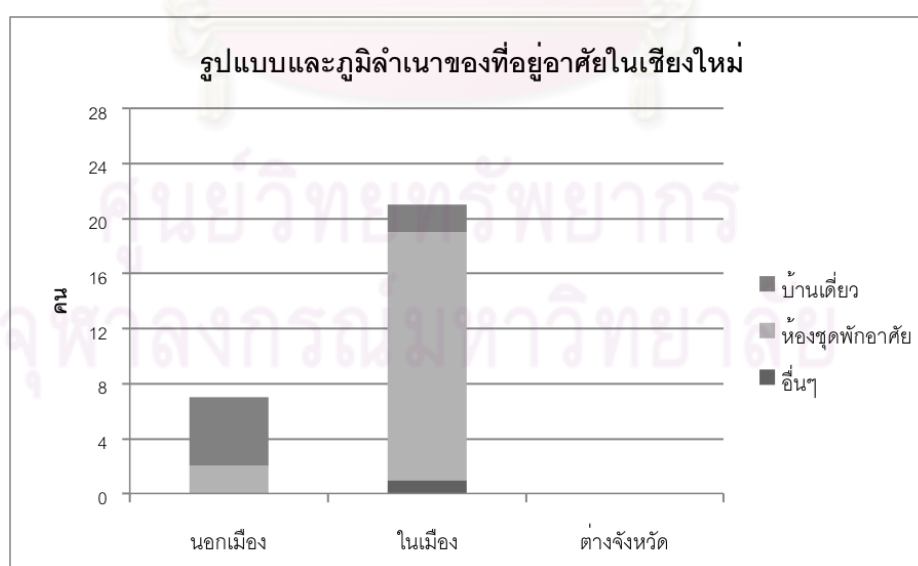
รูปที่ 2.3 แสดงตำแหน่งที่ตั้งที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวนอกเมืองเชียงใหม่

ตารางที่ 3.16 รูปแบบและบริเวณที่ตั้งที่อยู่อาศัยในญี่ปุ่นของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่ผ่านกระยะยาวในญี่ปุ่น

ตารางที่ 3.17 รูปแบบและตำแหน่งที่ตั้งที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่ผ่านกระยะยาวในเชียงใหม่

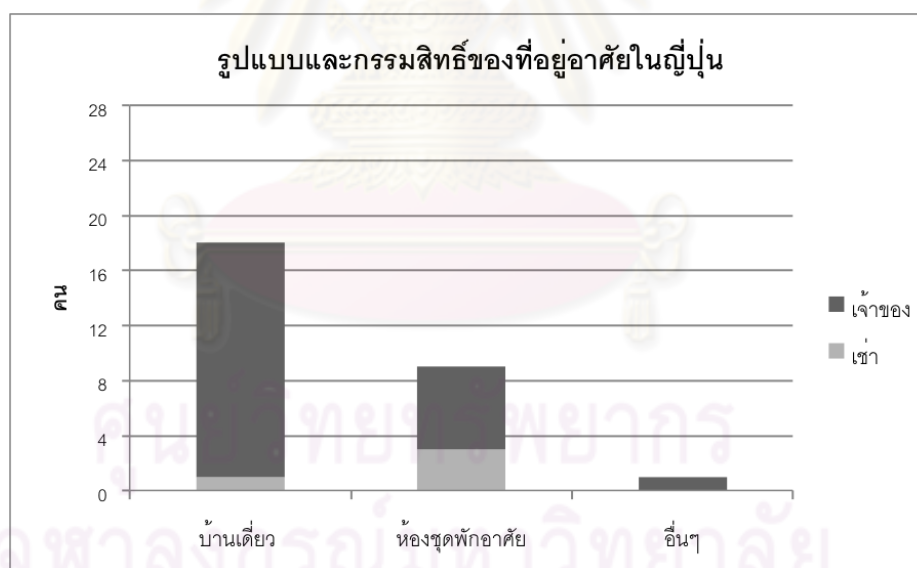
2.2 รูปแบบและกรรมสิทธิ์ของที่อยู่อาศัย

2.2.1 รูปแบบและกรรมสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยในญี่ปุ่น จากการศึกษาพบว่า ผู้เป็นเจ้าของบ้านเดี่ยว มีจำนวนมาก ผู้เป็นเจ้าของห้องชุดพักอาศัย มีจำนวนน้อย ผู้เช่าบ้านเดี่ยว มีจำนวนน้อย และผู้เช่าห้องชุดพักอาศัย มีจำนวนน้อย (ตารางที่ 3.18)

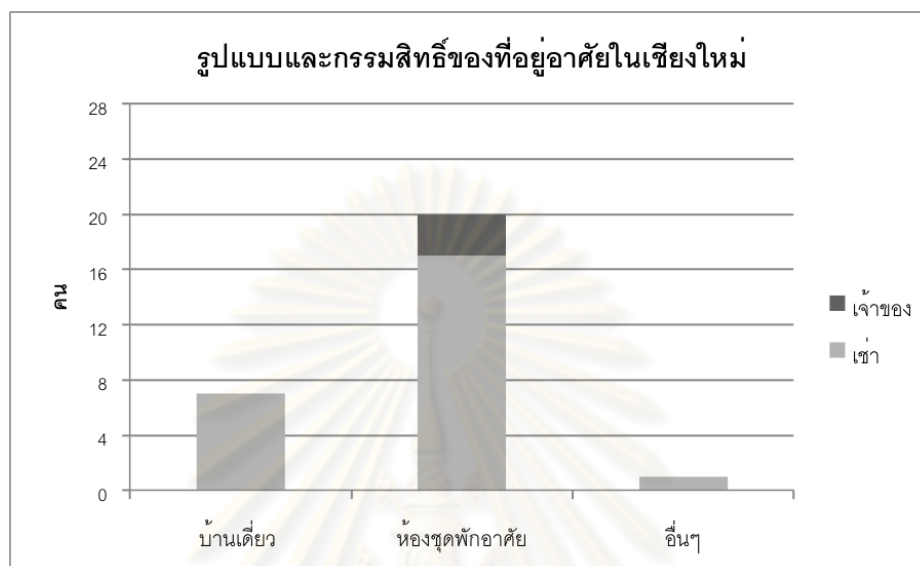
2.2.2 รูปแบบและกรรมสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า ผู้เป็นเจ้าของบ้านเดี่ยว มีจำนวนมาก ผู้เป็นเจ้าของห้องชุดพักอาศัย มีจำนวนน้อย ผู้เช่าบ้านเดี่ยว มีจำนวนน้อย และผู้เช่าห้องชุดพักอาศัย มีจำนวนน้อย (ตารางที่ 3.19)

2.3 เหตุผลในการเลือกที่อาศัยแบบบ้านเดี่ยวในเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า “ต้องการมีส่วนตัวเลี้ยง” “มีผู้ต้องใช้รถเข็น” และ “วางแผนที่จะมีแม่บ้านหรือผู้ดูแลซึ่งต้องมี ห่วงส่วนตัว”

ตารางที่ 3.18 แสดงรูปแบบและกรรมสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยในญี่ปุ่นของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

ตารางที่ 3.19 แสดงรูปแบบและกรรมสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.4 ค่าเช่าที่อยู่อาศัยต่อเดือน (ตารางที่ 3.20)

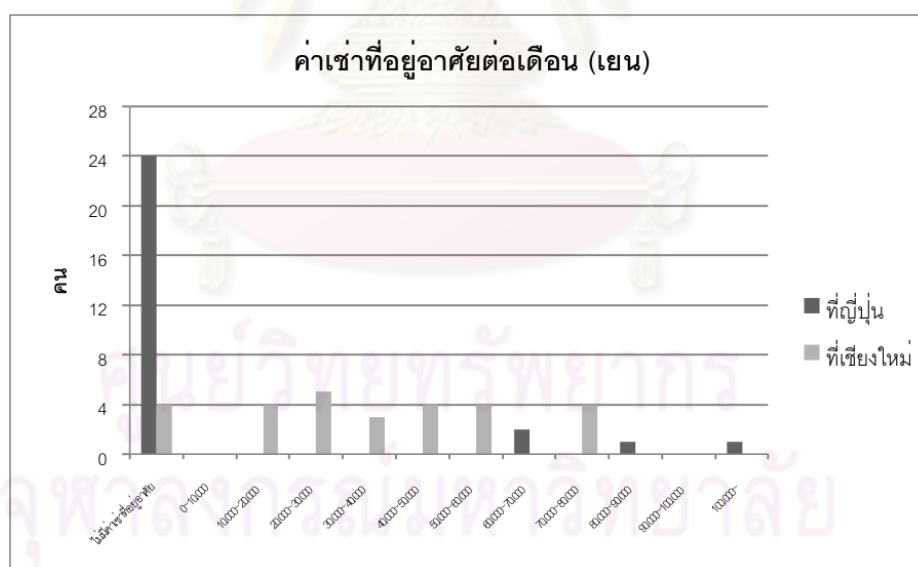
2.4.1 ค่าเช่าที่อยู่อาศัยในญี่ปุ่น จากการศึกษาพบว่า

ผู้ไม่ต้องชำระค่าเช่า ที่อยู่อาศัย มีจำนวนมาก ผู้ชำระค่าเช่าที่อยู่อาศัย 60,000 - 70,000 เยนต่อเดือน มีจำนวนน้อย ผู้ชำระค่าเช่าที่อยู่อาศัย 80,000 - 90,000 เยนต่อเดือนมีจำนวนน้อย และผู้ชำระค่าเช่าที่อยู่อาศัย 100,000 - เยนต่อเดือน มีจำนวนน้อย

2.4.2 ค่าเช่าที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า ผู้ไม่มีค่าเช่าที่อยู่

อาศัย มีจำนวนน้อย ผู้ชำระค่าเช่าที่อยู่อาศัย 10,000 - 20,000 เยนต่อเดือน มีจำนวนน้อย ผู้ชำระค่าเช่าที่อยู่อาศัย 20,000 - 30,000 เยนต่อเดือน มีจำนวนน้อย ผู้ชำระค่าเช่าที่อยู่อาศัย 30,000 - 40,000 เยนต่อเดือน มีจำนวนน้อย ผู้ชำระค่าเช่าที่อยู่อาศัย 40,000 - 50,000 เยน ต่อเดือน มีจำนวนน้อย ผู้ชำระค่าเช่าที่อยู่อาศัย 50,000 - 60,000 เยนต่อเดือน มีจำนวนน้อย และผู้ชำระค่าเช่าที่อยู่อาศัย 70,000 - 80,000 เยนต่อเดือน มีจำนวนน้อย

ตารางที่ 3.20 แสดงค่าเช่าที่อยู่อาศัยของที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

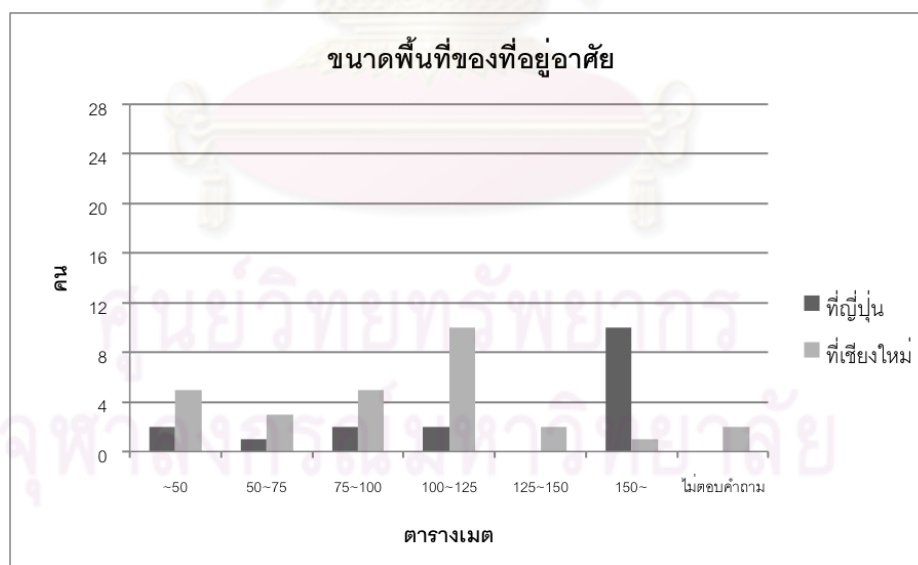

2.5 ขนาดพื้นที่ของที่อยู่อาศัย (ตารางที่ 3.21)

2.5.1 ขนาดพื้นที่ของที่อยู่อาศัยในและญี่ปุ่น จากการศึกษาพบว่าผู้อยู่อาศัยที่อยู่อาศัยที่มีขนาดพื้นที่ - 50 ตารางเมตร มีจำนวนน้อย ผู้อยู่อาศัยที่อยู่อาศัยที่มีขนาดพื้นที่ 50 - 75 ตารางเมตร มีจำนวนน้อย ผู้อยู่อาศัยที่อยู่อาศัยที่มีขนาดพื้นที่ 75 - 100 ตารางเมตร มีจำนวนน้อย ผู้อยู่อาศัยที่อยู่อาศัยที่มีขนาดพื้นที่ 100 - 125 ตารางเมตร มีจำนวนน้อย ไม่มีผู้อยู่อาศัยที่อยู่อาศัยที่มีขนาดพื้นที่ 125 - 150 ตารางเมตร ผู้อยู่อาศัยที่อยู่อาศัยที่มีขนาดพื้นที่ 150 - ตารางเมตร มีจำนวนปานกลาง ผู้ไม่ตอบคำถาม มีจำนวนปานกลาง

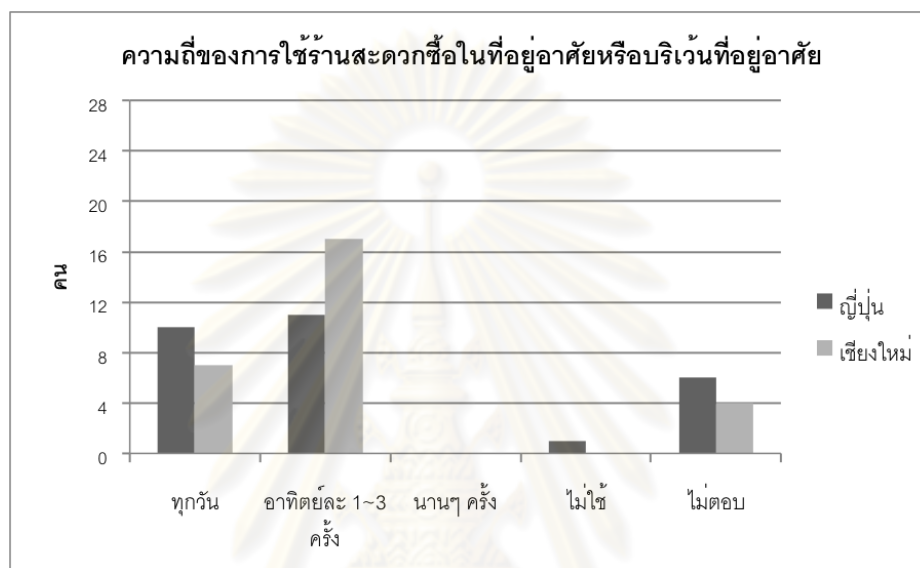
2.5.2 ขนาดพื้นที่ของที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า ผู้อยู่อาศัยที่อยู่อาศัยที่มีขนาดพื้นที่น้อยกว่า 50 ตารางเมตร มีจำนวนน้อย ผู้อยู่อาศัยที่อยู่อาศัยที่มีขนาดพื้นที่ 50 - 75 ตารางเมตร มีจำนวนน้อย ผู้อยู่อาศัยที่อยู่อาศัยที่มีขนาดพื้นที่ 75 - 100 ตารางเมตร มีจำนวนน้อย ผู้อยู่อาศัยที่อยู่อาศัยที่มีขนาดพื้นที่ 100 - 125 ตารางเมตร มีจำนวนปานกลาง ผู้อยู่อาศัยที่อยู่อาศัยที่มีขนาดพื้นที่ 125 - 150 ตารางเมตร มีจำนวนน้อย ผู้อยู่อาศัยที่อยู่อาศัยที่มีขนาดพื้นที่ 150 - ตารางเมตร มีจำนวนน้อย และผู้ไม่ตอบคำถาม มีจำนวนน้อย

ตารางที่ 3.21 แสดงขนาดพื้นที่ของที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

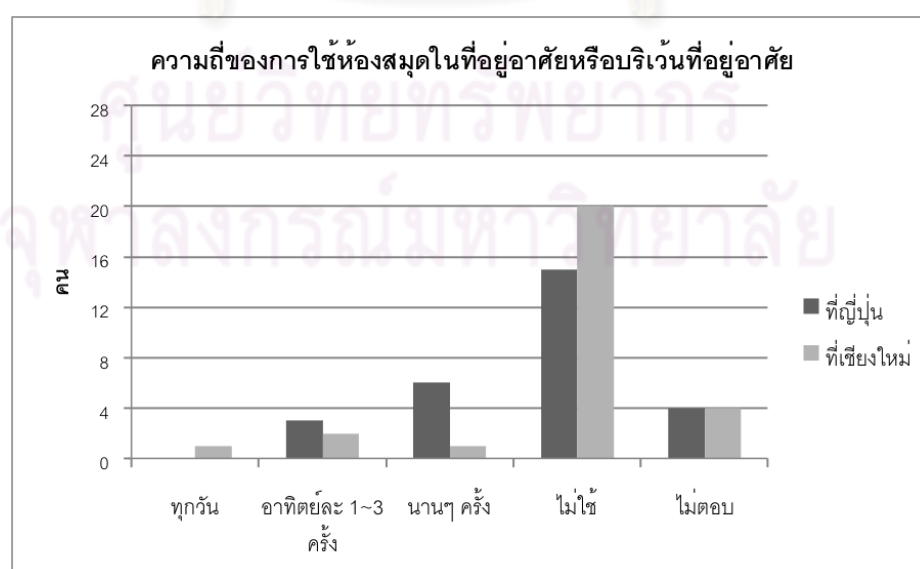

อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่หลายๆ ครั้ง มีจำนวนมาก ผู้ไม่ใช้บริการทางการแพทย์ ในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่ มีจำนวนน้อย และผู้ไม่ตอบคำถาม มีจำนวนน้อย

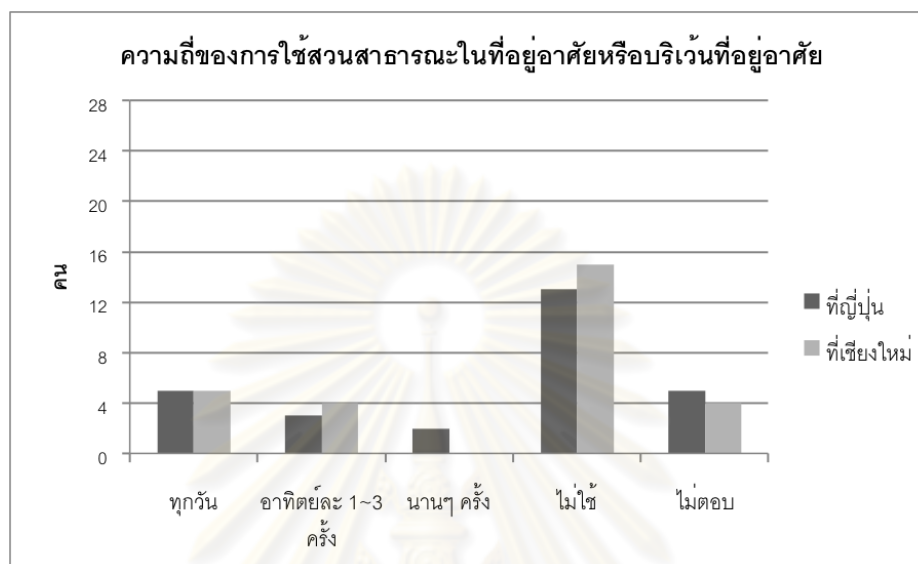
ตารางที่ 3.22 ความถี่ของการใช้ร้านสะดวกซื้อในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

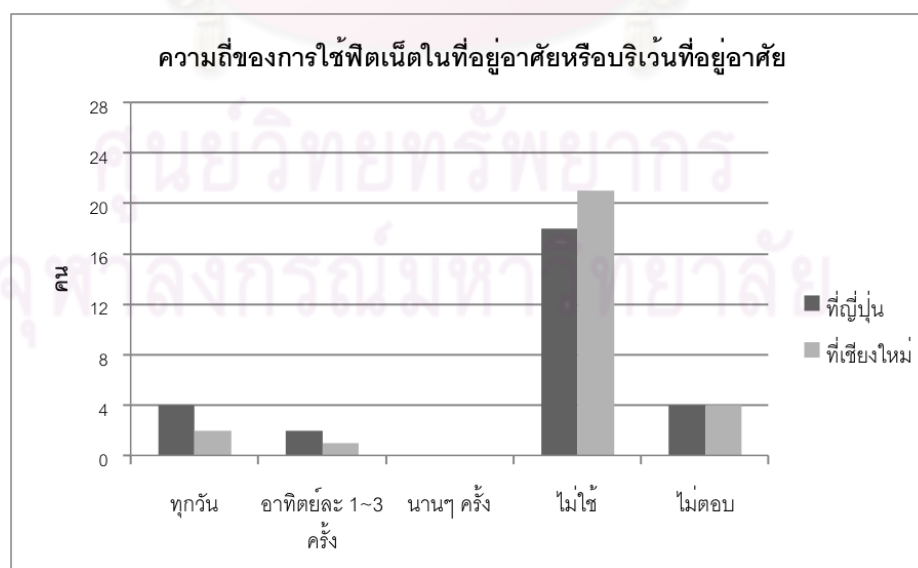
ตารางที่ 3.23 ความถี่ของการใช้ห้องสมุดในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

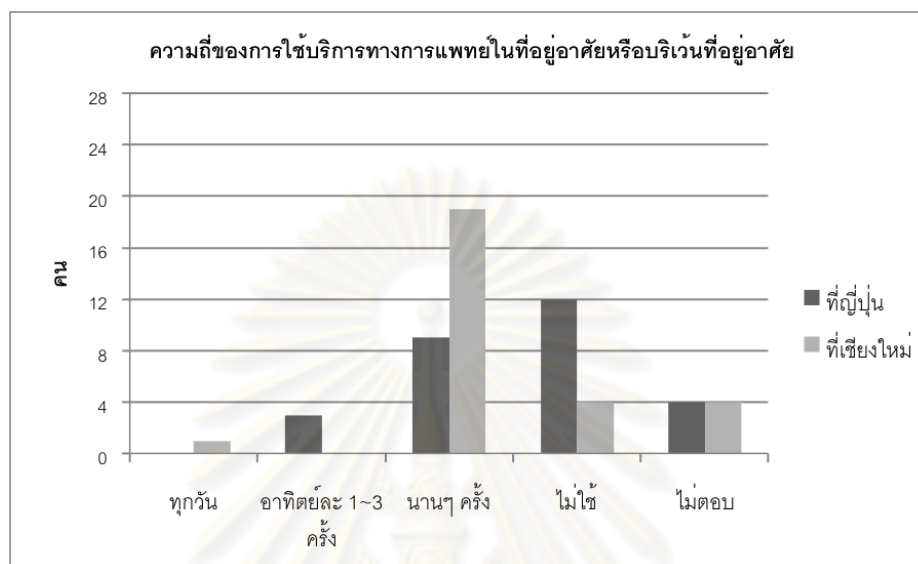
ตารางที่ 3.24 ความถี่ของการใช้สวนสาธารณะในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

ตารางที่ 3.25 ความถี่ของการใช้ฟิตเนสในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

ตารางที่ 3.26 ความถี่ของการใช้บริการทางการแพทย์ในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ความต้องการและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่

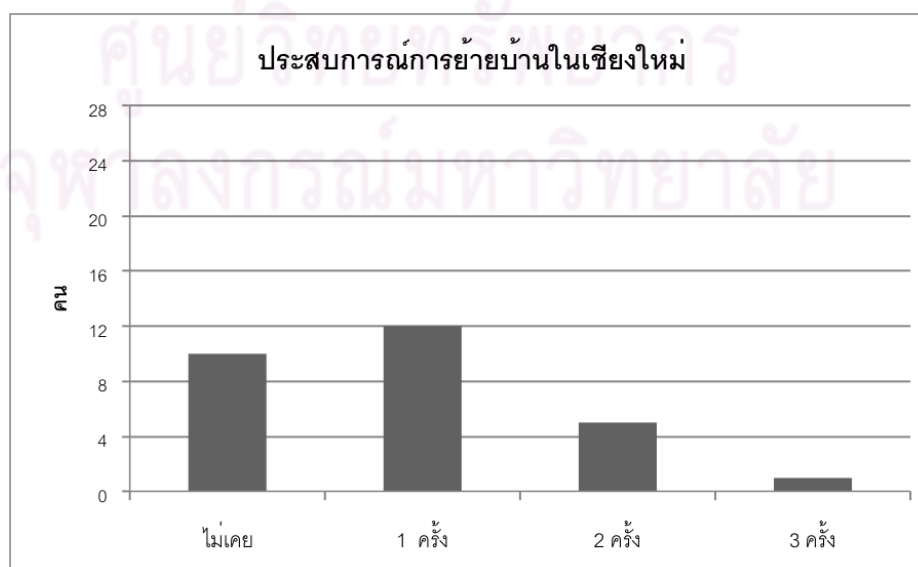
3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการย้ายที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่

3.1.1 ประสบการณ์การย้ายบ้านในเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า ผู้ไม่เคยย้ายบ้าน มีจำนวนปานกลาง ผู้เคยย้ายบ้าน 1 ครั้ง มีจำนวนปานกลาง ผู้เคยย้ายบ้าน 2 ครั้ง มีจำนวนน้อย และผู้เคยย้ายบ้าน 3 ครั้ง มีจำนวนน้อย (ตารางที่ 3.27)

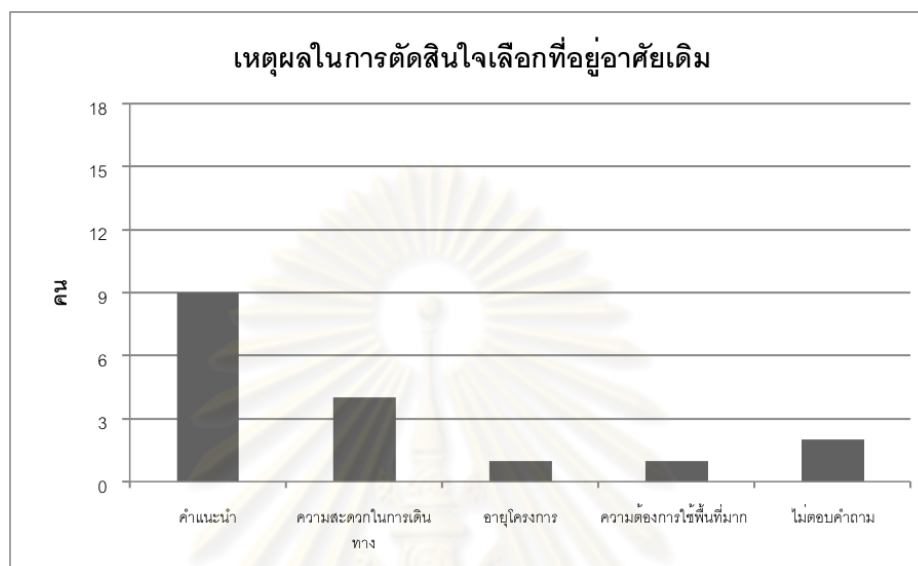
3.1.2 เหตุผลในการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยเดิมในเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า ผู้ตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยเดิมจากคำแนะนำของชาวญี่ปุ่นหรือบริษัทนายหน้าญี่ปุ่นในเชียงใหม่ มีจำนวนปานกลาง ผู้ตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยเดิมจากความสะดวกในการเดินทาง มีจำนวนน้อย ผู้ตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยเดิมจากอายุโครงการ มีจำนวนน้อย ผู้ตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยเดิมจากความต้องการใช้พื้นที่มาก มีจำนวนน้อย และผู้ไม่ตอบคำถาม มีจำนวนน้อย (ตารางที่ 3.28)

3.1.3 เหตุผลในการตัดสินใจย้ายที่อยู่อาศัย จากการศึกษาพบว่า ผู้ย้ายที่พักอาศัยจากปัญหาน้ำท่วม มีจำนวนน้อย ผู้ย้ายที่พักอาศัยจากปัญหาเสียงรบกวน มีจำนวนน้อย ผู้ย้ายที่พักอาศัยจากปัญหาพื้นที่ไม่เพียงพอ มีจำนวนน้อย ผู้ย้ายที่พักอาศัยจากปัญหากับเจ้าของที่อยู่อาศัย มีจำนวนน้อย ผู้ย้ายที่พักอาศัยจากการไม่มีห้องครัว มีจำนวนน้อย ผู้ย้ายที่พักอาศัยจากความไม่สะดวกในการเดินทาง มีจำนวนน้อย ผู้ย้ายที่พักอาศัยจากปัญหาความร้อน มีจำนวนน้อย ผู้ย้ายที่พักอาศัยจากปัญหามลพิษ มีจำนวนน้อย ผู้ย้ายที่พักอาศัยจากเหตุผลอื่นๆ มีจำนวนน้อย และผู้ไม่ตอบคำถาม มีจำนวนน้อย (ตารางที่ 3.29)

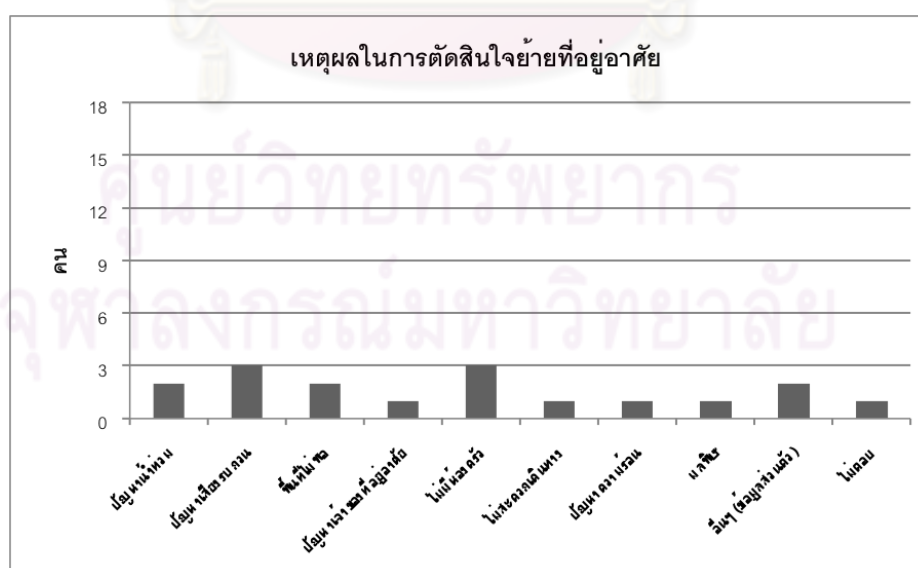
ตารางที่ 3.27 ประสบการณ์การย้ายบ้านในเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

ตารางที่ 3.28 เหตุผลในการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยเดิมของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

ตารางที่ 3.29 เหตุผลในการตัดสินใจย้ายที่อยู่อาศัยเดิมของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

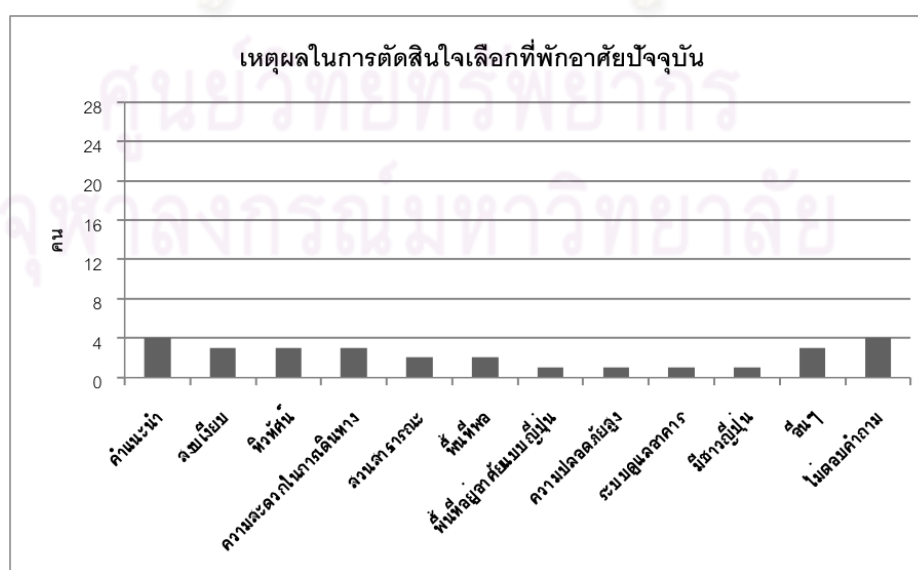

3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยปัจจุบัน

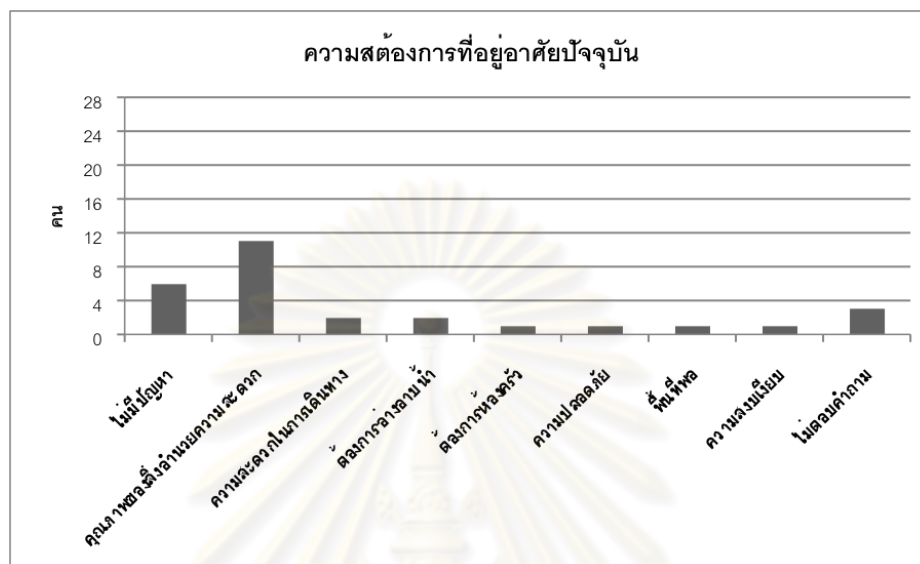
3.2.1 เหตุผลในการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยปัจจุบันในเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า ผู้เลือกที่อยู่อาศัยจากคำแนะนำ มีจำนวนน้อย ผู้เลือกที่อยู่อาศัยจากทิวทัศน์ มีจำนวนน้อย ผู้เลือกที่อยู่อาศัยจากความสะดวกในการเดินทาง มีจำนวนน้อย ผู้เลือกที่อยู่อาศัยจากสวนสาธารณะบริเวณที่อยู่อาศัย มีจำนวนน้อย ผู้เลือกที่อยู่อาศัยจากความสงบเงียบ มีจำนวนน้อย ผู้เลือกที่อยู่อาศัยจากพื้นที่ที่อยู่อาศัยมาก มีจำนวนน้อย ผู้เลือกที่อยู่อาศัยจากความปลอดภัยสูง มีจำนวนน้อย ผู้เลือกที่อยู่อาศัยจากการมีชาวญี่ปุ่นในที่อยู่อาศัย มีจำนวนน้อย ผู้เลือกที่อยู่อาศัยจากพื้นที่อยู่อาศัยแบบญี่ปุ่น มีจำนวนน้อย ผู้เลือกที่อยู่อาศัยจากระบบดูแลอาคารมีจำนวนน้อย ผู้เลือกที่อยู่อาศัยจากเหตุผลอื่นๆ มีจำนวนน้อย และผู้ไม่ตอบคำถาม มีจำนวนน้อย (ตารางที่ 3.30)

3.2.2 ความต้องการที่อยู่อาศัยปัจจุบันในเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า ผู้ไม่มีปัญหา มีจำนวนน้อย ผู้ต้องการคุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ อินเทอร์เน็ตระบบระบายอากาศ เครื่องทำน้ำร้อน ห้องครัว ห้องน้ำ และน้ำประปา มีจำนวนปานกลาง ผู้ต้องการความสะดวกในการเดินทาง มีจำนวนน้อย ผู้ต้องการอ่างอาบน้ำ มีจำนวนน้อย ผู้ต้องการห้องครัว มีจำนวนน้อย ผู้ต้องการพื้นที่มาก มีจำนวนน้อย ผู้ต้องการความสงบเงียบ มีจำนวนน้อย ผู้ต้องการความปลอดภัย มีจำนวนน้อย และผู้ไม่ตอบคำถาม มีจำนวนน้อย (ตารางที่ 3.31)

ตารางที่ 3.30 เหตุผลในการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยปัจจุบันในเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

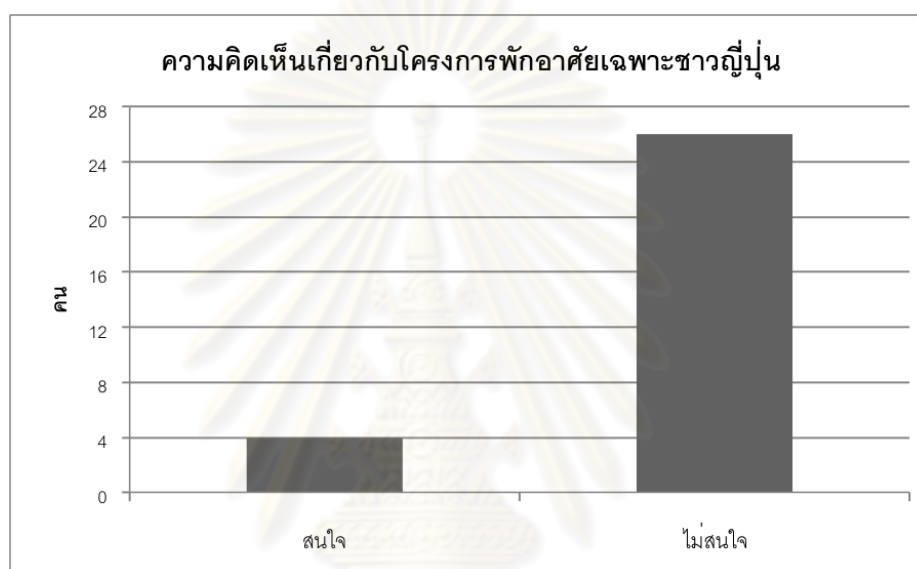
ตารางที่ 3.31 ความต้องการที่อยู่อาศัยปัจจุบันในเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่ผ่านกระยะยาวในเชียงใหม่

ศูนย์วิทยพัทยาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการพักอาศัยเฉพาะชาวญี่ปุ่น จากการศึกษาพบว่า ผู้สนใจโครงการพักอาศัยเฉพาะ มีจำนวนน้อย และผู้ไม่มีความสนใจ มีจำนวนมาก (ตารางที่ 3.32)

ตาราง 3.32 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการพักอาศัยเฉพาะชาวญี่ปุ่นของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับพื้นที่อยู่อาศัยแบบญี่ปุ่น ได้แก่ ที่ถอดรองเท้า ห้องครัว และอ่างอาบน้ำ จากการศึกษาพบว่า ผู้สนใจพื้นที่อยู่อาศัยแบบญี่ปุ่น มีจำนวนปานกลาง ผู้สนใจพื้นที่อยู่อาศัยแบบญี่ปุ่นแต่สามารถปรับตัวพื้นที่อยู่อาศัยแบบไทย มีจำนวนน้อยผู้ไม่สนใจพื้นที่อยู่อาศัยแบบญี่ปุ่น มีจำนวนน้อย และผู้ไม่คำถาม มีจำนวนน้อย (ตารางที่ 3.33)

ตารางที่ 3.33 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการพักอาศัยเฉพาะชาวญี่ปุ่นของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

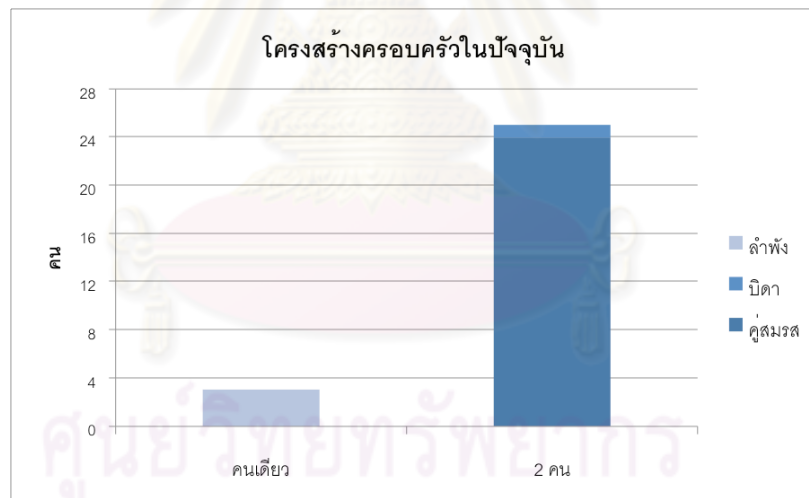
การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถานภาพของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

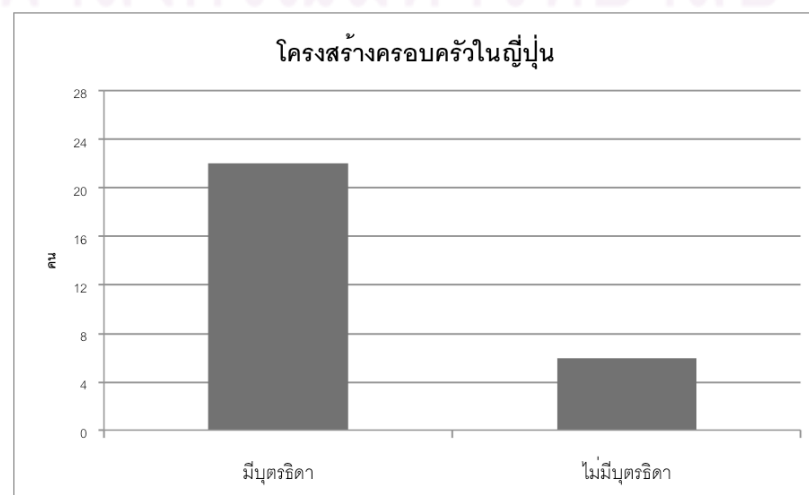
1.1 ข้อมูลทั่วไป

จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่ ผู้มีอายุมากกว่า 66 ปี มีจำนวนมาก ผู้มีอายุ 61~65 ปี และผู้มีอายุน้อยกว่า 60 ปี มีจำนวนน้อย ส่วนผู้ที่มีสุขภาพแข็งแรง ไม่มีปัญหาด้านสุขภาพ มีจำนวนมาก ผู้มีปัญหาด้านสุขภาพแต่สามารถดูแลตัวเองได้มีจำนวนน้อย ไม่มีผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่มีปัญหาด้านสุขภาพที่ต้องการคนดูแลส่วนผู้ที่อาศัยอยู่กับคู่สมรสโดยบุตรธิดายังคงพำนักอยู่ที่ญี่ปุ่น มีจำนวนมาก และมีผู้อยู่ลำพัง และอยู่กับบิดาจำนวนน้อย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัจจุบันขนาดครอบครัวเล็กลง (ตารางที่ 4.1, 4.2)

ตารางที่ 4.1 แสดงโครงสร้างครอบครัวในเชียงใหม่

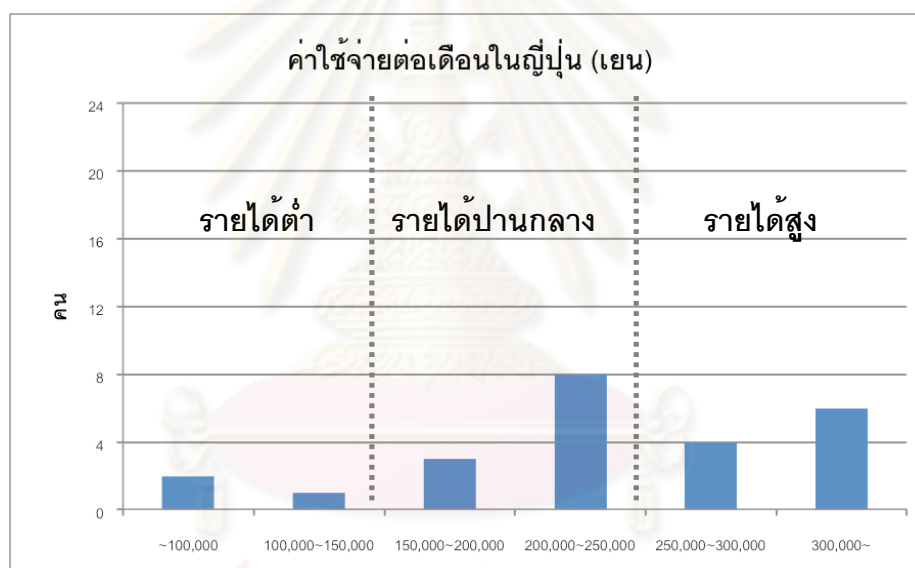
ตารางที่ 4.2 แสดงโครงสร้างครอบครัวในญี่ปุ่น

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจ

ในปัจจุบันค่าใช้จ่ายเพื่อการพำนักระยะยาวในเชียงใหม่มาจากเงินบำนาญ หากเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในญี่ปุ่นกับในเชียงใหม่ ค่าใช้จ่ายในญี่ปุ่นน้อยกว่า 400,000 เยนต่อเดือน ส่วนค่าใช้จ่ายในเชียงใหม่มีน้อยกว่า 200,000 เยนต่อเดือน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ค่าครองชีพในเชียงใหม่ต่ำกว่าในญี่ปุ่น พิจารณาจากค่าใช้จ่ายในญี่ปุ่นแล้ว สถานภาพด้านเศรษฐกิจสามารถแบ่งได้ดังนี้ ผู้เคยมีรายได้สูง คือผู้ที่มีค่าใช้จ่ายในญี่ปุ่นมากกว่า 250,000 เยนต่อเดือน ผู้มีรายได้ปานกลางมีค่าใช้จ่าย 150,000 ~ 250,000 เยนต่อเดือน และผู้เคยมีรายได้ต่ำมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่า 150,000 เยนต่อเดือน (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าใช้จ่ายต่อเดือนในญี่ปุ่น (เยน)

หมายเหตุ

ชาวญี่ปุ่นถือเรื่องการสอบถามเกี่ยวกับรายได้ ดังนั้นในการศึกษารั้งนี้ จึงใช้ข้อมูลค่าใช้จ่ายแทนในการวิเคราะห์สถานภาพทางเศรษฐกิจ

1.3 กิจกรรมสันทนาการ

หากพิจารณาจากความถี่ของกิจกรรมสันทนาการด้านกีฬาที่ต้องมีค่าใช้จ่ายในเชียงใหม่กับสถานภาพทางเศรษฐกิจแล้ว พบว่า ในกลุ่มผู้เคยมีรายได้สูงมีความถี่ของกิจกรรมสันทนาการด้านกีฬาที่ต้องมีค่าใช้จ่ายในเชียงใหม่เพิ่มมากขึ้น และความถี่ของกิจกรรมด้านกีฬาที่ต้องมีค่าใช้จ่ายเท่ากับเมื่ออยู่ที่ญี่ปุ่นมีจำนวนปานกลาง และความถี่ของกิจกรรมสันทนาการด้านกีฬาที่ต้องมีค่าใช้จ่ายในเชียงใหม่ลดลงมีจำนวนน้อย ในกลุ่มผู้เคยมีรายได้ปานกลางความถี่ของกิจกรรมสันทนาการด้านกีฬาที่ต้องมีค่าใช้จ่ายในเชียงใหม่ เพิ่มมากขึ้น มีจำนวนปานกลาง ส่วน

ความถี่ของกิจกรรมสันทนการด้านกีฬาที่ต้องมีค่าใช้จ่ายในเชียงใหม่ที่เท่าเดิม มีจำนวนน้อย และผู้มีความถี่ของกิจกรรมสันทนการด้านกีฬาที่ต้องมีค่าใช้จ่ายในเชียงใหม่ที่ลดลง มีจำนวนน้อย ในกลุ่มผู้เคยมีรายได้ต่ำไม่ปรากฏว่า ความถี่ของกิจกรรมสันทนการด้านกีฬาที่ต้องมีค่าใช้จ่ายในเชียงใหม่เพิ่มมากขึ้นและลดลง ส่วนผู้มีความถี่ของกิจกรรมสันทนการด้านกีฬาที่ต้องมีค่าใช้จ่ายในเชียงใหม่ที่เท่าเดิม มีจำนวนมาก (ตารางที่ 4.4)

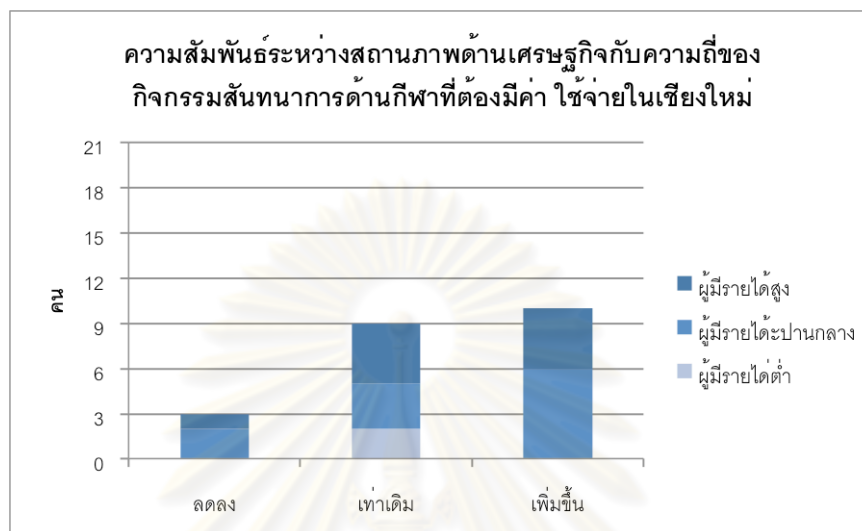
หากพิจารณาจากความถี่ของกิจกรรมการท่องเที่ยวระยะสั้นในเชียงใหม่กับสถานภาพทางเศรษฐกิจแล้ว พบว่าในกลุ่มผู้เคยมีรายได้สูงมีผู้มีความถี่ของกิจกรรมการท่องเที่ยวระยะสั้นในเชียงใหม่เพิ่มมากขึ้น ความถี่ของกิจกรรมที่เท่าเดิมมีจำนวนปานกลางและความถี่ของกิจกรรมที่ลดลง มีจำนวนน้อย ในกลุ่มผู้เคยมีรายได้ปานกลางมีผู้มีความถี่ของกิจกรรมการท่องเที่ยวระยะสั้นในเชียงใหม่ที่เพิ่มมากขึ้นจำนวนปานกลาง ความถี่ของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เท่าเดิม มีจำนวนมาก และ ไม่มีผู้มีความถี่ของกิจกรรมการท่องเที่ยวระยะสั้นในเชียงใหม่ที่ลดลง ในกลุ่มผู้เคยมีรายได้ต่ำไม่มีผู้มีความถี่ของกิจกรรมการท่องเที่ยวระยะสั้น ในเชียงใหม่ที่เพิ่มมากขึ้นและลดลงแต่มีความถี่ของกิจกรรมการท่องเที่ยวระยะสั้นในเชียงใหม่ที่เท่าเดิมมีจำนวนมาก (ตารางที่ 4.5)

หากพิจารณาจากความถี่ของกิจกรรมการรับประทานอาหารนอกบ้านในเชียงใหม่กับสถานภาพทางเศรษฐกิจแล้ว ในกลุ่มผู้เคยมีรายได้สูงมีผู้มีความถี่ของกิจกรรมการรับประทานอาหารนอกบ้านที่เพิ่มมากขึ้นจำนวนมาก ความถี่ของกิจกรรมการรับประทานอาหารนอกบ้านที่เท่าเดิมและลดลงมีจำนวนน้อย ในกลุ่มผู้เคยมีรายได้ปานกลางมีผู้มีความถี่ของกิจกรรมการรับประทานอาหารนอกบ้านที่เพิ่มมากขึ้นและเท่าเดิมจำนวนปานกลาง ส่วนความถี่ของกิจกรรมการรับประทานอาหารนอกบ้านที่ลดลงมีจำนวนน้อย ในกลุ่มผู้เคยมีรายได้ต่ำมีผู้มีความถี่ของกิจกรรมการรับประทานอาหารนอกบ้านที่เพิ่มมากขึ้นและเท่าเดิม มีจำนวนน้อย ไม่มีผู้มีความถี่ของกิจกรรมการรับประทานอาหารนอกบ้านลดลง (ตารางที่ 4.6)

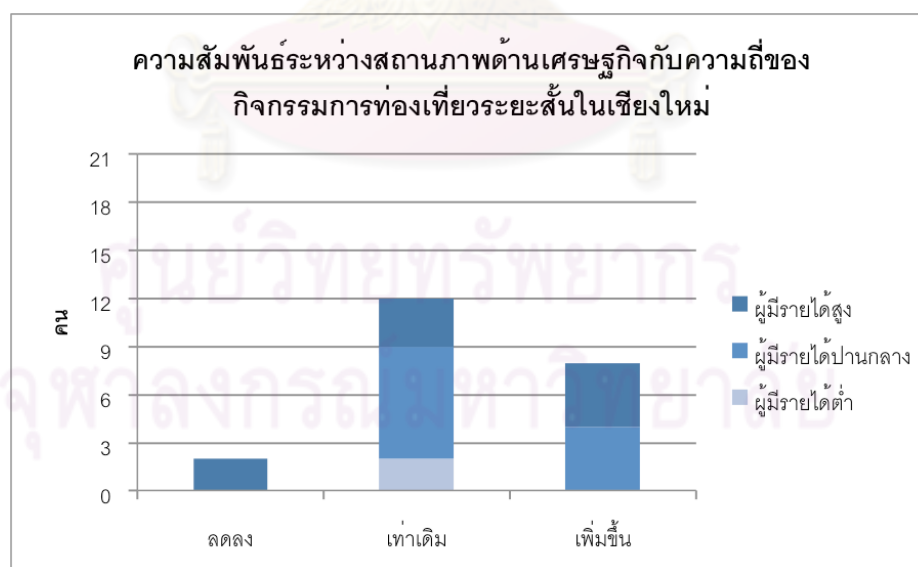
อย่างไรก็ตาม ผู้เคยมีรายได้สูงและปานกลางนั้นมีแนวโน้มการใช้ชีวิตที่ไม่แตกต่างจากที่ญี่ปุ่นโดยมีคุณภาพชีวิตที่เท่าเดิมหรือดีกว่าเดิม ส่วนกลุ่มผู้มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำมีแนวโน้มการใช้ชีวิตและคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างจากที่ญี่ปุ่น นอกจากนั้นความถี่ของกิจกรรมของอาสาสมัครในญี่ปุ่นและเชียงใหม่ที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น แสดงให้เห็นว่า สถานภาพทางสังคมดีกว่าตอนอยู่ที่ญี่ปุ่น

นอกจากนั้นความถี่ของการเป็นอาสาสมัครเป็นปัจจัยหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า สถานภาพทางสังคมดีกว่าตอนอยู่ที่ญี่ปุ่น ซึ่งไม่เกี่ยวกับสถานภาพด้านเศรษฐกิจ (ตารางที่ 4.7)

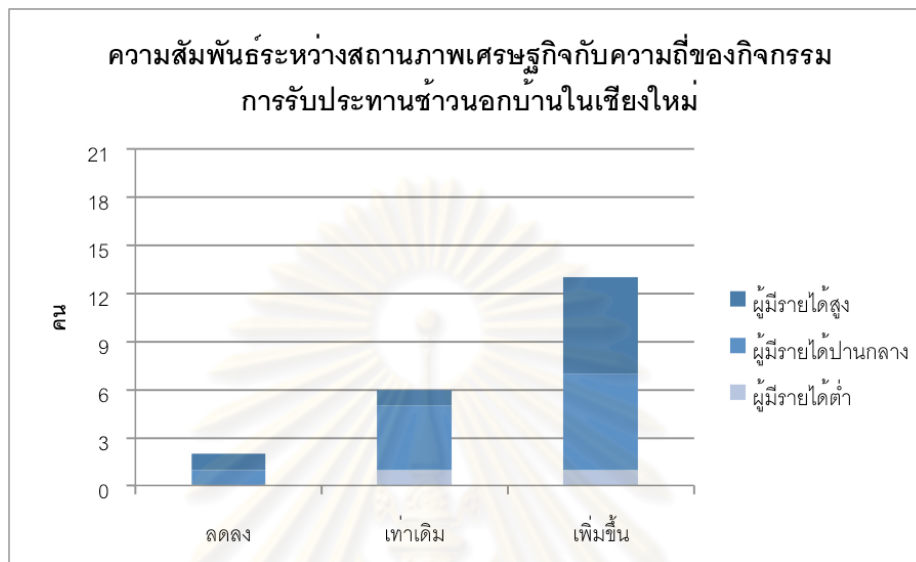
ตารางที่ 4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพด้านเศรษฐกิจกับความถี่ของกิจกรรมสหนาการด้านกีฬาที่ต้องมีค่าใช้จ่ายในเชียงใหม่

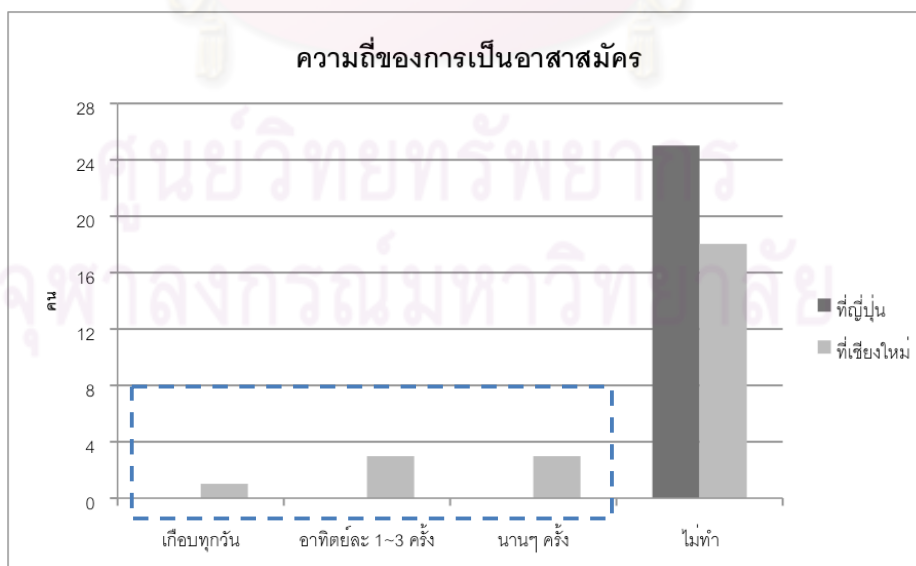
ตารางที่ 4.5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพด้านเศรษฐกิจกับความถี่ของกิจกรรมการท่องเที่ยวระยะสั้นในเชียงใหม่

ตารางที่ 4.6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพเศรษฐกิจกับความถี่ของกิจกรรมการรับประทานอาหารนอกบ้าน

ตารางที่ 4.7 แสดงความถี่ของการเป็นอาสาสมัครของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาว

2. สภาพที่อยู่อาศัยของชาวญี่ปุ่นทั้งในเชียงใหม่และญี่ปุ่นของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

2.1 รูปแบบและบริเวณที่ตั้งของที่อยู่อาศัย (ตารางที่ 4.8)

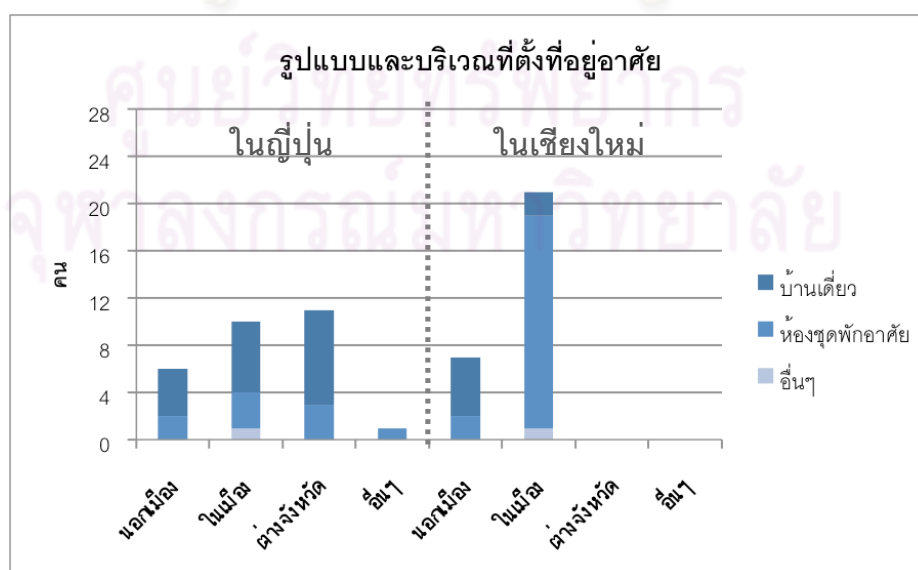
จากการศึกษาพบว่า ในญี่ปุ่นผู้อยู่อาศัยบ้านเดี่ยวมีจำนวนมาก ผู้อยู่อาศัยห้องชุดพักอาศัยมีจำนวนปานกลาง และมีผู้อยู่อาศัยประเภทอื่นๆ มีจำนวนน้อย ส่วนในเชียงใหม่มีผู้อยู่อาศัยบ้านเดี่ยวในเมือง และผู้อยู่อาศัยบ้านเดี่ยวนอกเมือง มีจำนวนน้อย มีผู้อยู่อาศัยห้องชุดพักอาศัยในเมืองจำนวนมาก และผู้อยู่อาศัยห้องชุดพักอาศัยนอกเมือง มีจำนวนน้อย

ทั้งนี้ แม้ว่าผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่ส่วนใหญ่จะอยู่บ้านเดี่ยวในญี่ปุ่นแต่เมื่อย้ายไปอยู่ที่เชียงใหม่จะเช่าห้องชุดพักอาศัยในเมือง โดยมักอาศัยในเขตบริเวณเมืองเก่า บริเวณริมแม่น้ำปิง บนถนนห้วยแก้วสุเทพ และ นิมมานเหมินทร์ เพราะขนาดครอบครัวเล็กลง แต่ส่วนน้อยเลือกอยู่อาศัยในบ้านเดี่ยวด้วยความต้องการพิเศษ ได้แก่ มีสัตว์เลี้ยง สุนัขของครอบครัวต้องนั่งรถเข็น วางแผนที่จะมีแม่บ้านหรือผู้ดูแลซึ่งต้องมีห้องส่วนตัว ฯลฯ

2.2 รูปแบบและกรรมสิทธิ์ของที่อยู่อาศัย

ในกลุ่มผู้อยู่อาศัยห้องชุดพักอาศัยมีผู้เป็นเจ้าของห้องชุดพักอาศัยจำนวนน้อย ส่วนในกลุ่มผู้อยู่อาศัยบ้านเดี่ยวไม่มีผู้เป็นเจ้าของบ้านเดี่ยว เพราะชาวต่างชาติมีมีอุปสรรคในการถือครองที่ดินในประเทศไทยซึ่งประมวลกฎหมายที่ดินกำหนด (บทที่ 2 หน้า 12)

ตารางที่ 4.8 แสดงรูปแบบและบริเวณที่ตั้งที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาว

ภาพที่ 4.1 แสดงที่อยู่อาศัยแบบห้องชุดพักอาศัยในเมืองของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่
พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

ภาพที่ 4.2 แสดงที่อยู่อาศัยแบบห้องชุดพักอาศัยในเมืองของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่
พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

ภาพที่ 4.3 แสดงที่อยู่อาศัยแบบบ้านเดี่ยวนอกเมืองของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

ภาพที่ 4.4 แสดงที่อยู่อาศัยแบบบ้านเดี่ยวนอกเมืองของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

3. ความต้องการและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการย้ายที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่

จากการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นเคยมีประสบการณ์ในการย้ายที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่จำนวนมาก โดยผู้ที่ตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยเดิมซึ่งได้รับคำแนะนำจากชาวญี่ปุ่นหรือบริษัทนายหน้าญี่ปุ่นในเชียงใหม่ มีจำนวนปานกลาง และผู้ตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยเดิมจากความสะดวกในการเดินทาง อายุโครงการ ความต้องการใช้พื้นที่มาก มีจำนวนน้อย และผู้ไม่ตอบคำถามมีจำนวนน้อย

อย่างไรก็ตามแสดงให้เห็นว่า ผู้ย้ายที่อยู่อาศัยโดยไม่มีข้อมูลพอเพียงและไม่มี ความรู้ความต้องการของตนเองมีจำนวนปานกลาง ทำให้ประสบปัญหาต่างๆ ที่ไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ ได้แก่ ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาเสียงรบกวนปัญหามลพิษ และปัญหาความร้อน เป็นต้น จึงต้องย้ายที่อยู่อาศัยใหม่

3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยปัจจุบัน

หากพิจารณาจากความต้องการที่อยู่อาศัยปัจจุบันของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่ไม่มีปัญหามีจำนวนน้อย ผู้ต้องการคุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ อินเทอร์เน็ต ระบบระบายอากาศ เครื่องทำน้ำร้อน ห้องครัว ห้องน้ำ และน้ำประปา มีจำนวนปานกลาง ผู้ต้องการความสะดวกในการเดินทาง มีจำนวนน้อย ผู้ต้องการอ่างอาบน้ำ มีจำนวนน้อย ผู้ต้องการอ่างอาบน้ำ มีจำนวนน้อย ผู้ต้องการพื้นที่พรมมีจำนวนน้อย ผู้ต้องการความสงบเงียบ มีจำนวนน้อย ผู้ต้องการความปลอดภัยมีจำนวนน้อย แสดงให้เห็นว่า ในปัจจุบันผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่เจอปัญหาที่ปรับปรุงแก้ไขได้ (บทที่ 3 ตารางที่ 3.31)

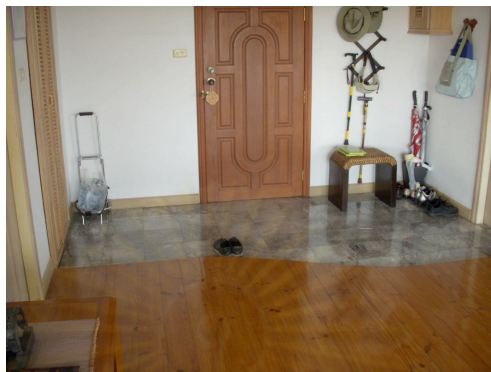
3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการพักอาศัยเฉพาะชาวญี่ปุ่น

พบว่า ผู้ไม่ต้องการอยู่ในโครงการที่อยู่อาศัยเฉพาะชาวญี่ปุ่นมีจำนวนมาก ส่วนใหญ่เห็นว่าต้องแยกอยู่กับชาวญี่ปุ่น เพราะทำให้เกิดความอึดอัด

3.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับพื้นที่อยู่อาศัยแบบญี่ปุ่น

แม้ว่ามีผู้ไม่ต้องการอยู่ในโครงการที่อยู่อาศัยเฉพาะชาวญี่ปุ่นมีจำนวนมาก แต่มีความต้องการพื้นที่อยู่อาศัยแบบญี่ปุ่น ได้แก่ ห้องครัว อ่างอาบน้ำ และที่ถอดรองเท้าและมีผู้เห็นว่า ต้องการพื้นที่อยู่อาศัยแบบญี่ปุ่นแต่ปรับตัวในพื้นที่อยู่อาศัยแบบไทยได้ เพราะค่าเช่าที่อยู่อาศัยที่มีพื้นที่อยู่อาศัยแบบญี่ปุ่นสูงกว่าที่อยู่อาศัยที่มีพื้นที่อยู่อาศัยแบบไทย

ภาพที่ 4.5 แสดงพื้นที่อยู่อาศัยแบบญี่ปุ่นในที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่
พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

ภาพที่ 4.6 แสดงพื้นที่อยู่อาศัยแบบญี่ปุ่นในที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่
พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

ภาพที่ 4.7 แสดงพื้นที่อยู่อาศัยแบบญี่ปุ่นในที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่
พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

บทที่ 5

สรุปและขอเสนอแนะ

เชียงใหม่เป็นเมืองที่มีสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ อย่างเช่น มีสภาพอากาศอบอุ่นตลอดปี มีค่าครองชีพต่ำ และมีบริการทางแพทย์ที่มีมาตรฐาน เป็นต้น กลุ่มผู้สูงอายุจากต่างประเทศจึงเลือกพำนักระยะยาว (Long stay) ส่วนทางด้านประเทศไทยเอง ซึ่งเผชิญกับวิกฤตทางเศรษฐกิจ ในปี พ.ศ. 2540 ก็คาดหวังรายได้จากเงินตราต่างประเทศผ่านการพำนักระยะยาวของชาวต่างชาติ ในปีพ.ศ. 2544 คณะรัฐมนตรีอนุมัติจัดตั้งบริษัทไทยจัดการท่องเที่ยว จำกัด (TLM) เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการพำนักระยะยาวของชาวต่างชาติในประเทศไทย นอกจากนี้ ในปี พ.ศ.2548 กระทรวงสาธารณสุขของประเทศไทยยังมีนโยบายให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของธุรกิจดูแลผู้สูงอายุ ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่ชาวญี่ปุ่นนิยมเลือกที่จะพำนักระยะยาว ส่วนทางด้านประเทศญี่ปุ่นเอง ในปี พ.ศ. 2513 แนวโน้มของ จำนวนผู้สูงอายุในสังคมญี่ปุ่นที่เพิ่มมากขึ้นกระทรวงอุตสาหกรรมญี่ปุ่นจึงรณรงค์ส่งเสริม ให้ผู้สูงอายุเดินทางไปพำนักระยะยาวในต่างประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาผู้สูงอายุในประเทศ โดยมี เหตุผลว่าบางประเทศมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุจึงต้องศึกษา สถานภาพของชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่ สภาพที่อยู่อาศัยทั้งในเชียงใหม่และญี่ปุ่น รวมทั้งความต้องการและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของชาวญี่ปุ่นที่เป็นผู้พำนักระยะยาวในเชียงใหม่ โดยการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ศึกษาทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้จาก ได้แก่ บทความในหนังสือ เอกสาร วารสาร วิทยานิพนธ์ รายงาน เว็บไซต์ฐานข้อมูล จากหน่วยงานต่างๆ เช่น กระทรวงคมนาคมในประเทศญี่ปุ่น สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองในเชียงใหม่ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย มูลนิธิลอสเตย์ญี่ปุ่น และบริษัทนายหน้าญี่ปุ่นในเชียงใหม่ รวมทั้งข้อมูล ปฐมภูมิ โดยการสัมภาษณ์ชาวญี่ปุ่นหลังการเกษียณมาพักผ่อนเป็นระยะเวลา 2 อาทิตย์ขึ้นไป ในเชียงใหม่ทั้งที่เป็นสมาชิกของชมรมชาวญี่ปุ่น “Chiangmai Longstay Life Club” และไม่เป็น สมาชิกของชมรม โดยมีขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ สถานภาพในประเทศญี่ปุ่นและเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่ ประกอบด้วย ข้อมูลแสดงสถานภาพทางสังคม และ ข้อมูลแสดงสถานภาพทางเศรษฐกิจ สภาพที่อยู่อาศัยในประเทศญี่ปุ่น และเชียงใหม่ ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับบริเวณที่ตั้งที่อยู่อาศัย ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบที่อยู่อาศัย ข้อมูลเกี่ยวกับการถือครองกรรมสิทธิ์ ข้อมูลเกี่ยวกับค่าเช่าที่พักอาศัย ความต้องการและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่ ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์ การย้ายที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่ ข้อมูลแสดงเหตุผลในการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัย ทั้งในอดีต และปัจจุบัน ข้อมูลแสดงเหตุผลในการตัดสินใจ

ย้ายที่อยู่อาศัย ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการพักอาศัยเฉพาะชาวญี่ปุ่น

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 สถานภาพของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

จากการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่ ผู้มีอายุมากกว่า 66 ปี มีจำนวนมาก ผู้มีอายุ 61~65 ปี และผู้มีอายุน้อยกว่า 60 ปี มีจำนวนน้อย ส่วนผู้ที่มีสุขภาพแข็งแรง ไม่มีปัญหาด้านสุขภาพมีจำนวนมาก ผู้มีปัญหาด้านสุขภาพแต่ดูแลตัวเองได้ มีจำนวนน้อย ไม่มีผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่มีปัญหาด้านสุขภาพที่ต้องการคนดูแล ส่วนผู้ที่อาศัยอยู่กับคู่สมรสโดยบุตรธิดายังคงพำนักอยู่ที่ญี่ปุ่นมีจำนวนมาก และมีผู้อยู่ลำพังและอยู่กับบิดาจำนวนน้อย

ในปัจจุบันค่าใช้จ่ายเพื่อการพำนักระยะยาวในเชียงใหม่มาจากเงินบำนาญพิจารณาจากค่าใช้จ่ายในญี่ปุ่นแล้ว สถานภาพด้านเศรษฐกิจแบ่งได้ ดังนี้ ผู้เคยมีรายได้สูง คือผู้ที่มีค่าใช้จ่ายในญี่ปุ่น มากกว่า 250,000 เยนต่อเดือน ผู้มีรายได้ปานกลาง มีค่าใช้จ่าย 150,000 - 250,000 เยนต่อเดือน และ ผู้เคยมีรายได้ต่ำ มีค่าใช้จ่ายน้อยกว่า 150,000 เยนต่อเดือนซึ่งตรงกับ Masako Kawahara ที่กล่าวไว้ว่าสถานภาพเศรษฐกิจของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่มีความแตกต่างกัน (บทที่ 2 หน้า 15)

หากพิจารณาจากความถี่ของกิจกรรมสันทนาการด้านกีฬาที่ต้องมีค่าใช้จ่ายในเชียงใหม่กับสถานภาพทางเศรษฐกิจแล้ว พบว่า ในกลุ่มผู้เคยมีรายได้สูง พบว่า มีความถี่ของกิจกรรมสันทนาการด้านกีฬาที่ต้องมีค่าใช้จ่ายในเชียงใหม่เพิ่มมากขึ้น และความถี่ของกิจกรรมด้านกีฬาที่ต้องมีค่าใช้จ่ายเท่ากับเมื่ออยู่ที่ญี่ปุ่น มีจำนวนปานกลาง และความถี่ของกิจกรรมสันทนาการด้านกีฬาที่ต้องมีค่าใช้จ่ายในเชียงใหม่ลดลง มีจำนวนน้อย ในกลุ่มผู้เคย มีรายได้ปานกลาง ความถี่ของกิจกรรมสันทนาการด้านกีฬาที่ต้องมีค่าใช้จ่ายในเชียงใหม่เพิ่มมากขึ้น มีจำนวนปานกลาง ส่วนความถี่ของกิจกรรมสันทนาการด้านกีฬาที่ต้องมีค่าใช้จ่ายในเชียงใหม่ที่เท่าเดิม มีจำนวนน้อย และผู้มีความถี่ของกิจกรรมสันทนาการด้านกีฬาที่ต้องมี ค่าใช้จ่ายในเชียงใหม่ที่ลดลง มีจำนวนน้อย ในกลุ่มผู้เคยมีรายได้ต่ำไม่ปรากฏว่าความถี่ ของกิจกรรมสันทนาการด้านกีฬาที่ต้องมีค่าใช้จ่ายในเชียงใหม่เพิ่มมากขึ้นและลดลง ส่วนผู้ที่มีความถี่ของกิจกรรมสันทนาการด้านกีฬาที่ต้องมีค่าใช้จ่ายในเชียงใหม่ที่เท่าเดิม มีจำนวนมาก

หากพิจารณาจากความถี่ของกิจกรรมการท่องเที่ยวระยะสั้นในเชียงใหม่กับสถานภาพทางเศรษฐกิจแล้วพบว่า ในกลุ่มผู้เคยมีรายได้สูงมีผู้มีความถี่ของกิจกรรมการท่องเที่ยวระยะสั้นในเชียงใหม่เพิ่มมากขึ้น ความถี่ของกิจกรรมที่เท่าเดิมมีจำนวนปานกลาง และความถี่ของกิจกรรมที่ลดลงมีจำนวนน้อย ในกลุ่มผู้เคยมีรายได้ปานกลางมีความถี่ของกิจกรรมการท่องเที่ยวระยะสั้นในเชียงใหม่ที่เพิ่มมากขึ้นจำนวนปานกลาง ความถี่ของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เท่าเดิม มีจำนวนมาก และไม่มีผู้มีความถี่ของกิจกรรมการท่องเที่ยวระยะสั้นในเชียงใหม่ที่ลดลง ในกลุ่มผู้

เคยมีรายได้ต่ำไม่มีผู้มีความถี่ของกิจกรรมการท่องเที่ยวระยะสั้นในเชียงใหม่ที่เพิ่มมากขึ้น และลดลงแต่มีความถี่ของกิจกรรมการท่องเที่ยวระยะสั้นในเชียงใหม่ที่เท่าเดิม มีจำนวนมาก

หากพิจารณาจากความถี่ของกิจกรรมการรับประทานอาหารนอกบ้านในเชียงใหม่กับสถานภาพทางเศรษฐกิจแล้ว ในกลุ่มผู้เคยมีรายได้สูงมีผู้มีความถี่ของกิจกรรมการรับประทานอาหารนอกบ้านที่เพิ่มมากขึ้นจำนวนมาก ความถี่ของกิจกรรมการรับประทานอาหารนอกบ้านที่เท่าเดิมและลดลงมีจำนวนน้อย ในกลุ่มผู้เคยมีรายได้ปานกลางมีผู้มีความถี่ของกิจกรรมการรับประทานอาหารนอกบ้านที่เพิ่มมากขึ้นและเท่าเดิมจำนวนปานกลาง ส่วนความถี่ของกิจกรรมการรับประทานอาหารนอกบ้านที่ลดลงมีจำนวนน้อย ในกลุ่มผู้เคยมีรายได้ต่ำมีผู้มีความถี่ของกิจกรรมการรับประทานอาหารนอกบ้านที่เพิ่มมากขึ้นและเท่าเดิม มีจำนวนน้อย ไม่มีผู้มีความถี่ของกิจกรรมการรับประทานอาหารนอกบ้านลดลง

อย่างไรก็ตาม ผู้เคยมีรายได้สูงและปานกลางนั้นมีแนวโน้มการใช้ชีวิตที่ไม่แตกต่างจากที่ญี่ปุ่นโดยมีคุณภาพชีวิตที่เท่าเดิมหรือดีกว่าเดิม ส่วนกลุ่มผู้มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำมีแนวโน้มการใช้ชีวิตและคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างจากที่ญี่ปุ่น นอกจากนี้ความถี่ของกิจกรรมของอาสาสมัครในญี่ปุ่นและเชียงใหม่ที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น แสดงให้เห็นว่า สถานภาพทางสังคมดีกว่าตอนอยู่ที่ญี่ปุ่น

1.2 สภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่และญี่ปุ่น

จากการศึกษาพบว่า ในญี่ปุ่นผู้สูงอายุบ้านเดี่ยวมีจำนวนมาก ผู้สูงอายุห้องชุดพักอาศัยมีจำนวนปานกลาง และ มีผู้สูงอายุประเภทอื่นๆ มีจำนวนน้อย ส่วนในจังหวัดเชียงใหม่เองมีผู้สูงอายุบ้านเดี่ยวในเมือง และผู้สูงอายุบ้านเดี่ยวนอกเมือง มีจำนวนน้อย มีผู้สูงอายุห้องชุดพักอาศัยในเมืองจำนวนมาก และ ผู้สูงอายุห้องชุดพักอาศัยนอกเมือง มีจำนวนน้อย

ทั้งนี้แม้ว่าผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่ส่วนใหญ่จะอยู่บ้านเดี่ยวในญี่ปุ่นแต่เมื่อย้ายไปอยู่ที่เชียงใหม่จะเช่าห้องชุดพักอาศัยในเมืองโดยมักอาศัยในเขตบริเวณเมืองเก่า บริเวณริมแม่น้ำปิง บนถนนห้วยแก้วสุเทพ และ นิคมานheimินทร์ เพราะขนาดครอบครัวเล็กลง แต่ส่วนน้อยเลือกอยู่อาศัยในบ้านเดี่ยวด้วยความต้องการพิเศษ ได้แก่ มีสัตว์เลี้ยง สุนัขของครอบครัวต้องนั่งรถเข็นวางแผนที่จะมีแม่บ้านหรือผู้ดูแลซึ่งต้องมีห้องส่วนตัว ฯลฯ

อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับรูปแบบที่อยู่อาศัย อาจนำมาใช้อ้างอิงสถานภาพทางเศรษฐกิจไม่ได้โดยตรง เช่น ขนาดพื้นที่ของห้องชุดพักอาศัย เนื่องจากโครงสร้างครอบครัวของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นเปลี่ยนไปเป็นอย่างมาก จากครอบครัวใหญ่กลายเป็นครอบครัวเล็ก ทั้งนี้ สถานภาพทางเศรษฐกิจสามารถแสดงได้อย่างชัดเจนด้วย ความถี่ของกิจกรรมที่เปลี่ยน

แปลงไป เมื่อเปรียบเทียบระหว่างช่วงที่อยู่ญี่ปุ่นและช่วงที่อยู่ในเชียงใหม่

เป็นที่น่าสังเกตว่า ด้วยรายได้จากเงินบำนาญและดอกเบี้ยเงินฝาก หากผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นเลือกที่จะอยู่ในญี่ปุ่นต่อ อาจจะไม่มีปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย แต่อาจไม่สามารถทำกิจกรรมอื่นๆ ได้มากนัก ในทางกลับกัน หากผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นเลือกที่จะมาอยู่ในเชียงใหม่จะมีโอกาสทั้งในการรักษาสุขภาพที่อยู่อาศัยในระดับที่เหมาะสมสำหรับครอบครัวเล็ก และมีโอกาสทำกิจกรรมอื่นๆ ได้อย่างอิสระ

1.3 ความต้องการและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยของผู้พำนักระยะยาวในเชียงใหม่

จากการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นเคยมีประสบการณ์ในการย้ายที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่จำนวนมาก โดยจำนวนผู้ที่ตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยเดิมซึ่งได้รับคำแนะนำจากชาวญี่ปุ่นหรือบริษัทนายหน้าญี่ปุ่นในเชียงใหม่มีปานกลางและผู้ตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัยเดิมจากความสะดวกในการเดินทาง อายุของโครงการ ความต้องการใช้พื้นที่มาก มีจำนวนน้อย และผู้ไม่ตอบคำถาม มีจำนวนน้อย

อย่างไรก็ตามแสดงให้เห็นว่า ผู้ย้ายที่อยู่อาศัยโดยไม่มีข้อมูลพอเพียงและไม่มีความรู้ความต้องการของตนเองมีจำนวนปานกลาง ทำให้ประสบปัญหาต่างๆ ที่ไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ ได้แก่ ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาเสียงรบกวนปัญหามลพิษ และปัญหาความร้อน เป็นต้น จึงต้องย้ายที่อยู่อาศัยใหม่

ทั้งนี้ พบว่า ผู้ไม่ต้องการอยู่ในโครงการที่อยู่อาศัยเฉพาะชาวญี่ปุ่น มีจำนวนมาก ส่วนใหญ่เห็นว่าต้องแยกอยู่กับชาวญี่ปุ่น เพราะทำให้เกิดความอึดอัด ซึ่งตรงกับภาณี ศรีอาจ ที่กล่าวถึงชาวญี่ปุ่นอยู่อาศัยในโครงการที่อยู่อาศัยเฉพาะชาวญี่ปุ่นที่ต้องมีความสนิทสนมกันในช่วงระยะเวลาหนึ่งที่จะทำให้เกิดความคุ้นเคยกันในระดับหนึ่งก่อนซึ่งเกิดจากรูปแบบ การใช้ชีวิตสังคมชาวญี่ปุ่น เรื่องการจัดลำดับชั้นในสังคม (Hierarchy) และการเคารพผู้อาวุโส ส่วนผู้สนใจโครงการที่อยู่อาศัยเฉพาะชาวญี่ปุ่นมีจำนวนน้อย (บทที่ 2 หน้า 16)

แม้ว่ามีผู้ไม่ต้องการอยู่ในโครงการที่อยู่อาศัยเฉพาะชาวญี่ปุ่นมีจำนวนมาก แต่มีความต้องการพื้นที่อยู่อาศัยแบบญี่ปุ่น ได้แก่ ห้องครัว อ่างอาบน้ำ และ ที่จอดรถท่า ซึ่งตรงกับที่ภาณี ศรีอาจ กล่าวไว้ว่าผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่นิยมพื้นที่อยู่อาศัยแบบญี่ปุ่น

2. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่าผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่มักประสบปัญหาที่ไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ เช่น ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาเสียงรบกวน และ ปัญหามลพิษ เป็นต้น ส่งผลให้ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นต้องย้ายที่อยู่อาศัย ตลอดจนมีความต้องการใช้ชีวิตแบบดั้งเดิม จึงยังคงมีความต้องการพื้นที่อยู่อาศัยแบบญี่ปุ่น เช่น ที่ถอดรองเท้า หองครัว เป็นต้น

ดังนั้น เพื่อให้ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่ สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขและตรงกับความต้องการของเขาเหล่านั้น จึงอยากเสนอให้หน่วยงานของทั้งรัฐบาลและเอกชน ที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่ ควรให้ข้อมูลและรายละเอียดแก่ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่กำลังตัดสินใจเลือกพำนักระยะยาวในเชียงใหม่ ดังนี้

ควรแจ้งปัญหาที่ไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ เช่น น้ำท่วม เสียงรบกวน และมลพิษ เป็นต้น เพื่อให้ผู้สูงอายุจะได้รับทราบข้อมูล และเข้าใจในสภาพแวดล้อมและสังคมของเชียงใหม่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. ความเป็นมาของ Long Stay[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [http://www2.tat.or.th/longstay\[2554, มีนาคม 1\]](http://www2.tat.or.th/longstay[2554, มีนาคม 1])

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549.

จิรวพร ศรีวัฒนานุกุลกิจ และ เศกสิน ศรีวัฒนานุกุลกิจ. ความต้องการและความพึงพอใจของชาวต่างชาติในการพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547.

เจ้าหน้าที่สถานกงสุลใหญ่ญี่ปุ่นในเชียงใหม่. สัมภาษณ์, 4 มีนาคม 2554.

ชินอิจิโระ ชิโนะซึกะ. ประธานชมรม Chiangmai Longstay Life Club. สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2552.

นงลักษณ์ อิศระญาณพงศ์. ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวยุโรปและอเมริกันในการใช้บริการท่องเที่ยวประเภทพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547.

นิยุรัตน์ จามพันธ์. การเตรียมการด้านที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุสมาชิกสำนักงานประกันสังคมในกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษาผู้ประกันตนที่ทำงานในธนาคาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

บัณฑิตา พิสิทธิ์เดช. พฤติกรรมการอยู่อาศัยในสถานที่พักการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว: กรณีศึกษาโครงการสแกนดิเนเวียวิลเลจ จ.ชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

ประเทือง หงสรานากร. ความต้องการและความพร้อมในการสนองตอบความต้องการเรื่องการท่องเที่ยวแบบพำนักนานเพื่อการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมโดยชุมชนไทย: กรณีศึกษากลุ่มลูกค้าเป้าหมายคนไทยวัยเกษียณ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.

ภาทินี ศรีอาจ. สภาพการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นในสถานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว: กรณีศึกษา โครงการ ริเออิจิ ลุมพินี เรสซิเดนซ์ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

วิไลลักษณ์ ไกรสุวรรณสาร. แนวทางในการจัดเตรียมที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ: กรณีศึกษา ชุมชมอยู่ร่อยเปี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

สาธารณสุข, กระทรวง. การพัฒนาให้ไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพแห่งเอเชีย[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.moph.go.th/ops/spa/center%20health%20ASIA.ppt#366> [2554, มีนาคม 1]

“สุวิทย์สังข์สอบบริษัทลองสเตย์ชาตุนัยบ,” กรุงเทพธุรกิจ(26 มิถุนายน 2550): 1.

สุรีย์ บุญญาณุงศ์. บทบาทของนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือต่อการเจริญเติบโตของชุมชนโดยรอบเชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.

อากิยามะ. พนักงานบริษัท Smily. สัมภาษณ์, 14 กรกฎาคม 2552.

ภาษาอังกฤษ

Benedict, A. Imagined Communities. Tokyo: Hayama Publishing Co., 2007.

Chiangmai Japanese Association. The purpose of Chiangmai Japanese Association [Online]. Available from: <http://www.cmjpa.org/>[2011, March 1].

Dual life laboratory in Ministry of land infrastructure transport and tourism. The purpose of dual life and strategy Japan, 29 March 2005.

Edward, T. H. The Hidden Dimension. 25. Tokyo: Misuzu Publishing Co., 1993.

Hirai, K. The Japanese House; Then and Now. Tokyo: ICHIGAYA Publishing Co., 1998.

Isao, A. Thai no Eijyu Nihonjin. Tokyo: Mekong Publishing Co., 1992.

Kawahara, M. Adaptive Strategy of Japanese Senior Long-Term Stayers and Local Community Responses in Chiangmai. The Journal of Thai Studies 10 (July 2010): 35-55.

Longstay foundation. Longstay statics 2009. Tokyo: 2009.

Longstay foundation. The background of Longstay foundation[Online]. Available from: <http://www.longstay.or.jp/modules/longstay/content0003.html>[2011, March 1]

Ministry of foreign affairs of Japan consular affairs bureau. Annual report of statics on Japanese Nationals Overseas. Japan: 2009.

Ministry of economy trade and industry. A press conference of an administrative vice

- minister at the Ministry of Economy[Online]. Available from: http://www.meti.go.jp/speeches/data_ej/ej080710j.html[2011, March 1]
- Ministry of internal affairs and communications statistics bureau. The elderly population in Japan[Online]. Available from:<http://www.stat.go.jp/data/topics/topics051.htm>[2011, March 1]
- Thai Longstay Management (TLM) Company Limited. The background of TLM [Online]. Available from:http://www.thailongstay.co.th/jp/profile/c_profile.php[2011, March 1]
- The Board of Governorsof the Federal Reserve System. Japan spot exchange rate [Online]. Available from: http://www.federalreserve.gov/releases/H10/hist/dat89_ja.txt[2011, March 1]
- Veena, M. Attitude of officials who work in health organizations in Bangkok towards Thailand the medical hub of Asia : a case study of effects on Thai health system. Master's Thesis, English for careers language institute Thammasat University, 2007.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ไบรอนรับการเข้าสัมภาษณ์

研究協力（インタビュー）のお願い

濱谷周平

チュラロンコン大学建築学部修士課程

拝啓

暑さも峠を越しますますご清栄のこととお慶び申し上げます。

修士論文執筆にあたりインタビューのご協力をお願い申し上げます。

本調査は「チェンマイにおける日本人ロングステイ居住についての研究」の一環として、実際にチェンマイでロングステイしている方々の生活、居住空間について直接お話を伺うものです。

本調査の結果がチェンマイでロングステイをする日本人高齢者の方々にって快適な居住を提案するうえでの基礎情報となることを目的としております。調査目的、内容、方法は以下のとおりです。研究の趣旨をご理解のうえ、ご協力いただきますよう、何とぞよろしくお願い申し上げます。

敬具

1.研究内容

「チェンマイにおける日本人ロングステイ居住についての研究」

2.研究目的と意義

チェンマイにおける日本人ロングステイヤーを居住空間と生活の現状を理解すること。それらがチェンマイでロングステイをする日本人高齢者の方々にって快適な居住を提案する際の基礎情報となること。

3.研究方法

面談（インタビュー）による情報収集。一人につき1時間程度と考えております。面接の日程はインタビューを受けて下さる方と相談したうえで決定させていただきます。

4.研究への参加協力の自由意思と拒否権

研究への参加協力は自由意思によって行っていただけます。参加協力の可否はどうぞ遠慮なくお知らせ下さい。

5.プライバシー及び個人情報の取扱い

調査によって収集されたデータは、研究教育の目的以外には使用しません。研究教育目的とは具体的には修士論文執筆、研究会・学会等での研究発表、学会誌などへの論文投稿を示しております。現在、本研究は修士論文として公表予定です。

6.研究に関する問い合わせ先

研究への参加・協力して頂ける方、もしくは研究への参加・協力に関してご質問やご意見がありましたら、下記までご連絡ください。

連絡先: 濱谷 周平 (はまや しゅうへい)

TEL: 0892193451 E-mail: shuhe.hamaya@gmail.com

2. แบบสัมภาษณ์ฉบับภาษาไทย

1. ข้อมูลทั่วไป

- 1) เพศ ชาย หญิง
- 2) อายุ
 ~ 60 ปี 61~65 ปี 66 ~ 70 ปี 71 ~ ปี
- 3) โครงสร้างครอบครัวในปัจจุบัน
 ลำพัง คู่สมรส ติดาบุตร บิดามารดา
- 4) บุตร ไม่มี มี
- 5) อาชีพ
 เจ้าของกิจการ พนักงาน ข้าราชการ อื่นๆ_____
- 6) สภาพการทำงาน ทำงานอยู่ ไม่ทำงาน
- 7) รายได้หลัก
 เงินบำนาญ เงินออมสิน อื่นๆ_____
- 8) ค่าใช้จ่ายต่อเดือน (เยน)
- 8.1) ค่าใช้จ่ายต่อเดือนในญี่ปุ่น (เยน)
- ~ 50,000 50,000~100,000 100,000~150,000
- 150,000~200,000 200,000~250,000 250,000~300,000
- 300,000~350,000 350,000~400,000 400,000~
- 8.2) ค่าใช้จ่ายต่อเดือนในเชียงใหม่ (เยน)
- ~ 50,000 50,000~100,000 100,000~150,000
- 150,000~200,000 200,000~250,000 250,000~300,000
- 300,000~350,000 350,000~400,000 400,000~
- 9) สภาพร่างกาย
 ไม่มีปัญหา มีปัญหา ต้องการคนดูแล มีปัญหา ไม่ต้องการคนดูแล

2. สภาพที่อยู่อาศัยในญี่ปุ่น

10) ภูมิลำเนา จังหวัด _____ อำเภอ _____

11) รูปแบบของที่อยู่อาศัย

บ้านเดี่ยว ห้องชุดพักอาศัย อื่นๆ _____

12) กรรมสิทธิ์ของที่อยู่อาศัย

เป็นเจ้าของ เช่า _____ เสนต่อเดือน

13) ขนาดพื้นที่ _____ ตารางเมตร

14) ห้องนอน _____ ห้อง

15) ความถี่ของการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่อาศัย

	เกือบทุกวัน	อาทิตย์ละ 2~3 ครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่ทำ
1. ร้านสะดวกซื้อ				
2) ห้องสมุด				
3) สวนสาธารณะ				
4) ฟิตเนส				
5) โรงพยาบาล				
6) อื่นๆ _____				

16) ความถี่ของกิจกรรมสันตนาการสันตนาการ

	เกือบทุกวัน	อาทิตย์ละ 2~3 ครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่ทำ
1. กิจกรรมสันตนาการด้านกีฬาที่ต้องมีค่าใช้จ่าย				
2. กิจกรรมการรับประทานข้าวนอกบ้าน				
3. กิจกรรมการท่องเที่ยวระยะสั้น				
4. กิจกรรมสันตนาการด้านการศึกษา				
5. กิจกรรมสันตนาการด้านความบันเทิง				
6. อื่นๆ _____				

3. สภาพที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่

17) ภูมิลำเนา อำเภอ _____

18) รูปแบบของที่พักอาศัย

บ้านเดี่ยว ห้องชุดพักอาศัย อื่น _____

19) ขนาดพื้นที่ _____ ตารางเมตร

20) ห้องนอน _____ ห้อง

21) ความถี่ของการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกในที่อยู่อาศัยหรือบริเวณที่อยู่อาศัย

	เกือบทุกวัน	อาทิตย์ละ 2~3 ครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่ทำ
1. ร้านสะดวกซื้อ				
2) ห้องสมุด				
3) สวนสาธารณะ				
4) ฟิตเนส				
5) โรงพยาบาล				
6) อื่นๆ _____				

22) ประสบการณ์ที่ย้ายที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่ มี _____ ครั้ง ไม่มี

23) เหตุผลที่เลือกที่อยู่อาศัยเดิม

1. ความสะดวกในการเดินทาง		
2. รูปแบบของที่อยู่อาศัย		
3. ค่าเช่า		
4. ขนาดพื้นที่		
5. สิ่งอำนวยความสะดวก		
6. อายุโครงการ		
7. คำแนะนำ		
8. อื่นๆ _____		

24. เหตุผลในการตัดสินใจย้ายที่อยู่อาศัย

1. ความไม่สะดวกในการเดินทาง		
2. รูปแบบของที่อยู่อาศัย		
3. ค่าเช่า		
4. ขนาดพื้นที่		

5. สิ่งอำนวยความสะดวก		
6. อายุโครงการ		
7. ปัญหาเสียงรบกวน		
8. ปัญหาน้ำท่วม		
9. ปัญหามลพิษ		
10. อื่นๆ		

25. เหตุผลที่เลือกที่อยู่อาศัยปัจจุบันในเชียงใหม่

1. ความสะดวกในการเดินทาง		
2. รูปแบบของที่อยู่อาศัย		
3. ค่าใช้จ่าย		
4. ขนาดพื้นที่		
5. สิ่งอำนวยความสะดวก		
6. อายุโครงการ		
7. คำแนะนำ		
8. อื่นๆ		

26) ปัญหาในที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่

1. ความไม่สะดวกในการเดินทาง		
2. รูปแบบของที่อยู่อาศัย		
3. ค่าเช่า		
4. ขนาดพื้นที่		
5. สิ่งอำนวยความสะดวก		
6. อายุโครงการ		
7. ปัญหาเสียงรบกวน		
8. ปัญหาน้ำท่วม		
9. ปัญหามลพิษ		
10. อื่นๆ		

27) ความคิดเห็นเกี่ยวกับพื้นที่อยู่อาศัยแบบญี่ปุ่น มี ไม่มี

28) เหตุผลที่ไม่มีความสนใจต่อโครงการที่อยู่อาศัยเฉพาะชาวญี่ปุ่น

--

29) ความคิดเห็นเกี่ยวกับพื้นที่อยู่อาศัยแบบญี่ปุ่น มี ไม่มี

30) ตัวอย่างของพื้นที่อยู่อาศัยแบบญี่ปุ่น

--

31) ความถี่ของกิจกรรมสันตนาการสันตนาการ

	เกือบทุกวัน	อาทิตย์ละ 2~3 ครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่ทำ
1. กิจกรรมสันตนาการด้านกีฬาที่ต้องมีค่าใช้จ่าย				
2. กิจกรรมการรับประทานข้าวนอกบ้าน				
3. กิจกรรมการท่องเที่ยวระยะสั้น				
4. กิจกรรมสันตนาการด้านการศึกษา				
5. กิจกรรมสันตนาการด้านความบันเทิง				
6. อื่นๆ _____				

32) พาหนะที่ใช้ ไม่มีพาหนะส่วนตัว มีรถยนต์ส่วนตัว มีรถมอเตอร์ไซค์ส่วนตัว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. ข้อมูลเกี่ยวกับการพำนักระยะยาว

33) ประสบการณ์ที่มาเชียงใหม่ก่อนพำนักระยะยาว

1. มี _____ ครั้ง ไม่มี

2. วัตถุประสงค์

การท่องเที่ยว longstay experience tour อื่นๆ _____

3. ที่พัก

โรงแรม เช่าห้องชุดพักอาศัย อื่นๆ _____

34) เวลาที่พำนักระยะยาวที่เชียงใหม่

1. ความถี่ ทุกปี บางปี

2. ระยะเวลา 1ปี~ บางเดือน

3. เดือนที่พำนักระยะยาวที่เชียงใหม่

เดือน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. แบบสัมภาษณ์ฉบับภาษาไทย

1. 基本情報

- 1) 性別 男性 女性
- 2) 年齢
 60歳以下 61-65 歳 66-70 歳 71歳以上
- 3) 現在の家族（同居）構成
 一人暮らし 配偶者 子息 両親
- 4) 子供 無 有
- 5) 日本での職業
 自営業 会社員 公務員 その他_____
- 6) 現在の仕事の有無 有 無
- 7) 現在の主な収入源
 年金 貯金 その他_____
- 8) 一ヶ月の支出
- 8.1) 日本における一ヶ月の支出 (円)
- 50,000 50,000-100,000 100,000-150,000
 150,000-200,000 200,000-250,000 250,000-300,000
 300,000-350,000 350,000-400,000 400,000-
- 8.2) チェンマイにおける一ヶ月の支出 (円)
- 50,000 50,000-100,000 100,000-150,000
 150,000-200,000 200,000-250,000 250,000-300,000
 300,000-350,000 350,000-400,000 400,000-
- 9) 健康状態
 問題無 問題が有り、介護が必要 問題有るが、自己管理できる

2. 日本の住まいについて

10) 所在地 都道府県_____市区町村_____

11) 住居の形態

 戸建て住宅 集合住宅 その他_____

12) 住居の権利

 所有 賃貸(一月の家賃_____円)

13) 広さ _____平方

14) 間取り_____ (例：2LDK)

15) 住居内、もしくは近隣施設の利用頻度

	ほぼ毎日	週2～3	たまに	使用無
1. コンビニエンスストア				
2. 図書館				
3. 公園				
4. フィットネス、ジム				
5. 病院				
6. その他_____				

16) 余暇

	ほぼ毎日	週2～3	たまに	使用無
1. 費用のかかるスポーツ				
2. 外食				
3. 旅行				
4. 教育				
5. 娯楽				
6. その他_____				

3. チェンマイの住まいについて

17) 所在地 Amphoe_____

18) 住居の形態

 戸建て住宅 集合住宅 その他_____

19) 広さ _____平方

20) 間取り_____ (例：2LDK)

21) 住居内、もしくは近隣施設の利用頻度

	ほぼ毎日	週2～3	たまに	使用無
1. コンビニエンスストア				
2. 図書館				
3. 公園				
4. フィットネス、ジム				
5. 病院				
6. その他_____				

21) 引っ越しの経験 有_____回 無

22) 以前の住居を選択した理由

1. 利便性		
2. 住居の形態		
3. 家賃		
4. 広さ		
5. 設備		
6. 築年数		
7. 紹介		
8. その他_____		

23. 引っ越した理由

1. 利便性		
2. 住居の形態		
3. 家賃		
4. 広さ		
5. 設備		
6. 築年数		

7. 公害		
8. 自然災害		
9. その他_____		

24. 現在の住居を選択した理由

1. 利便性		
2. 住居の形態		
3. 家賃		
4. 広さ		
5. 設備		
6. 築年数		
7. 紹介		
8. その他_____		

25) 現在の住居の問題

1. 利便性		
2. 住居の形態		
3. 家賃		
4. 広さ		
5. 設備		
6. 築年数		
7. 公害		
8. 自然災害		
9. その他_____		

26) 日本人専用住宅への興味 有 無

27) 興味が無い理由

--

28) 日本人向け設計住宅への興味 有 無

29) 必要なスペース

--

35) 余暇

	ほぼ毎日	週2～3	たまに	使用無
1. 費用のかかるスポーツ				
2. 外食				
3. 旅行				
4. 教育				
5. 娯楽				
6. その他_____				

38) チェンマイ内移動手段 車を所有 バイクを所有 公共交通を利用

35) 余暇

	ほぼ毎日	週2～3	たまに	使用無
1. 費用のかかる運動				
2. 外食				
3. 旅行				
4. 教育				
5. 娯楽				
6. その他_____				

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. ロングステイについて

33) ロングステイ以前のチェンマイ滞在歴

33.1) 有 _____ 回 無

33.2) 目的

 旅行 ロングステイ体験ツアー その他 _____

33.3) 宿泊施設

 ホテル アパート賃貸 その他 _____

34) ロングステイ頻度、期間、時期

34.1) 頻度 毎年 隔年34.2) 期間 1年以上 隔月

34.3) ロングステイ時期

月	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ	นายชูเฮ ฮะมะยะ
เกิดวันที่	16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2527
การศึกษา	ระดับปริญญาตรี Faculty of Environment and Information Studies Keio University ปีการศึกษา 2551 ระดับปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2553
ทุนการศึกษา	ปี พ.ศ. 2554 ทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย